

SÄÄSTÄMINEN JA LUOTONKÄYTTÖ

Tekstiraportti 2023

Sisällysluettelo

1 Yhteenveto	2
2 Johdanto	5
2.1 Tutkimuksen tarkoitus	5
2.2 Tutkimuksen toteutus	5
3 Raha-asioiden suunnitteleminen ja nykyinen rahatilanne	6
4 Säästäminen ja sijoittaminen	8
4.1 Nykyiset säästämis- ja sijoituskohteet ja niiden arvo	8
4.2 Säästö- ja sijoitusaikheet.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
4.3 Säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerit.....	18
4.4 Sijoituksista päättäminen ja sijoitusneuvonnan palveluista maksaminen.....	19
5 Luotonkäyttö	20
5.1 Nykyiset luottomuodot	20
5.1.1 Asuntolainat	21
5.1.2 Asuntolainan koron nousuun varautuminen ja asuntolainaan liittyvät riskit.....	21
5.1.3 Taloyhtiölainat.....	34
5.1.4 Sijoitusasuntoa varten otettu laina.....	334
5.1.5 Kulutus- ja sijoitusluotot	34
5.1.6 Lainaturvavakuutus	35
5.1.7 Lainan maksusuunnitelman noudattaminen	37
5.1.8 Lyhennysvapaiden jaksojen käyttäminen	39
5.1.9 Korkokatto ja asuntolainan korkotyyppi	39
5.1.10 Henkivakuutus	41
5.1.11 Lainanottoaikeet ja lainan hakeminen	41
5.1.12 Talouden riskitekijät	44
6 Tutkimuksen vastaajajakauma	45

1 Yhteenveto

- Raha-asioitaan suunnittelevien osuus on pysynyt aikaisemmalla tasolla, mutta suunnittelun aikaväleissä on tapahtunut muutoksia. 46 prosenttia suomalaisista suunnittelee omaa talouttaan korkeintaan puoleksi vuodeksi kerrallaan, missä on selkeää laskua vuodesta 2021 (54 %). Erityisesti korkeintaan kuukauden tähtäimellä raha-asioitaan suunnittelevien osuus (15 %) on laskenut aikaisemmasta 9 %-yksikköä. Samaan aikaan yli 3 vuoden tähtäimellä raha-asioitaan suunnittelevien osuus on kasvanut.
- Vastaajia, joiden tulot ovat suuremmat kuin menot, eli rahaa voisi jäädä säästöön, on 43 prosenttia suomalaisista, mikä on selvästi aikaisempaa (2021: 67 %) vähemmän. Vastaavasti samaan aikaan ovat nousseet sellaisten vastaajien osuudet, joilla tulot ja menot ovat yhtä suuret (40 %) ja tulot pienemmät kuin menot (18 %).
- Suomalaisten kiinnostus säästämistä kohtaan on hieman laskenut aikaisemmasta. Tällä hetkellä 61 prosentilla suomalaisista on säästettynä tai sijoitettuna varoja johonkin kohteeseen, kun vuonna 2021 vastaava osuus oli 64 prosenttia.
- Miehistä 64 prosentilla ja naisista 57 prosentilla on säästettyjä tai sijoitettuja varoja. Ikäryhmien osalta korostuvat 70–79-vuotiaat, joista 68 prosentilla on säästettyjä tai sijoitettuja varoja. Alueellisesti korostuvat hieman pääkaupunkiseudulla asuvat, joista 65 prosentilla on säästettyjä tai sijoitettuja varoja.
- Säästö- ja sijoitustili ja käyttelytili ovat suosituimmat säästämisen tavat. Säästö- ja sijoitustili on 38 prosentilla ja käyttelytili 36 prosentilla vastaajista.
- Sijoituskohteista suosituimpia ovat sijoitusrahastot, joita on 33 prosentilla ja pörssiosakkeet, joita on 20 prosentilla vastaajista.
- Suomalaiset uskovat edelleen pystyvänsä säästämään, sillä tällä hetkellä 65 prosenttia vastaajista aikoo säästää tai sijoittaa varoja seuraavien 12 kuukauden aikana. Keskimääräistä kiinnostuneempia säästämisestä tai sijoittamisesta ovat 15–39-vuotiaat.
- Aikomus säästää tai sijoittaa on jatkanut kasvuaan. Vuonna 2019 aikoi säästää tai sijoittaa 50 prosenttia, vuonna 2021 58 prosenttia ja nyt jo 65 prosenttia vastaajista.
- Säästö- ja sijoitustili, sekä sijoitusrahastot ovat suosituimmat säästö- ja sijoituskohteet. Säästö- ja sijoitustilille aikoo säästää 31 prosenttia ja sijoitusrahastoihin sijoittaa 27 prosenttia vastaajista.
- Säästöjä ja sijoituksia omaavista 72 prosenttia aikoo käyttää niitä vararahastoksi tai pahanpäivän varalle. Näin vastasivat erityisesti naiset.
- Seuraavaksi yleisimmät käyttökohteet ovat eläkeajoja varten (36 %), erilaisten kulutustavaroiden hankkimiseksi (25 %), asunnon hankkimiseksi (22 %) ja perinnöksi (10 %).
- Vaivattomuus ja tuotto ovat tärkeimmät kriteerit säästämis- tai sijoituskohteen valinnassa. 63 prosenttia vastaajista kertoo, että kummallakin näistä on paljon vaikutusta säästö- ja sijoituskohteen valinnassa. Seuraavaksi tärkeimmät kriteerit ovat sijoituskohteen vähäriskisyys, turvallisuus (55 %) ja rahaksi muuttamisen helppous (55 %).
- 63 prosenttia vastaajista haluaa itse päättää sijoituksistaan ja 37 prosenttia käyttää sijoitusneuvontaa päätöksenteon tukena.

- 70 prosenttia vastaajista haluaa maksaa sijoitusneuvonnasta tai palvelusta osana sijoitustuotteen hintaa ja 30 prosenttia maksaa siitä erikseen.
- Tällä hetkellä 54 prosentilla vastaajista on jotain lainaa. Osuus on hieman noussut vuodesta 2021, jolloin jotain lainaa oli 51 prosentilla. Keskimääräistä useammin lainaa on 30–39-vuotiailla (74 %) ja 40–49-vuotiailla (67 %).
- Yleisimmät lainat tai luotot ovat asuntolaina (28 %), kulutusluotto pankista (23 %), opintolaina (14 %) ja jonkin muun kuin pankin myöntämä osamaksuluotto (12 %).
- Asuntolainaa on tällä hetkellä 28 prosentilla vastaajista. Osuus on samalla tasolla kuin vuonna 2021 (29 %).
- Asuntolainaa on keskimääräistä useammin 30–49-vuotiailla (50 %) ja 10 000–30 000 asukkaan kaupungeissa asuvilla (35 %).
- Asuntolainaa ottaneista 39 prosentilla laina on omissa nimissä ja 60 prosentilla laina on yhteinen puolison kanssa.
- Asuntolainaa ottaneista 48 prosenttia on ottanut viimeisen asuntolainan ensimmäisen asunnon rahoittamiseksi ja 52 prosenttia asunnon vaihdon rahoittamiseksi.
- 68 prosenttia asuntolainaa omaavista vastaajista on varautunut asuntolainan koron nousuun. Alle 30-vuotiaat ja pääkaupunkiseudulla tai yli 150 000 asukkaan kaupungeissa asuvilla koron nousuun varautuminen on hieman yleisempää.
- Yleisimmät keinot varautua koron nousuun ovat vararahasto/säästöt/puskuri (33 %), korkokatto/korkosuoja (22 %) ja kulujen nousun tiedostaminen/ suunnitelmallisuus/kulujen mitoitus (15 %).
- 24 prosenttia asuntolainaa omaavista vastaajista näkee asuntolainansa liittyvän riskiä. Määrä on kasvussa, sillä 2021 18 prosenttia ja vuonna 2019 14 prosenttia näki asuntolainansa liittyvän riskiä. 15–39-vuotiaat näkevät asuntolainansa liittyvän riskiä muita enemmän.
- Asuntolainansa liittyviä riskiä näkevien keskuudessa selvästi suurin huoli liittyy suureen korkoon/koron nousuun.
- Kulutus- tai sijoitusluottoa on tällä hetkellä 34 prosentilla vastaajista.
- Kulutus- tai sijoitusluottojen hoitamiseen menee kuukausittain keskimäärin 24 prosenttia käteen jäävistä tuloista, mikä on hieman enemmän kuin 2021 (21 %).
- Lainaturvavakuutus on 22 prosentilla vastaajista, joilla on jotain lainaa tai luottoa. Lainaturvavakuutuksen osuus on hieman laskenut, sillä 2021 se oli 25 prosentilla. Lainaturvavakuutus on keskimääräistä yleisempää 30–39-vuotiailla (32 %).
- 66 prosenttia jotain lainaa tai luottoa omaavista vastaajista on maksanut alkuperäisen maksusuunnitelman mukaan ja 26 prosenttia on muuttanut maksusuunnitelmaa.
- Lainanmaksusuunnitelmaansa muuttaneista 24 prosenttia on maksanut lainaansa suunniteltua nopeammin ja 71 prosenttia suunniteltua hitaammin.

- Lainaansa suunniteltua hitaammin maksaneiden yleisimmät syyt ovat tulojen pienentyminen/taloudellinen tilanne (31 %), työtilanne (16 %), yllättävät menot (9 %) tai elämäntilanteen muutos (9 %).
- 23 prosenttia jotain lainaa tai luottoa omaavista vastaajista on käyttänyt viimeisen 12 kuukauden aikana lyhennysvapaita jaksoja lainaa takaisin maksaessaan. Lyhennysvapaiden käyttö on pysynyt aikaisemmalla tasolla.
- 28 prosentilla jotain lainaa tai luottoa omaavista vastaajista on lainassaan korkokatto. Korkokaton käyttäminen on hieman noussut aikaisemmasta, sillä 2021 korkokatto oli 25 prosentilla. Korkokaton käyttäminen on keskimääräistä yleisempää alle 40-vuotiailla.
- 67 prosentilla asuntolainaa omaavista vastaajista on lainassaan vaihtuva korko, 11 prosentilla kiinteä korko ja 7 prosentilla näiden yhdistelmä. Aikaisempaan verrattuna korkotyyppien jakaumassa ei ole tapahtunut suuria muutoksia.
- 47 prosentilla asuntolainaa omaavista vastaajista korkotason muutokset eivät vaikuta maksuerän suuruuteen, kun taas 42 prosentilla maksuerän suuruus muuttuu korkotason muuttuessa. Vuoteen 2021 verrattuna niiden vastaajien osuus, joiden maksuerän suuruus muuttuu, on kasvanut hieman.
- 12 prosenttia vastaajista aikoo ottaa uutta lainaa tai luottoa seuraavan 12 kuukauden aikana. Uuden lainan tai luoton ottoaie on hieman suurempi kuin vuonna 2021 (10 %). Uuden lainan tai luoton ottoaie on keskimääräistä yleisempää alle 30-vuotiailla.
- Uuden lainan tai luoton ottamista seuraavan 12 kuukauden aikana suunnittelevista aikoo ottaa asuntolainaa 35 prosenttia, kulutusluottoa pankista 31 prosenttia, opintolainaa 25 prosenttia, muun kuin pankin myöntämää osamaksuluottoa 9 prosenttia, sijoituslainaa 9 prosenttia ja pikaluottoa/pikavippiä 6 prosenttia.
- 54 prosenttia uuden lainan ottamista seuraavan 12 kuukauden aikana suunnittelevista aikoo ottaa lainalleen korkokaton. Alle 30-vuotiaat aikovat ottaa korkokaton keskimääräistä useammin.
- 72 prosenttia vastaajista kokee jonkin asian uhkaavan omaa taloudellista tilaansa, mikä on selvästi enemmän kuin vuonna 2021 (56 %).
- Yleisempiä omaa taloutta uhkaavia asioita ovat omien tai oman talouden tulojen lasku (39 %), työttömyys (26 %), säästöjen tai sijoitusten arvon lasku (22 %), asunnon arvon lasku (15 %) ja lomautukset (11 %).
- Yksittäisistä asioista ovat aikaisemmasta nousseet työttömyyden, säästöjen/sijoitusten arvon laskun ja asunnon arvon laskun uhat.
- 33 prosenttia vastaajista, jotka kokevat jonkin asian uhkaavan talouttaan kertoo varautuneensa mahdollisiin riskeihin säästämällä/puskurilla. 33 prosenttia kertoo varautuneensa huonosti tai ei ollenkaan.

2 Johdanto

2.1 Tutkimuksen tarkoitus

Kotitalouksien rahankäyttöä on Finanssiala ry:ssä tutkittu jo vuodesta 1979 lähtien 1–2 vuoden välein. Vuosina 2003–2006 tutkimus toteutettiin kaksi kertaa vuodessa, vuosina 2007–2015 vuosittain ja sen jälkeen joka toinen vuosi. Tutkimuksen haastattelut tehtiin 2003–2021 puhelimitse ja 2023 alkaen internetpaneelissa. Tutkimuksessa selvitetään suomalaisten säästämistä ja luotonkäyttöä, sekä niissä tapahtuneita muutoksia.

Nyt tehdyn tutkimuksen tuloksia verrataan soveltuvin osin aiemmin tehtyjen tutkimusten tuloksiin. Edellinen tutkimus on tehty keväällä 2021.

2.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen kohderyhmän muodostavat mannersuomalaiset 15–79-vuotiaat henkilöt. Haastattelututkimuksen aineisto on kerätty 22.2.–7.3. 2023. Tällöin haastateltiin 2 522 kohderyhmään kuuluvaa henkilöä eri puolilla Suomea. Otoskoko on tarpeeksi iso, jotta aineistosta voidaan tehdä myös taustaryhmittäisiä vertailuja. Ikäryhmään 15–79 kuuluvia henkilöitä on Suomessa Tilastokeskuksen mukaan noin 4 400 000.

Haastattelututkimuksen tulosten tulkinnassa on hyvä ottaa huomioon kyselyajankohdan taloudellisen tilanteen vaikutus ja tiedonkeruumenetelmän muutos.

Haastattelut toteutti Finanssiala ry:n toimeksiannosta Norstat Oy.

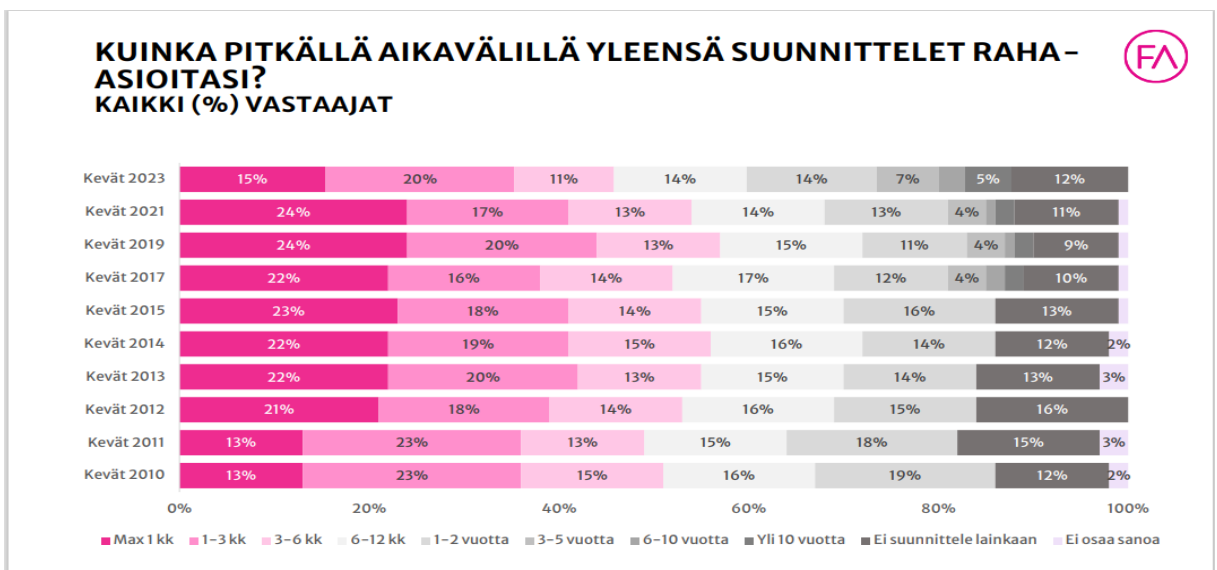
Tutkimuksen vastausprosentti oli hyvä, 41 %. Norstat tutkii myös vastaajien tyytyväisyyttä tutkimuksen toteutukseen. Saadut tulokset ovat täysin verrattavissa Norstatin muiden tutkimusten keskiarvoihin. Tutkimusta voidaan pitää onnistuneena.

Raportin on laatinut Norstatin yhteistyökumppani Salmi Systems Oy:n toimitusjohtaja Jari Salmi yhteistyössä Finanssiala ry:n analytikko Kimmo Koiviston kanssa.

3 Raha-asioiden suunnitleminen ja nykyinen rahatilanne

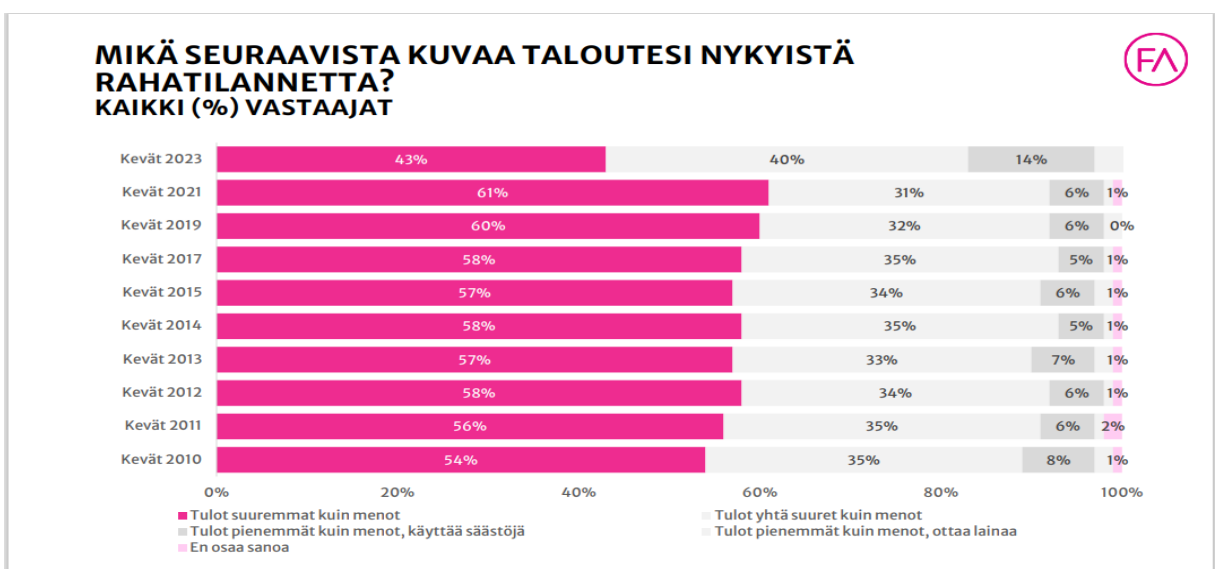
Raha-asioitaan suunnittelevien osuus on pysynyt aikaisemmalla tasolla, mutta suunnittelun aikaväleissä on tapahtunut muutoksia. 46 prosenttia suomalaisista suunnittelee omaa talouttaan korkeintaan puoleksi vuodeksi kerrallaan, missä on selkeää laskua vuodesta 2021 (54 %). Erityisesti korkeintaan kuukauden tähtäimellä raha-asioitaan suunnittelevien osuus (15 %) on laskenut aikaisemmasta 9 %-yksikköä. Samaan aikaan yli 3 vuoden tähtäimellä raha-asioitaan suunnittelevien osuus on kasvanut.

Kuvio 1. Kuinka pitkällä aikavälillä suunnittelee raha-asioitaan, vuosivertailu

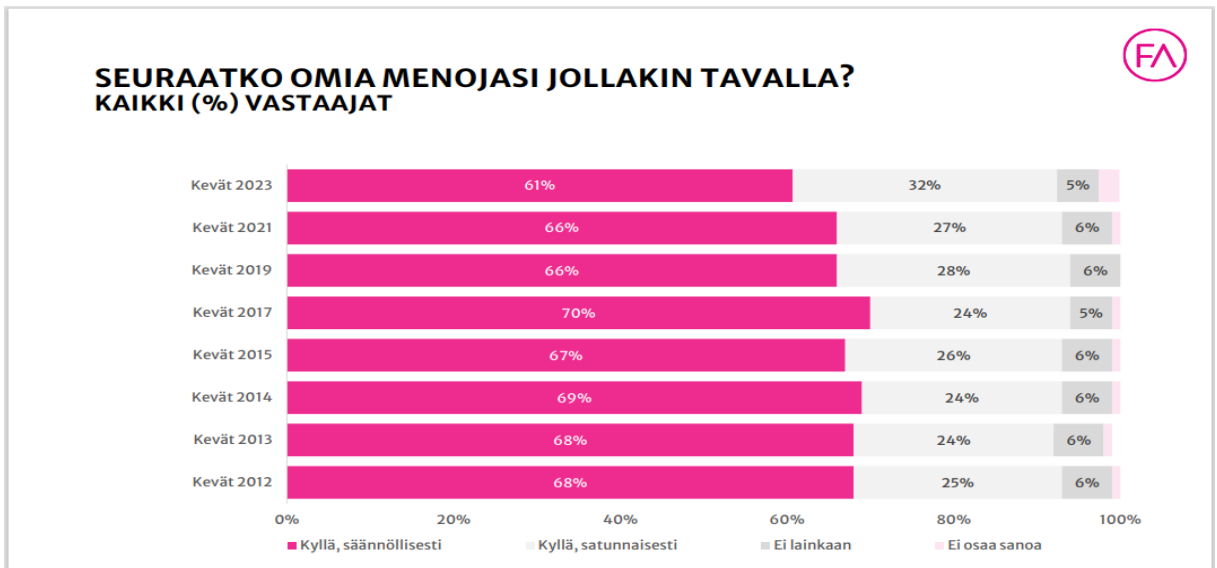
Vastaajia, joiden tulot ovat suuremmat kuin menot, eli rahaa voisi jäädä säästöön, on 43 prosenttia suomalaisista, mikä on selvästi aiempaa (2021: 67 %) vähemmän. Vastaavasti samaan aikaan ovat nousseet sellaisten vastaajien osuudet, joilla tulot ja menot ovat yhtä suuret (40 %) ja tulot pienemmät kuin menot (18 %).

Kuvio 2. Nykyinen rahatilanne, vuosivertailu

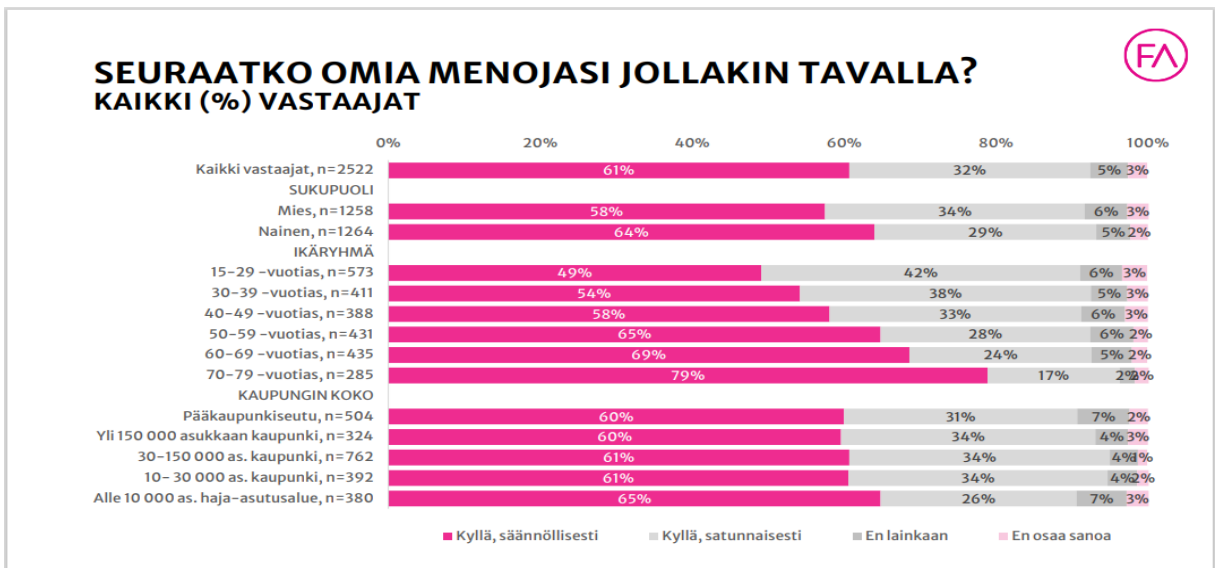
Omia menojaan seuraavien osuus on pysynyt vuoden 2021 tasolla, mutta säännöllisesti seuraavien osuus (61 %) on laskenut ja satunnaisesti seuraavien (32 %) noussut. Kaksi kolmasosaa suomalaisista seuraa menojaan säännöllisesti, 27 prosenttia satunnaisesti. Viisi prosenttia ei seuraa menojaan lainkaan.

Kuvio 3a. Omien menojen seuraaminen 2023, vuosivertailu

Naiset seuraavat menojaan säännöllisesti hieman miehiä enemmän ja samoin 60–79-vuotiaat nuorempiaan enemmän.

Kuvio 3b. Omien menojen seuraaminen 2023, taustaryhmittäin

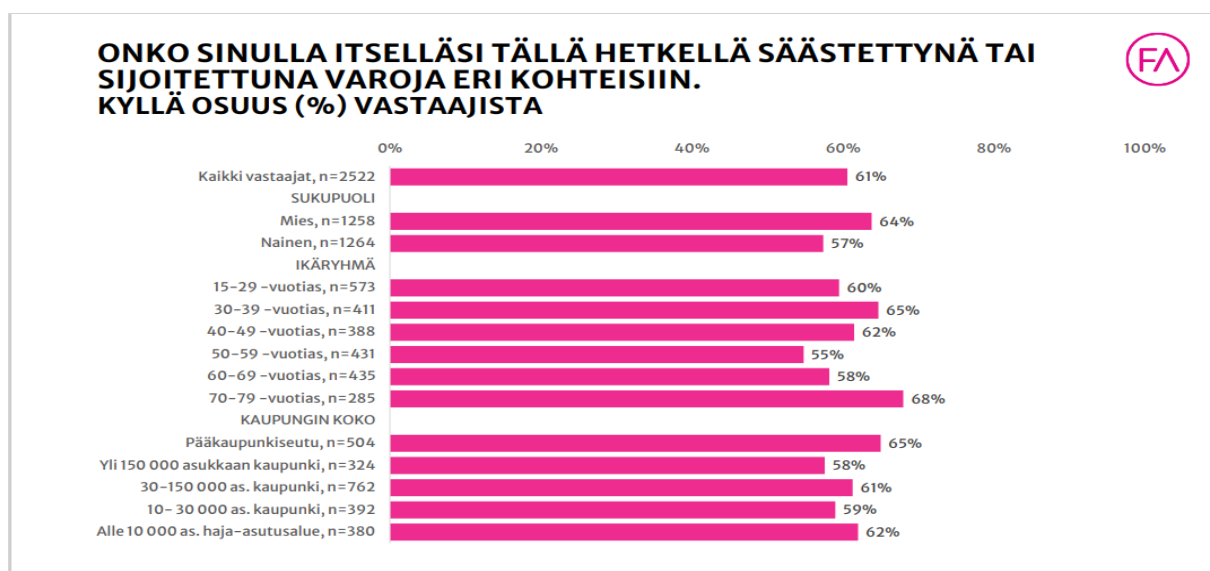
4 Säästäminen ja sijoittaminen

4.1 Nykyiset säästämis- ja sijoituskohteet ja niiden arvo

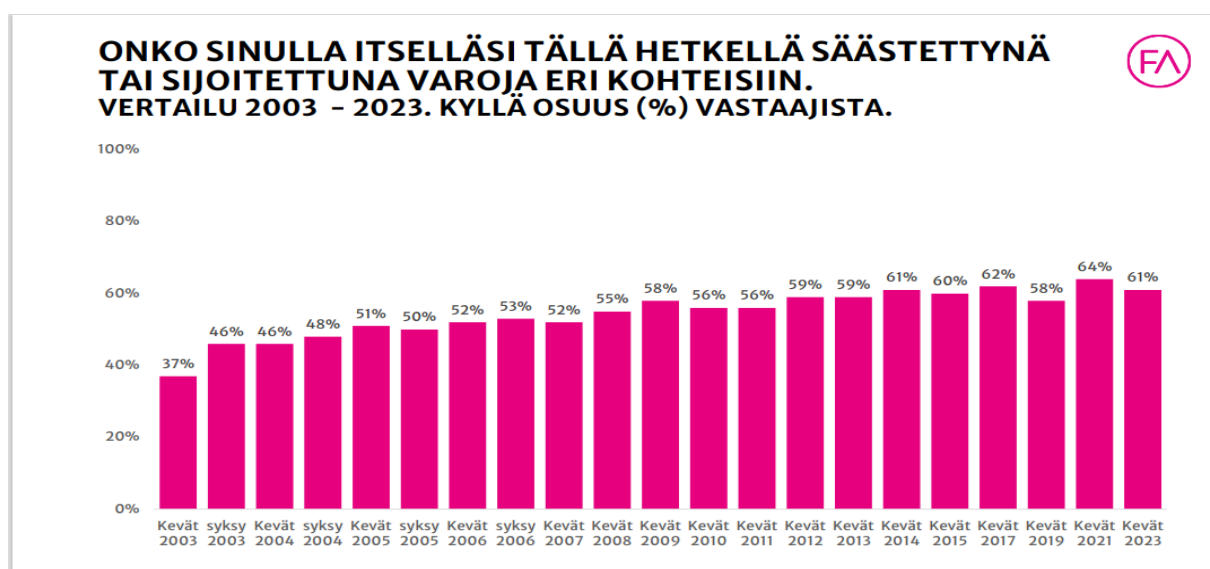
Suomalaisten kiinnostus säästämistä kohtaan on hieman laskenut aikaisemmasta. Tällä hetkellä 61 prosentilla suomalaisista on säästettynä tai sijoitettuna varoja johonkin kohteeseen, kun vuonna 2021 vastaava osuus oli 64 prosenttia.

Miehistä 64 prosentilla ja naisista 57 prosentilla on säästettyjä tai sijoitettuja varoja. Ikäryhmissä korostuvat 70–79-vuotiaat, joista 68 prosentilla on säästettyjä tai sijoitettuja varoja. Alueellisesti korostuvat hieman pääkaupunkiseudulla asuvat, joista 65 prosentilla on säästettyjä tai sijoitettuja varoja.

Kuvio 4a. Tämänhetkinen säästäminen ja sijoittaminen 2023, taustaryhmittäin

Kuvio 4b. Tämänhetkinen säästäminen ja sijoittaminen, vuosivertailu

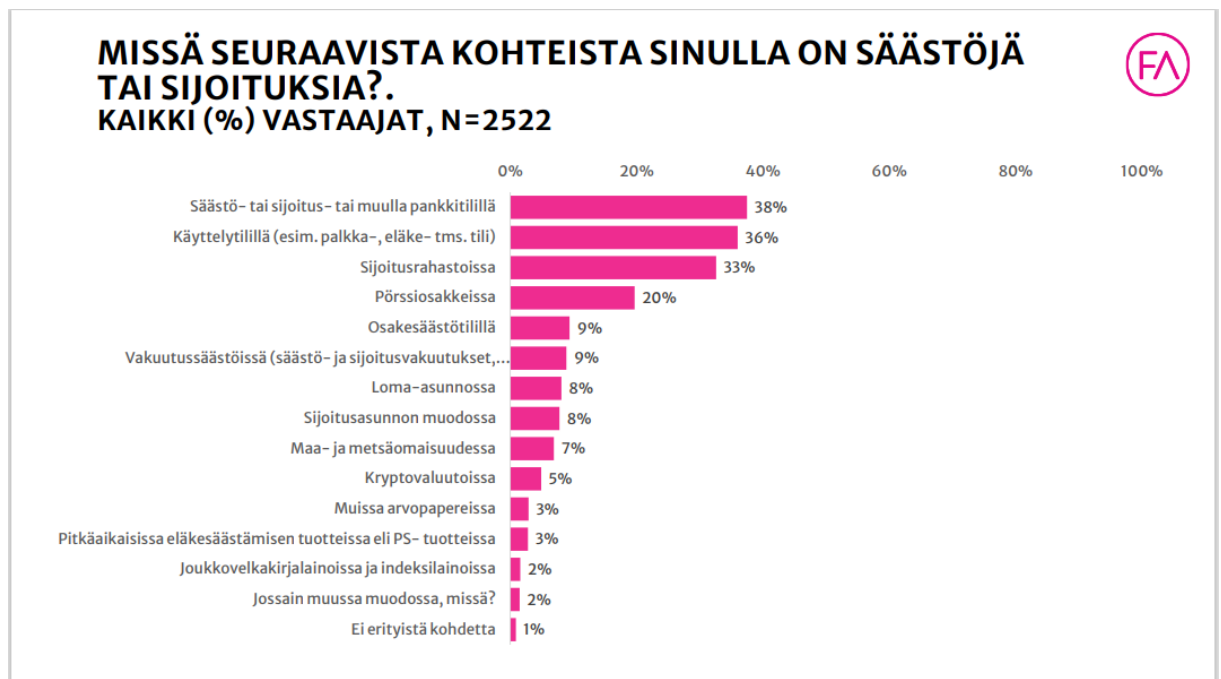

Säästö- ja sijoitustili ja käyttelytili ovat suosituimmat säästämisen tavat. Säästö- ja sijoitustili on 38 prosentilla ja käyttelytili 36 prosentilla vastaajista.

Sijoittamiskohteista suosituimpia ovat sijoitusrahastot, joita on 33 prosentilla ja pörssiosakkeet, joita on 20 prosentilla vastaajista.

Muista säästämis- ja sijoittamiskohteista rahaa on kiinni osakesäästötilillä (9 %), vakuutus-säästöissä (9 %), loma-asunnossa (8 %), sijoitusasunnossa (8 %), maa- ja metsäomaisuudessa (7 %) ja kryptovaluutoissa (5 %).

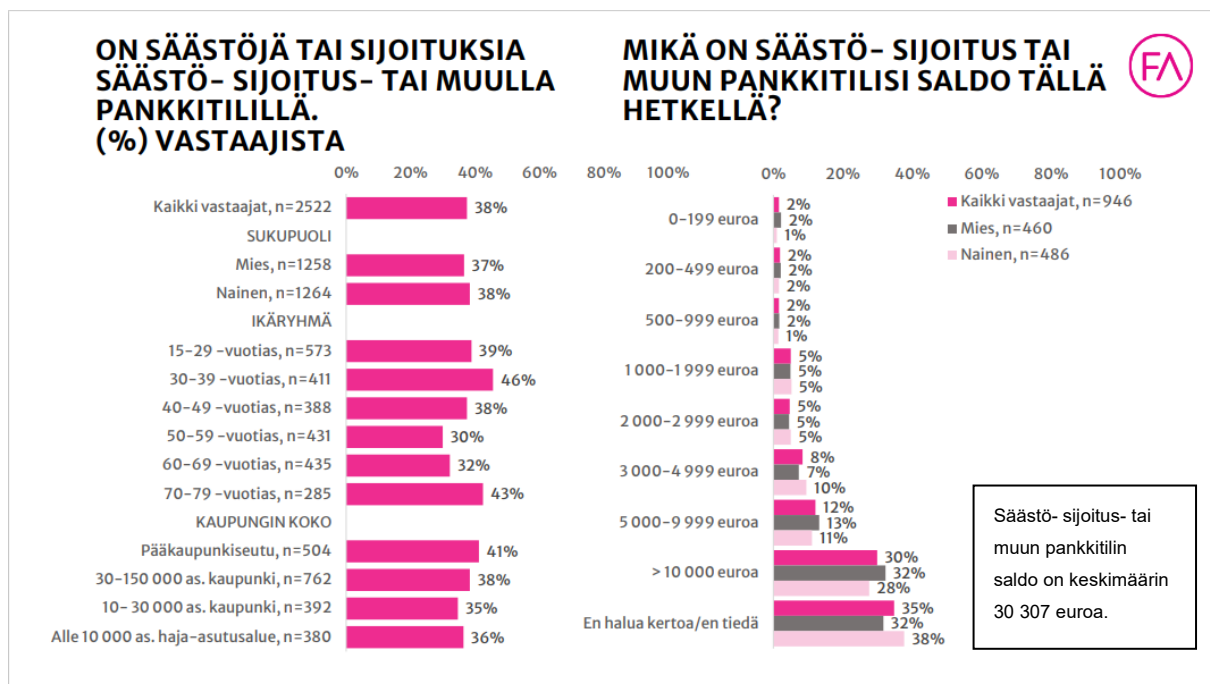
Kuvio 5a. Nykyiset säästämis- ja sijoituskohteet 2023

Säästö- ja sijoitustili on 38 prosentilla vastaajista. Keskimääräistä useammin se on 30–39-vuotiailla (46 %), 70–79-vuotiailla (43 %) ja pääkaupunkiseudulla asuvilla (41 %).

Säästö- ja sijoitustilin saldo on keskimäärin noin 30 000 euroa.

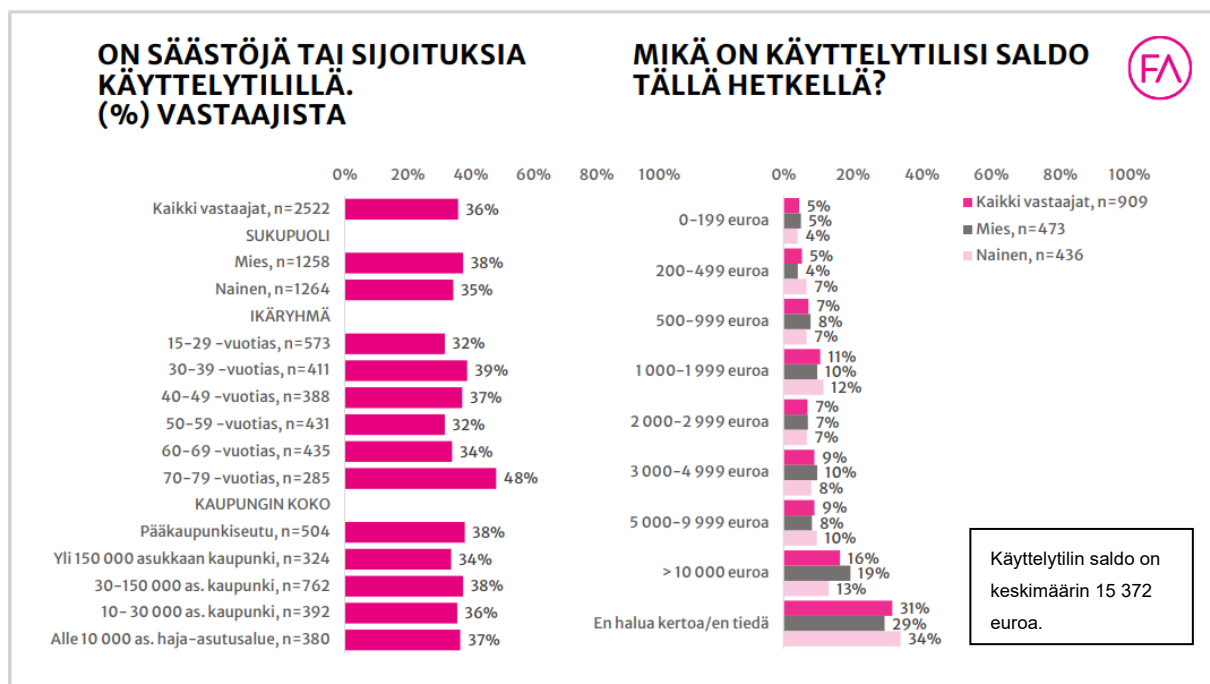
Kuvio 5b. Säästö- sijoitus- tai muu pankkitili, taustaryhmittäin ja tämänhetkinen saldo

Käyttelytili on 36 prosentilla vastaajista. Keskimääräistä useammin se on 70–79-vuotiailla.

Käyttelytilin saldo on keskimäärin noin 15 000 euroa.

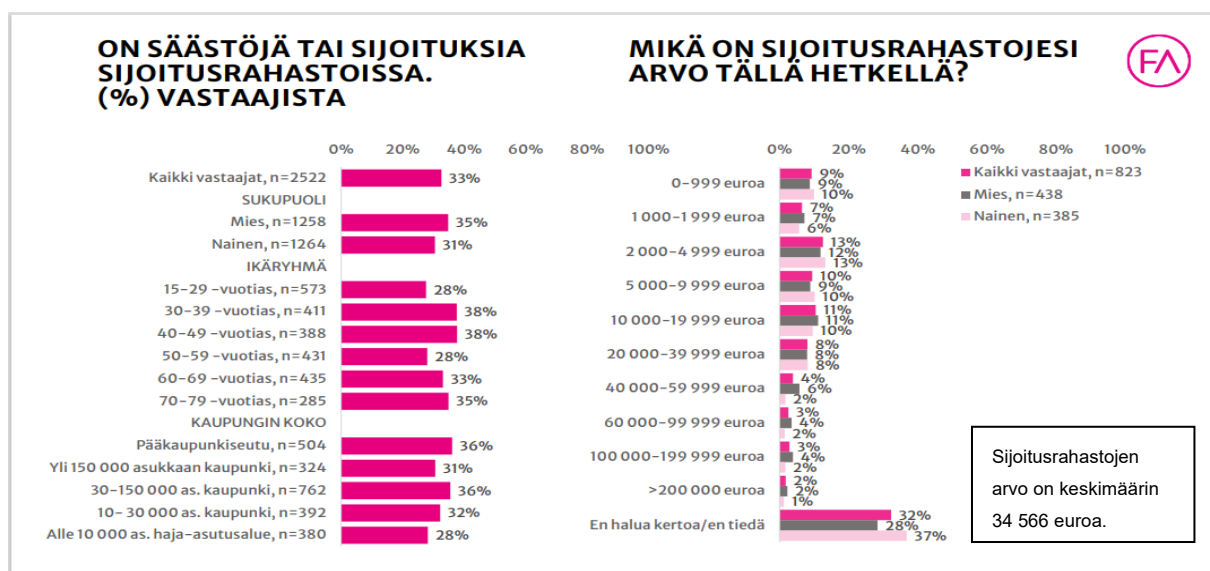
Kuvio 5c. Käyttelytili 2023, taustaryhmittäin ja tämänhetkinen saldo

Sijoitusrahastoja on 33 prosentilla vastaajista. Keskimääräistä useammin niitä on 30–49-vuotiailla.

Sijoitusrahastojen arvo on keskimäärin noin 35 000 euroa.

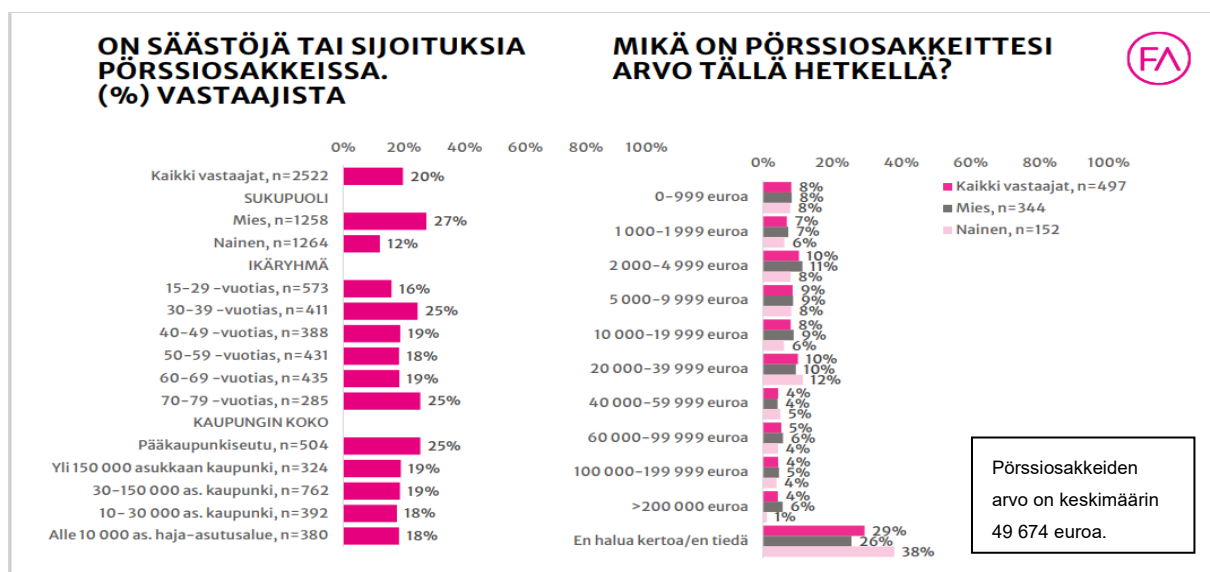
Kuvio 5d. Sijoitusrahastot 2023, taustaryhmittäin ja tämänhetkinen arvo

Pörssiosakkeita on 20 prosentilla vastaajista. Keskimääräistä useammin niitä on miehillä, 30–39-vuotiailla, 70–79-vuotiailla, sekä pääkaupunkiseudulla asuvilla.

Pörssiosakkeiden arvo on keskimäärin noin 50 000 euroa.

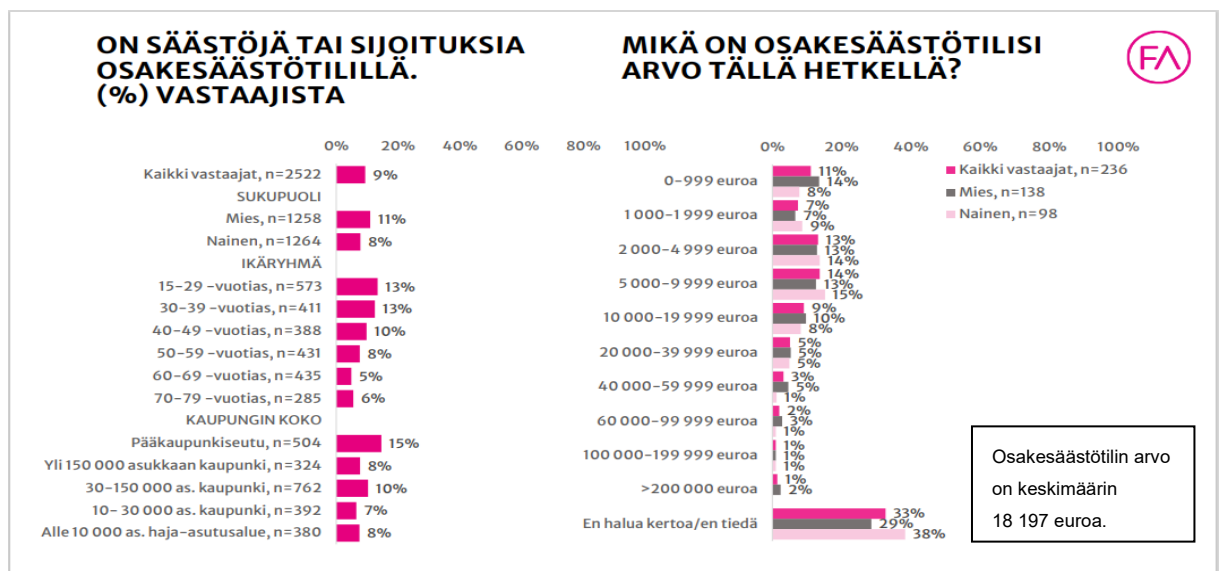
Kuvio 5e. Pörssiosakkeet 2023, taustaryhmittäin ja tämänhetkinen arvo

Osakesäästötili on 9 prosentilla vastaajista. Keskimääräistä useammin niitä on 15–39-vuotiailla, sekä pääkaupunkiseudulla asuvilla.

Osakesäästötilin arvo on keskimäärin noin 50 000 euroa.

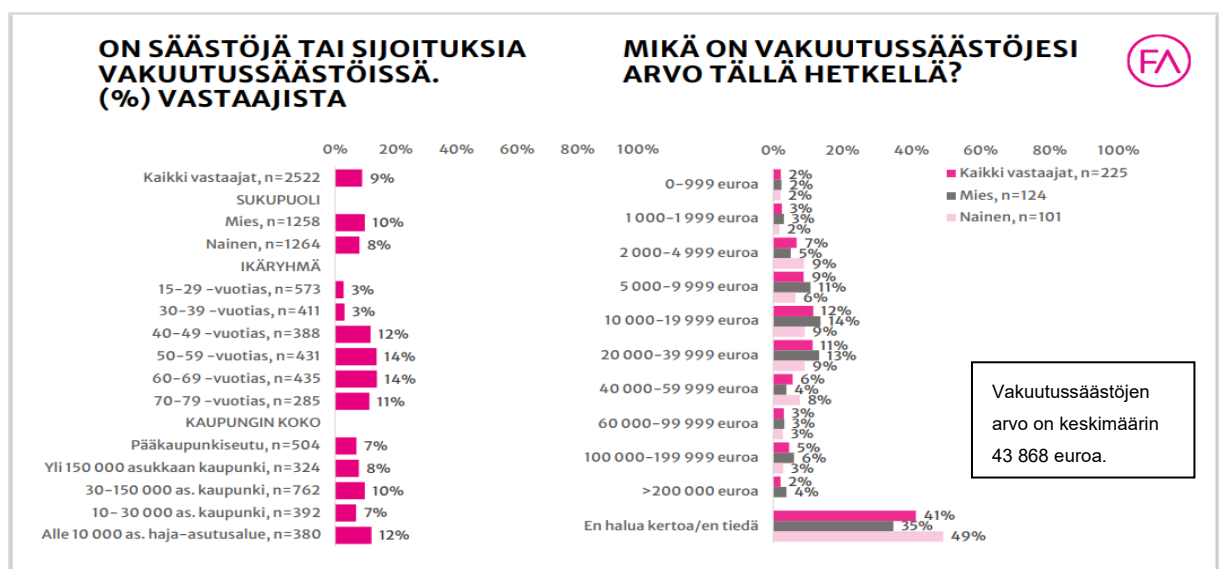
Kuvio 5f. Osakesäästötili 2023, taustaryhmittäin ja tämänhetkinen arvo

Vakuutussäästöjä on 9 prosentilla vastaajista. Keskimääräistä useammin niitä on 50–69-vuotiailla.

Vakuutussäästöjen arvo on keskimäärin noin 44 000 euroa.

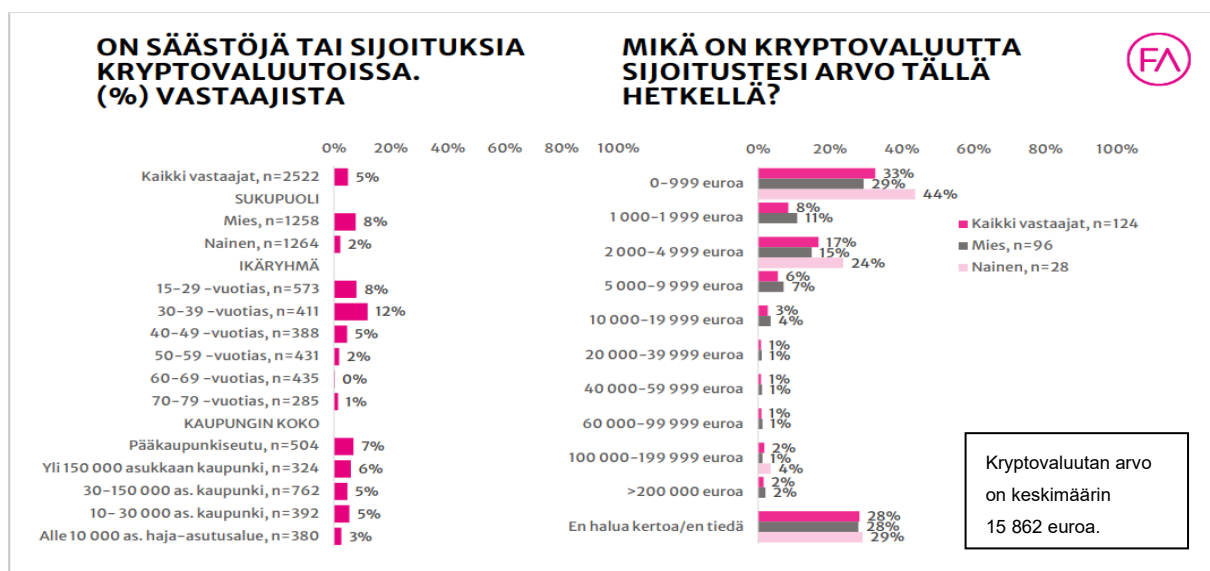
Kuvio 5g. Vakuutussäästöt 2023, taustaryhmittäin ja tämänhetkinen arvo

Kryptovaluuttoja on 5 prosentilla vastaajista. Keskimääräistä useammin niitä on 30–39-vuotiailla.

Kryptovaluuttojen arvo on keskimäärin noin 16 000 euroa.

Kuvio 5h. Kryptovaluutta 2023, taustaryhmittäin ja tämänhetkinen arvo

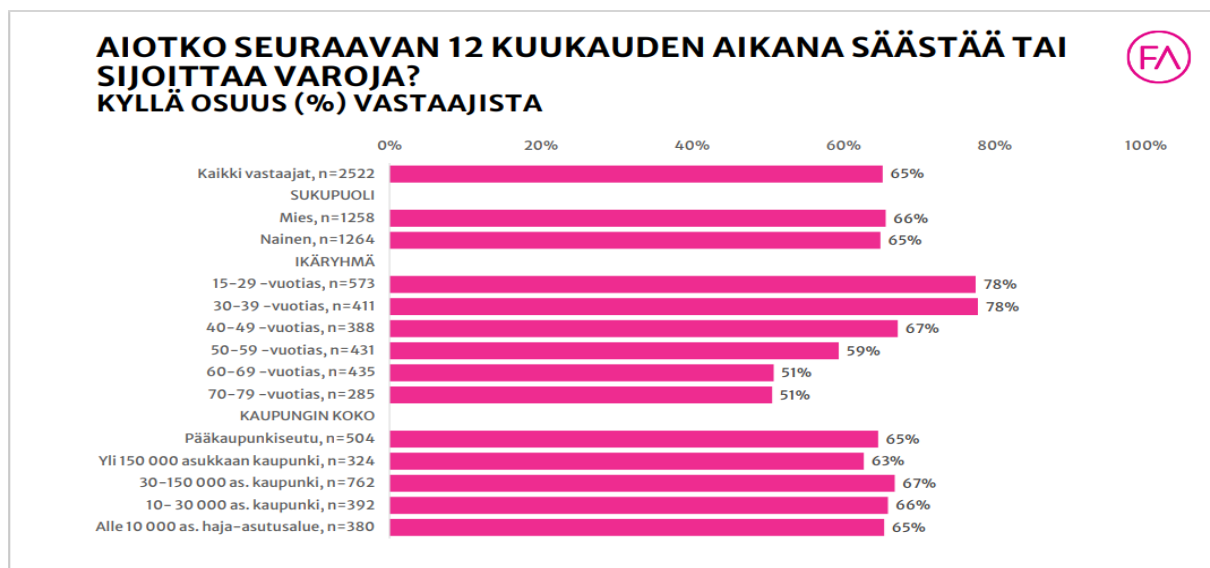

4.2

Säästö- ja sijoitusaikeet

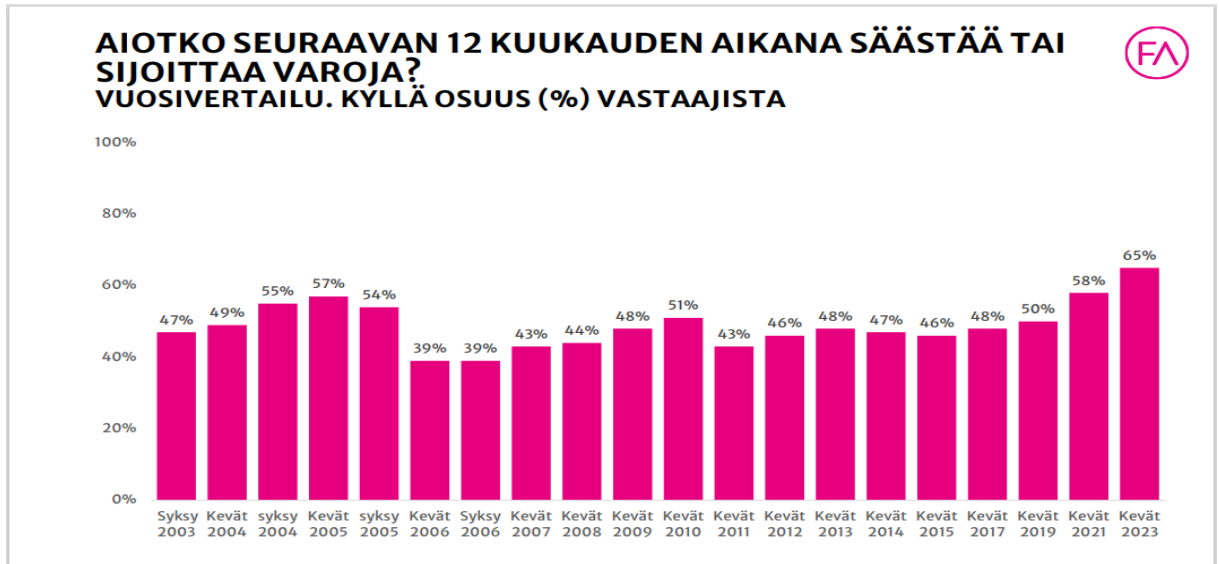
Suomalaiset uskovat edelleen pystyvänsä säästämään, sillä tällä hetkellä 65 prosenttia vastaajista aikoo säästää tai sijoittaa varoja seuraavien 12 kuukauden aikana. Keskimääräistä kiinnostuneempia säästämisestä tai sijoittamisesta ovat 15–39-vuotiaat.

Kuvio 6a. Säästö- ja sijoitusaikeet 2023, taustaryhmittäin

Aikomus säästää tai sijoittaa on jatkanut kasvuaan. Vuonna 2019 aikoi säästää tai sijoittaa 50 prosenttia, vuonna 2021 58 prosenttia ja nyt jo 65 prosenttia vastaajista.

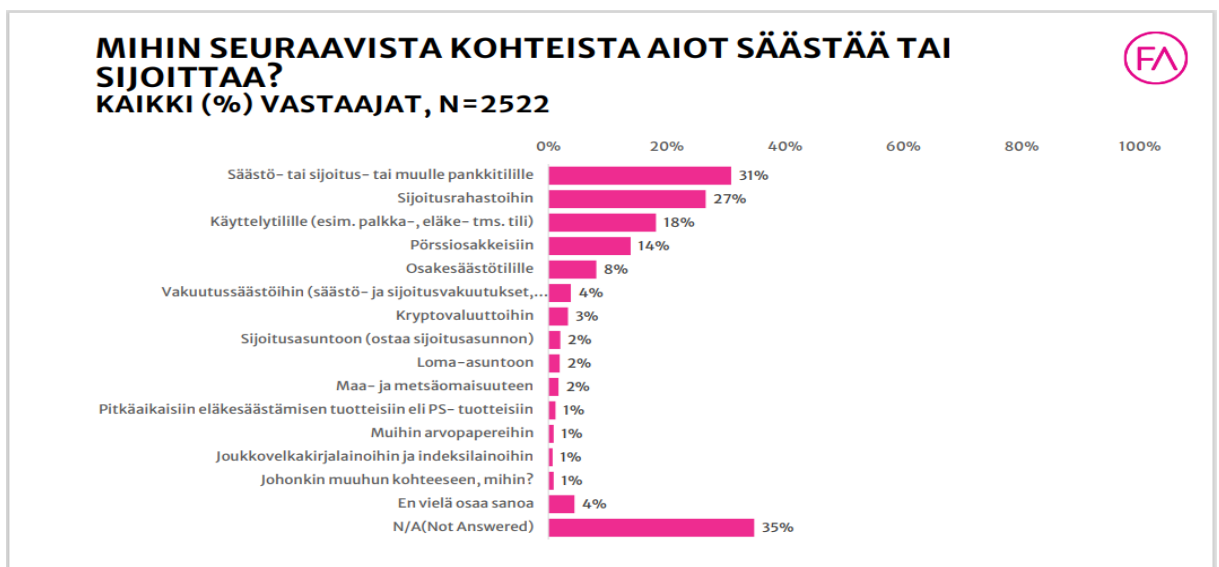
Kuvio 6b. Säästö- ja sijoitusaikheet, vuosivertailu

Säästö- ja sijoitustili, sekä sijoitusrahastot ovat suosituimmat säästö- ja sijoituskohteet. Säästö- ja sijoitustilille aikoo säästää 31 prosenttia ja sijoitusrahastoihin sijoittaa 27 prosenttia vastaajista.

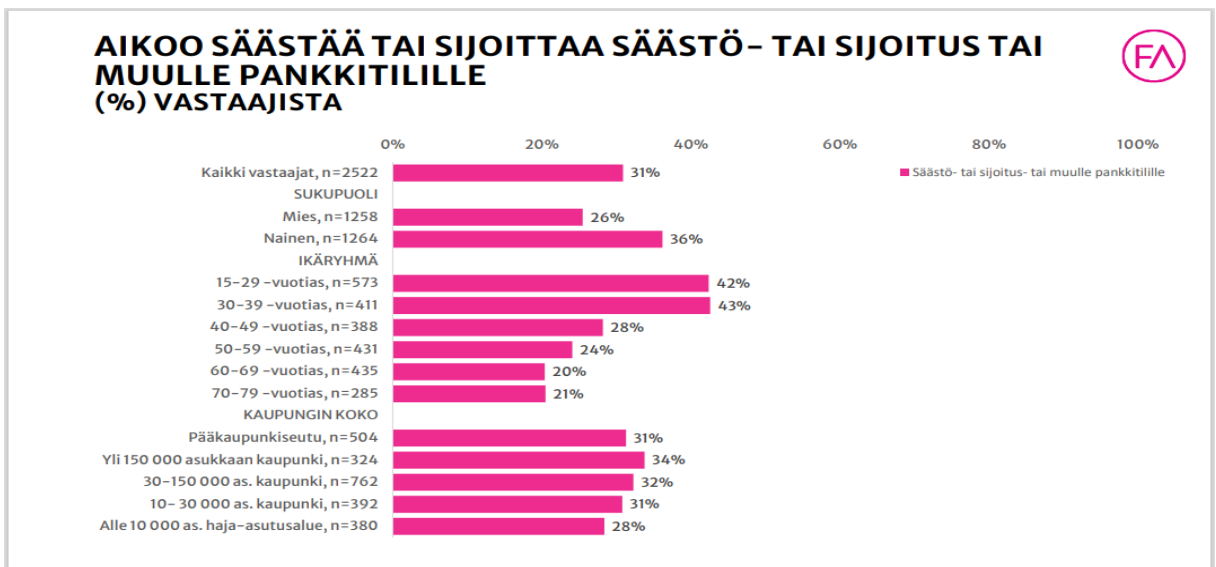
Muista säästö- ja sijoituskohteista kiinnostavat käyttelytili (18 %), pörssiosakkeet (14 %), osakesäästötili (8 %), vakuutussäästöt (4 %) ja kryptovaluutat (3 %).

Kuvio 7a. Aiotut säästö- ja sijoituskohteet 2023

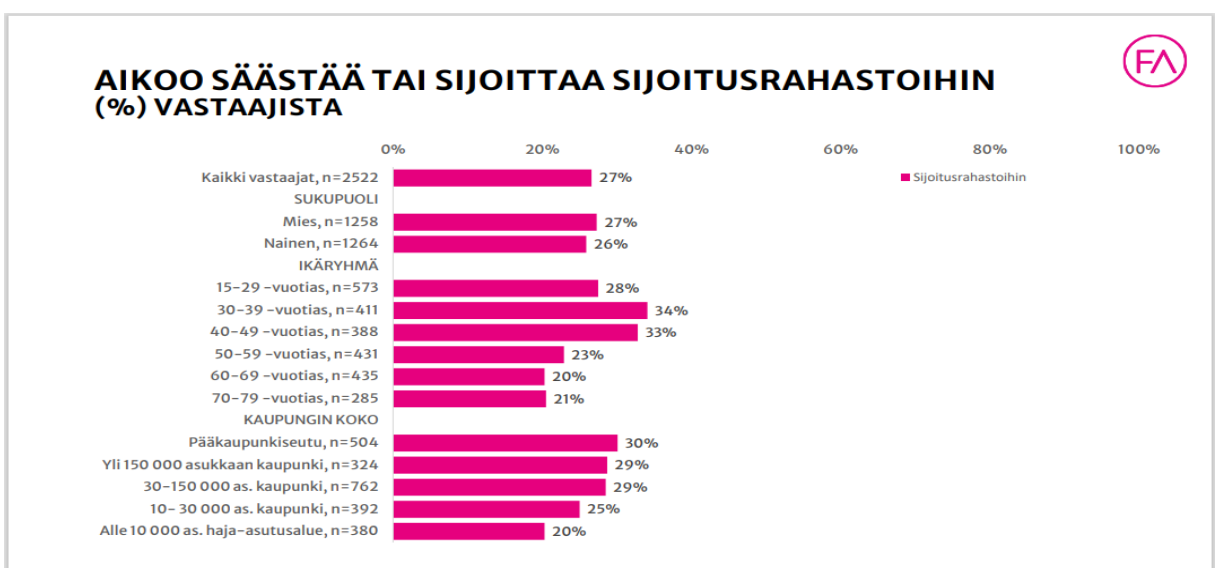
Säästö- ja sijoitustilille aikoo säästää 31 prosenttia vastaajista. Keskimääräistä enemmän siitä ovat kiinnostuneita naiset (36 %) ja 15–39-vuotiaat (43 %). Säästö- ja sijoitustilin kiinnostus on kasvanut aikaisemmasta, sillä vuonna 2021 sille aikoi säästää 22 prosenttia.

Kuvio 7b. Aikoo säästää säästö- sijoitus- tai muulle pankkitilille 2023, taustaryhmittäin

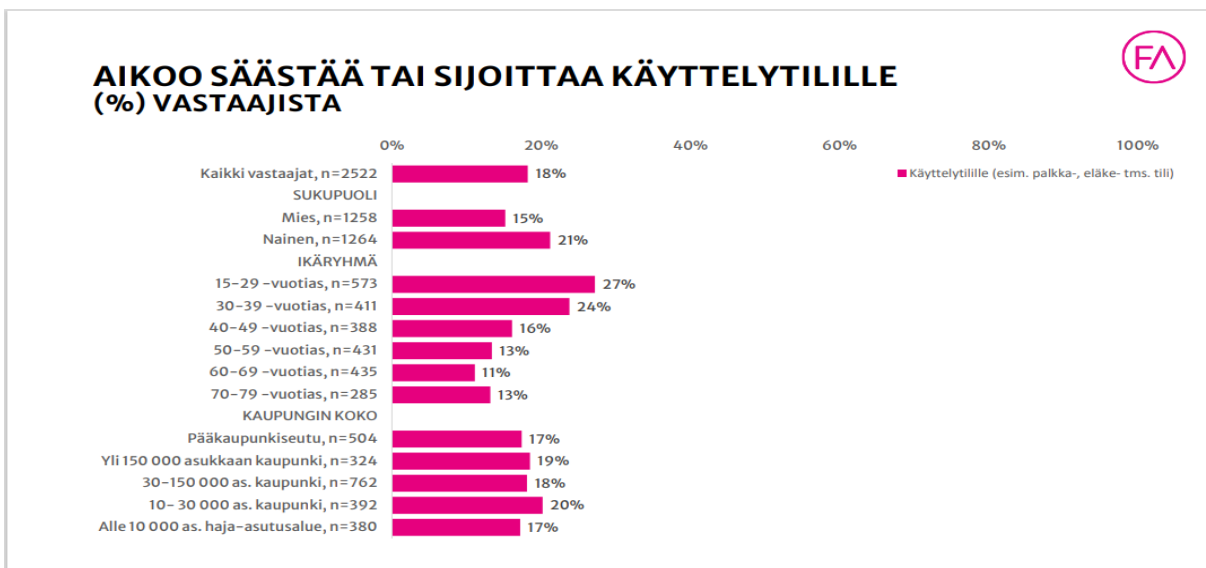
Sijoitusrahastoihin aikoo sijoittaa 27 prosenttia vastaajista. Keskimääräistä enemmän siitä ovat kiinnostuneita 30–49-vuotiaat (33 %). Sijoitusrahastojen kiinnostus on kasvanut aikaisemmasta, sillä vuonna 2021 niihin aikoi sijoittaa 21 prosenttia.

Kuvio 7c. Aikoo sijoittaa sijoitusrahastoihin 2023, taustaryhmittäin

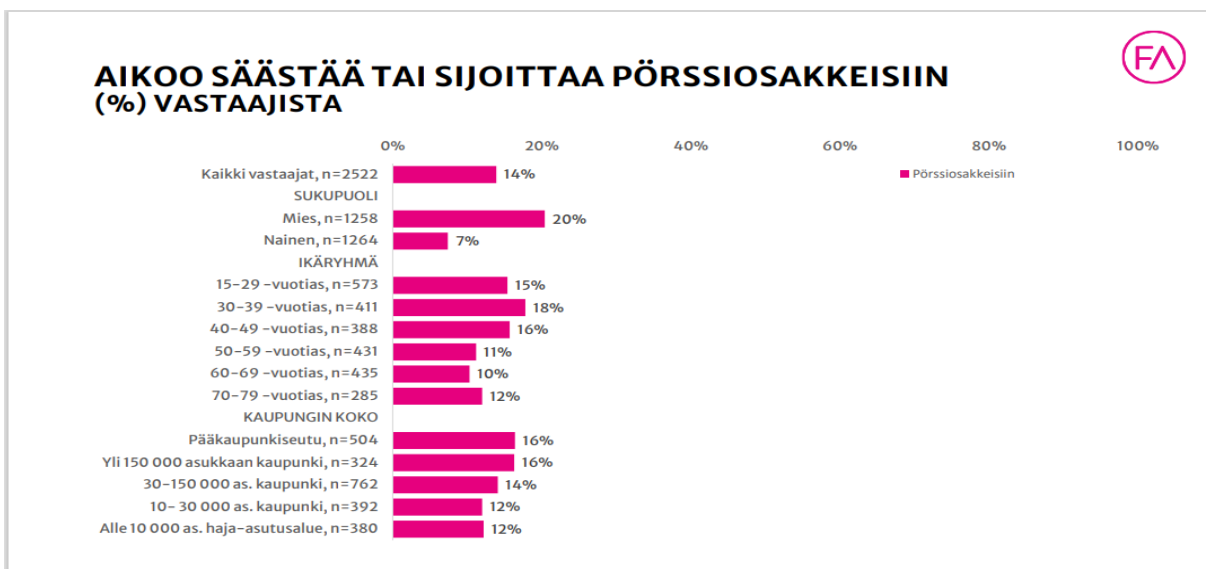
Käyttelytilille aikoo säästää 18 prosenttia vastaajista. Keskimääräistä enemmän siitä ovat kiinnostuneita naiset (21 %) ja 15–39-vuotiaat (26 %). Käyttelytilin kiinnostus on kasvanut aikaisemmasta, sillä vuonna 2021 sille aikoi säästää 10 prosenttia.

Kuvio 7d. Aikoo säästää käyttelytilille 2023, taustaryhmittäin

Pörssiosakkeisiin aikoo sijoittaa 14 prosenttia vastaajista. Keskimääräistä enemmän siitä ovat kiinnostuneita miehet (20 %) ja 30–39-vuotiaat (18 %). Pörssiosakkeiden kiinnostus on hieman kasvanut aikaisemmasta, sillä vuonna 2021 niihin aikoi sijoittaa 12 prosenttia.

Kuvio 7e. Aikoo sijoittaa pörssiosakkeisiin 2023, taustaryhmittäin

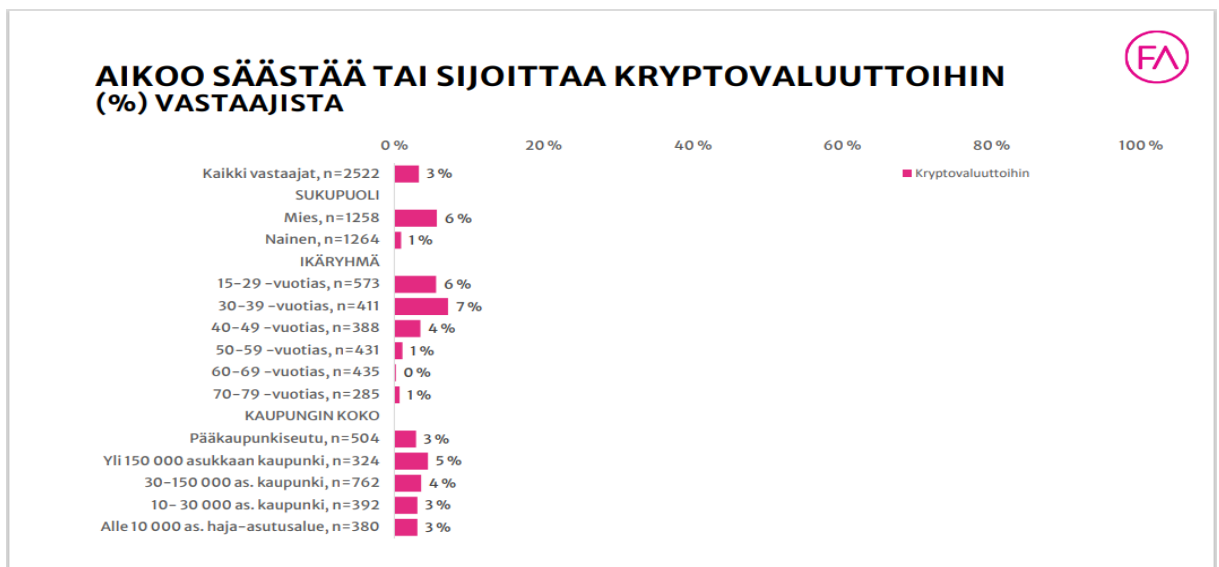
Osakesäästötilille aikoo sijoittaa 8 prosenttia vastaajista. Keskimääräistä enemmän siitä ovat kiinnostuneita 15–39-vuotiaat (13 %) ja pääkaupunkiseudulla asuvat (12 %). Osakesäästötilin kiinnostus on pysynyt aikaisemmalla tasolla, sillä 2021 siihen aikoi sijoittaa 7 prosenttia

Kuvio 7f. Aikoo sijoittaa osakesäästötilille 2023, taustaryhmittäin

Kryptovaluuttaan aikoo sijoittaa 3 prosenttia vastaajista. Keskimääräistä enemmän siitä ovat kiinnostuneita miehet (6 %) ja 15–39-vuotiaat (6 %). Kryptovaluutan kiinnostus on kasvanut aikaisemmasta, sillä vuonna 2021 niihin aikoi sijoittaa 0 prosenttia.

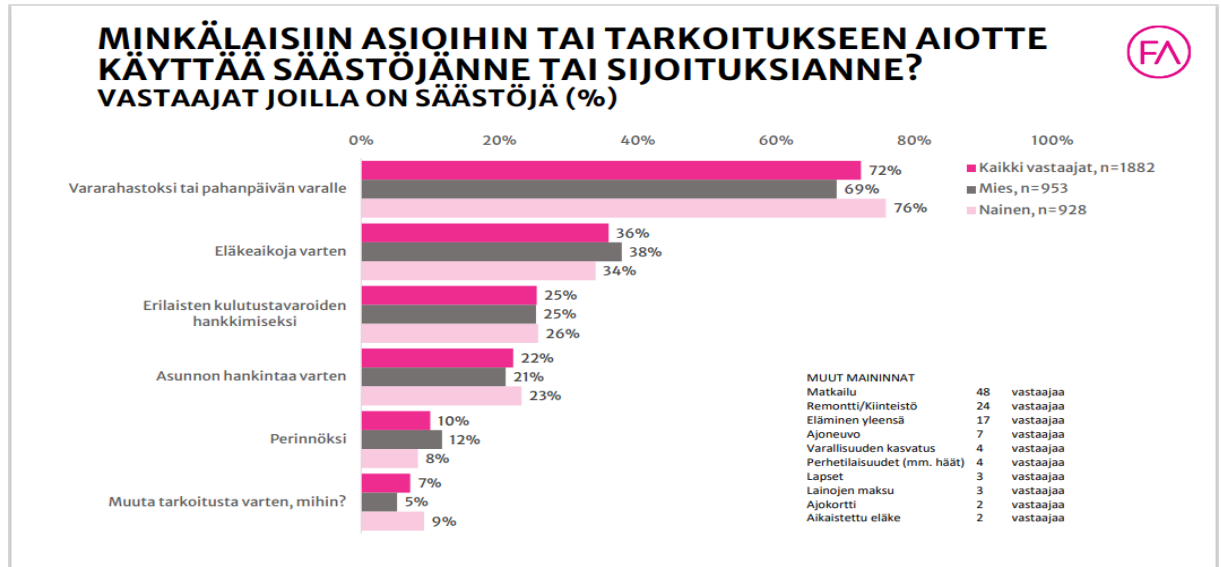
Kuvio 7g. Aikoo sijoittaa kryptovaluuttoihin 2023, taustaryhmittäin

Säästöjä ja sijoituksia omaavista 72 prosenttia aikoo käyttää niitä vararahastoksi tai pahanpäivän varalle. Näin vastasivat erityisesti naiset.

Seuraavaksi yleisimmät käyttökohteet ovat eläkeajoja varten (36 %), erilaisten kulutustavaroiden hankkimiseksi (25 %), asunnon hankkimiseksi (22 %) ja perinnöksi (10 %).

Kuvio 8. Mihin asioihin tai tarkoitukseen aikoo käyttää säästöjä tai sijoituksia 2023

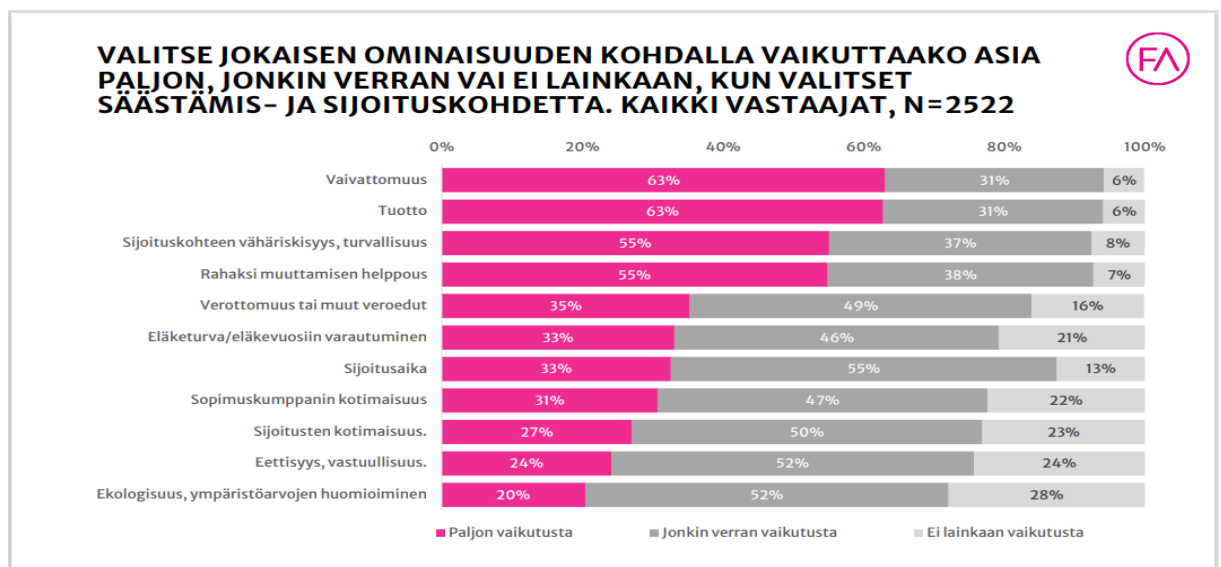

4.3

Säästö- ja sijoituskohteen valintakriteerit

Vaivattomuus ja tuotto ovat tärkeimmät kriteerit säästämis- tai sijoituskohteen valinnassa. 63 prosenttia vastaajista kertoo, että kummallakin näistä on paljon vaikutusta säästö- ja sijoituskohteen valinnassa. Seuraavaksi tärkeimmät kriteerit ovat sijoituskohteen vähäriskisyys, turvallisuus (55 %) ja rahaksi muuttamisen helppous (55 %).

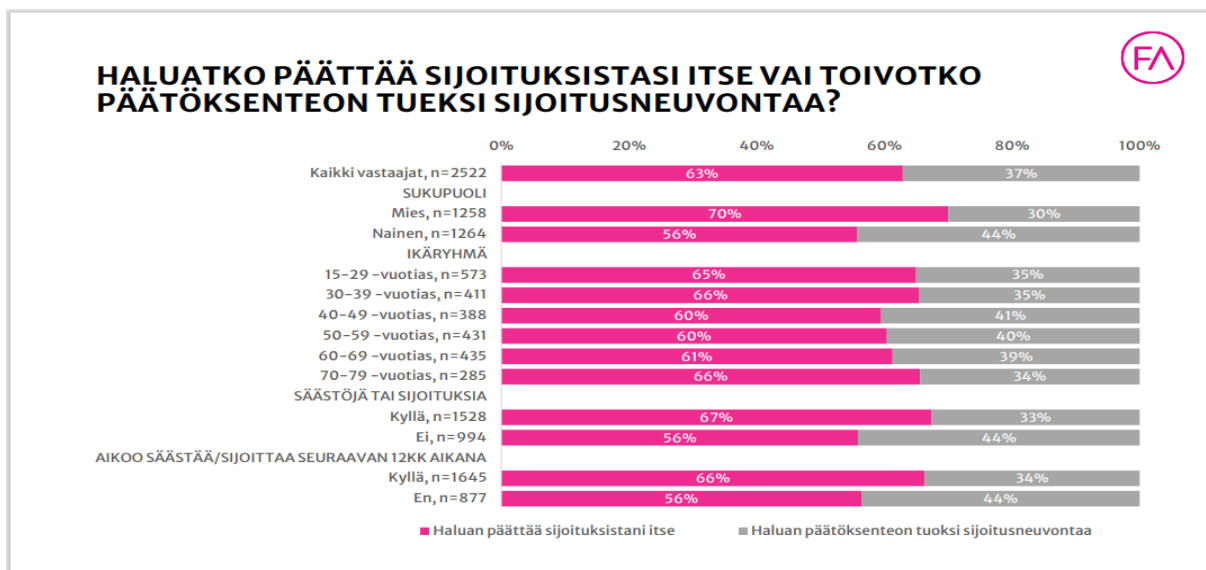
Kuvio 9. Säästö- ja sijoituskohteiden valintakriteerit 2023

4.4 Sijoituksista päättäminen ja sijoitusneuvonnan palveluista maksaminen

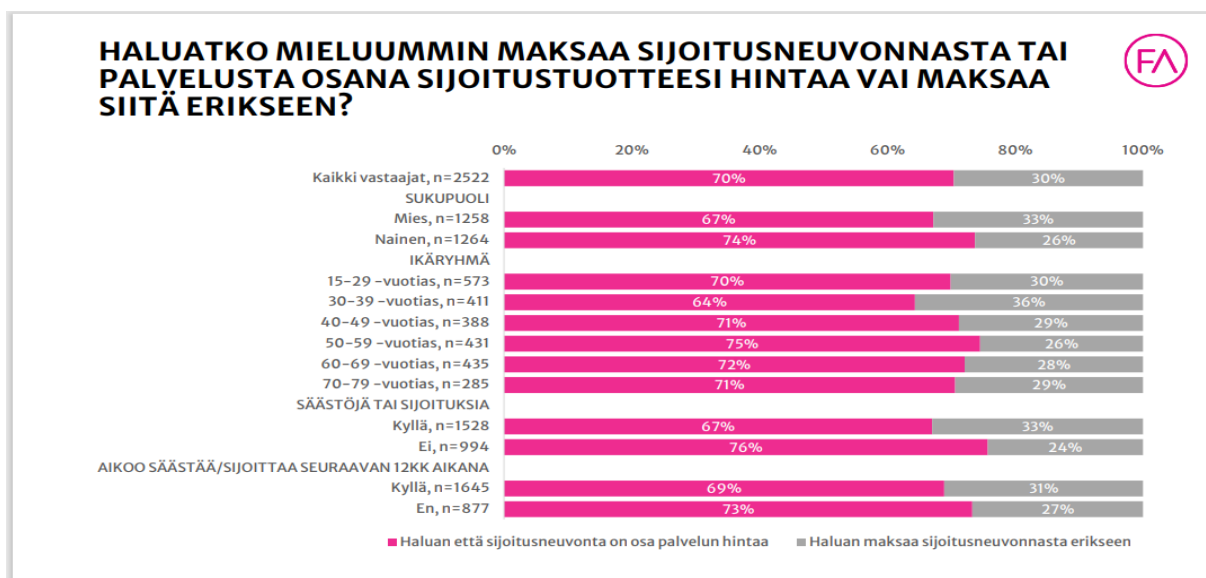
63 prosenttia vastaajista haluaa itse päättää sijoituksistaan ja 37 prosenttia käyttää sijoitusneuvontaa päätöksenteon tukena. Miehistä (70 %), sekä tämänhetkisisissä säästäjissä tai sijoittajissa (67 %) ja seuraavan 12 kuukauden aikana säästävässä tai sijoittavissa (66 %) koroostuu omista sijoituksistaan itse päättäminen.

Kuvio 10a. Sijoituksista päättäminen 2023

70 prosenttia vastaajista haluaa maksaa sijoitusneuvonnasta tai palvelusta osana sijoitustuotteen hintaa ja 30 prosenttia maksaa siitä erikseen. Naiset ja 50–59-vuotiaat ovat keskimääräistä kiinnostuneempia maksamaan siitä osana sijoitustuotteen hintaa. Miehet, 30–39-vuotiaat ja tämänhetkiset säästäjät tai sijoittajat taas maksamaan siitä erikseen.

Kuvio 10b. Sijoitusneuvonnan palveluista maksaminen 2023

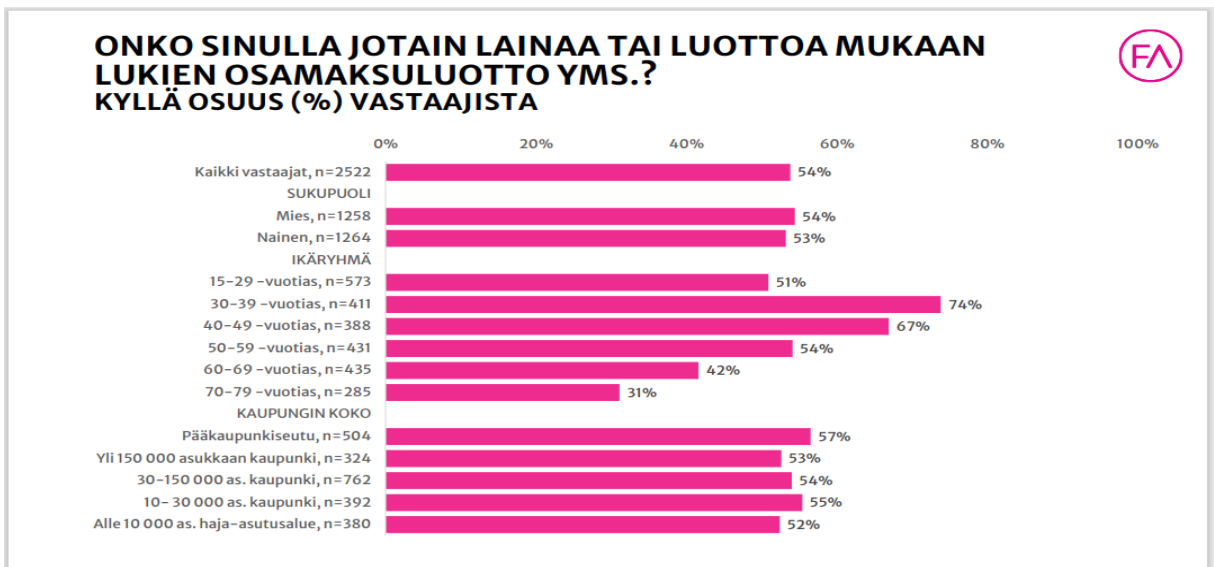
5 Luotonkäyttö

5.1 Nykyiset luottomuodot

Tällä hetkellä 54 prosentilla vastaajista on jotain lainaa. Osuus on hieman noussut vuodesta 2021, jolloin jotain lainaa oli 51 prosentilla

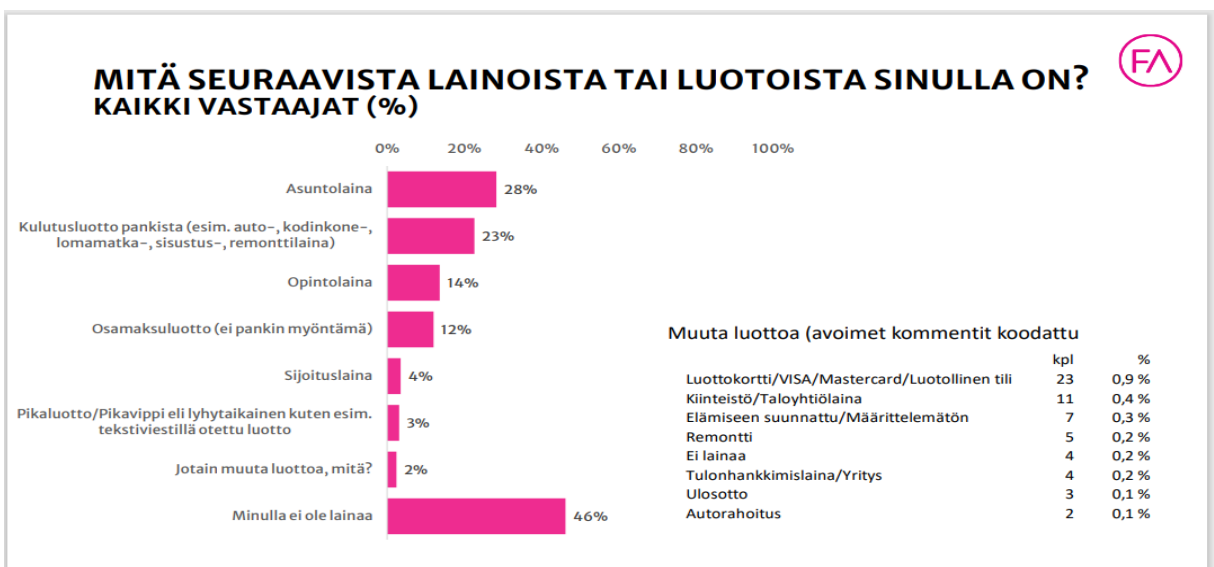
Keskimääräistä useammin lainaa on 30–39-vuotiailla (74 %) ja 40–49-vuotiailla (67 %).

Kuvio 11a. Luottotilanne 2023, taustaryhmittäin

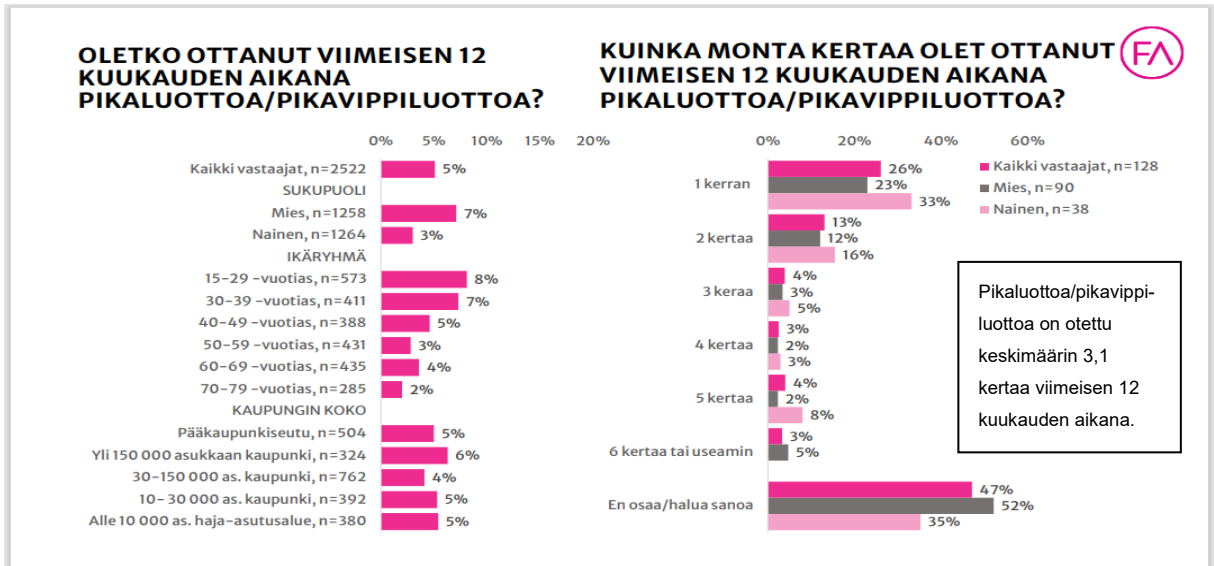
Yleisimmät lainat tai luotot ovat asuntolaina (28 %), kulutusluotto pankista (23 %), opintolaina (14 %) ja muun kuin pankin myöntämä osamaksuluotto (12 %).

Kuvio 11b. Luottojen jakauma 2023

5 prosenttia vastaajista on ottanut viimeisen 12 kuukauden aikana pikaluottoa/ pikavippiluottoa. He ovat ottaneet luottoa useamman kerran viimeisen 12 kuukauden aikana.

Kuvio 12. Pikaluoton/pikavippiluoton ottaminen 2023, taustaryhmittäin

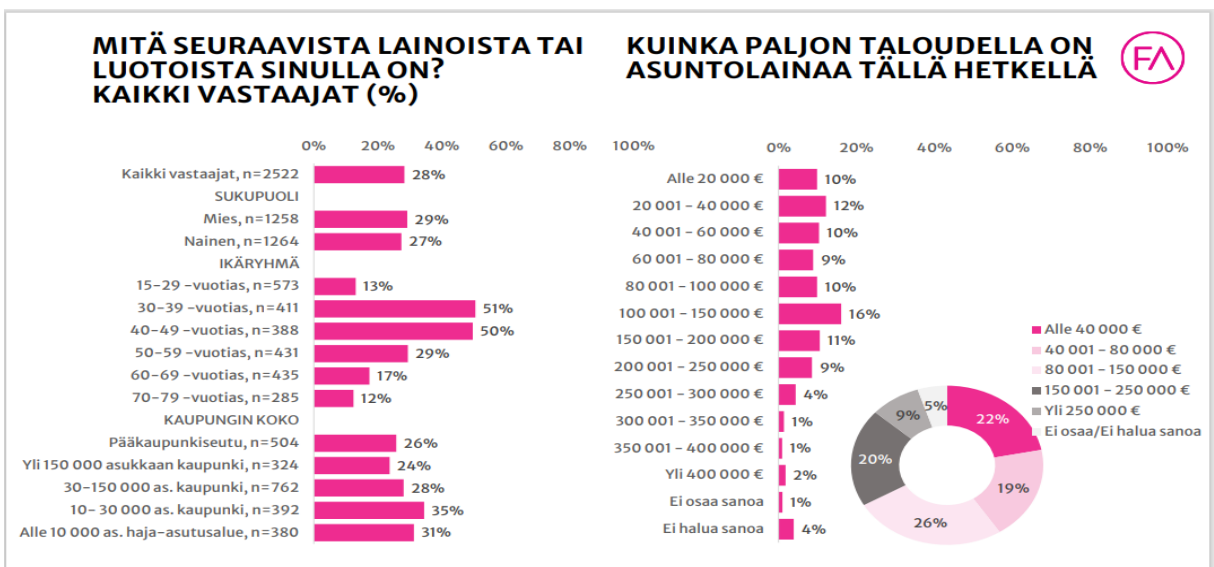
5.1.1

Asuntolainat

Asuntolainaa on tällä hetkellä 28 prosentilla vastaajista. Osuus on samalla tasolla kuin vuonna 2021 (29 %).

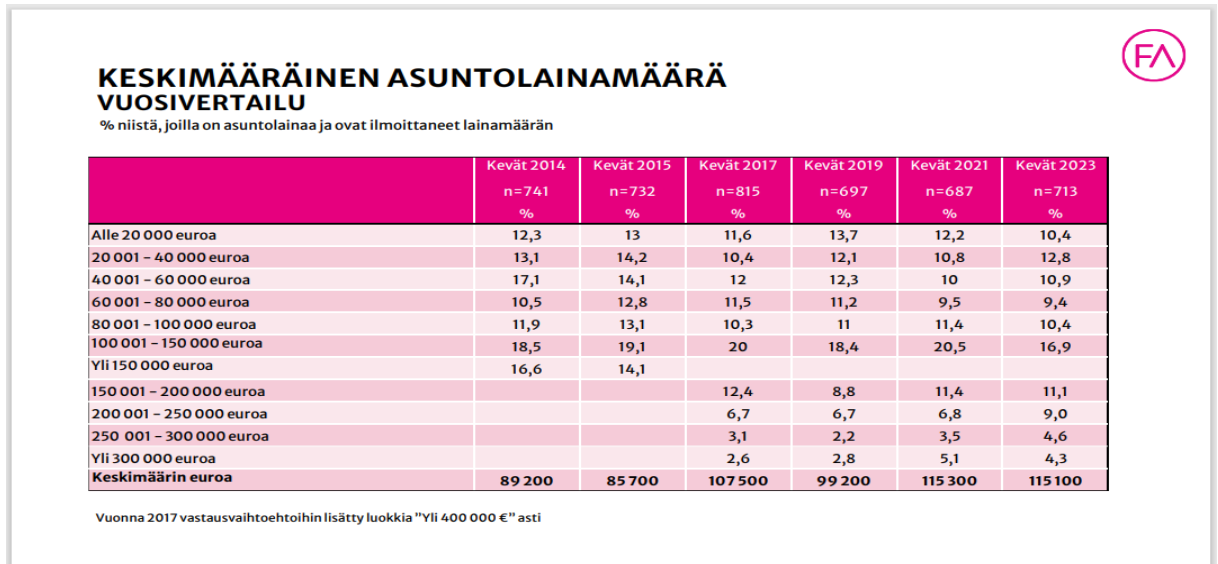
Asuntolainaa on keskimääräistä useammin 30–49-vuotiailla (50 %) ja 10 000–30 000 asukkaan kaupungeissa asuvilla (35 %).

Kuvio 13a. On asuntolainaa 2023, taustaryhmittäin ja asuntolainamäärän jakauma

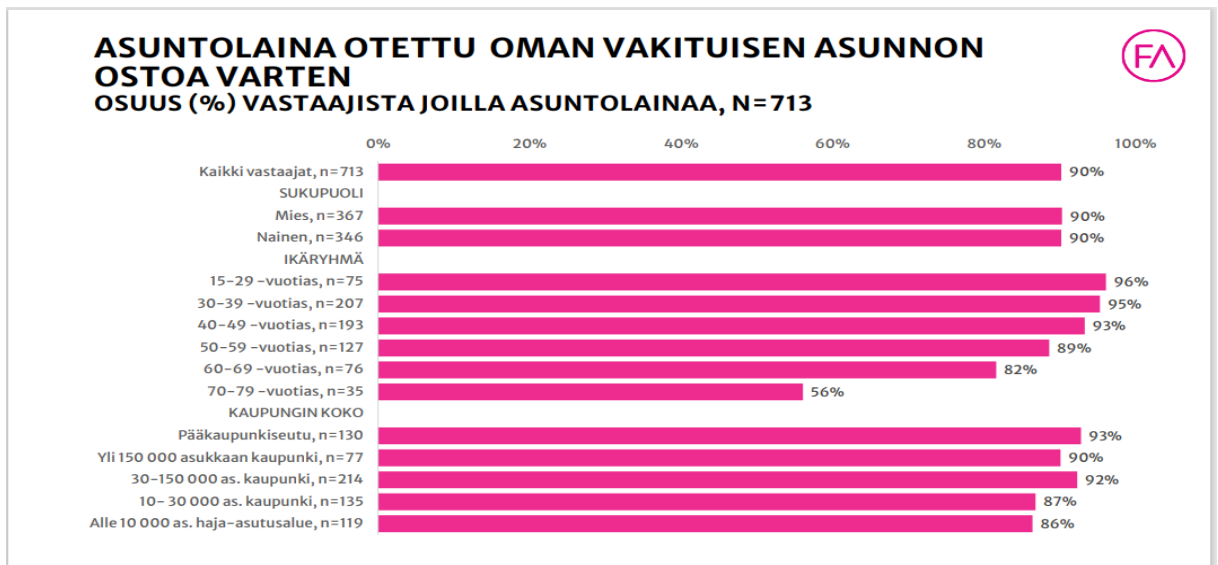
Asuntolainan keskiarvo on noin 115 000 euroa, mikä on samalla tasolla kuin 2021.

Kuvio 13b. Asuntolainan koko, vuosivertailu

Asuntolainaa ottaneista 90 prosenttia on ottanut sitä oman vakituisen asunnon ostoa varten.

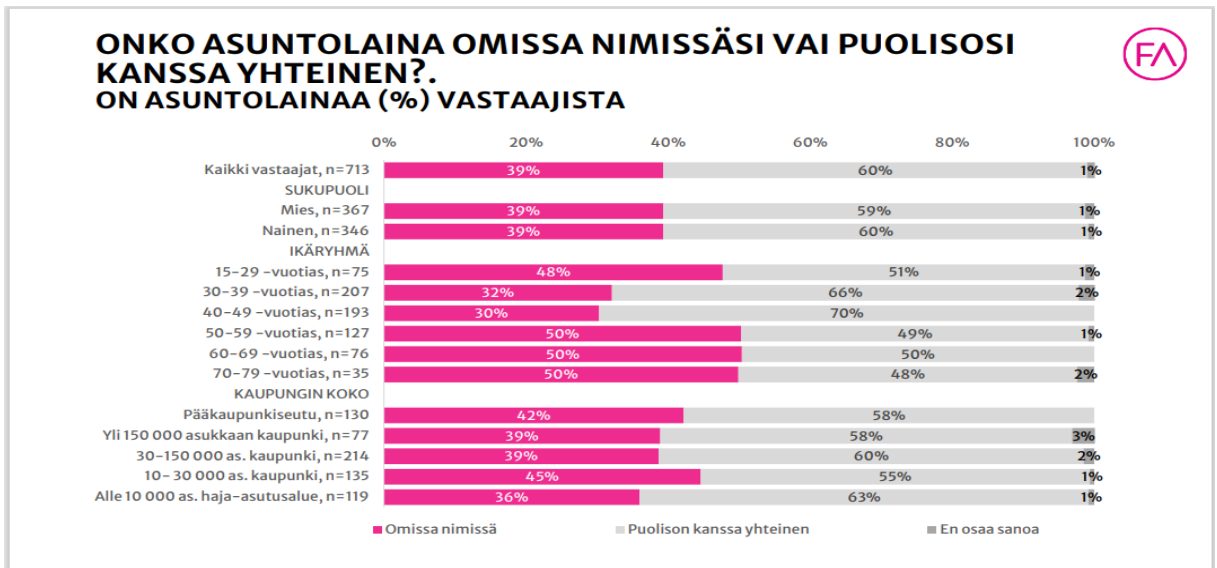
Kuvio 13c. Asuntolainan käyttökohde 2023, taustaryhmittäin

Asuntolainaa ottaneista 39 prosentilla laina on omissa nimissä ja 60 prosentilla laina on yhteinen puolison kanssa.

Alle 30-vuotiaissa ja yli 50-vuotiaissa korostuu lainan ottaminen omiin nimiin ja 30–49-vuotiaissa lainan ottaminen yhdessä puolison kanssa.

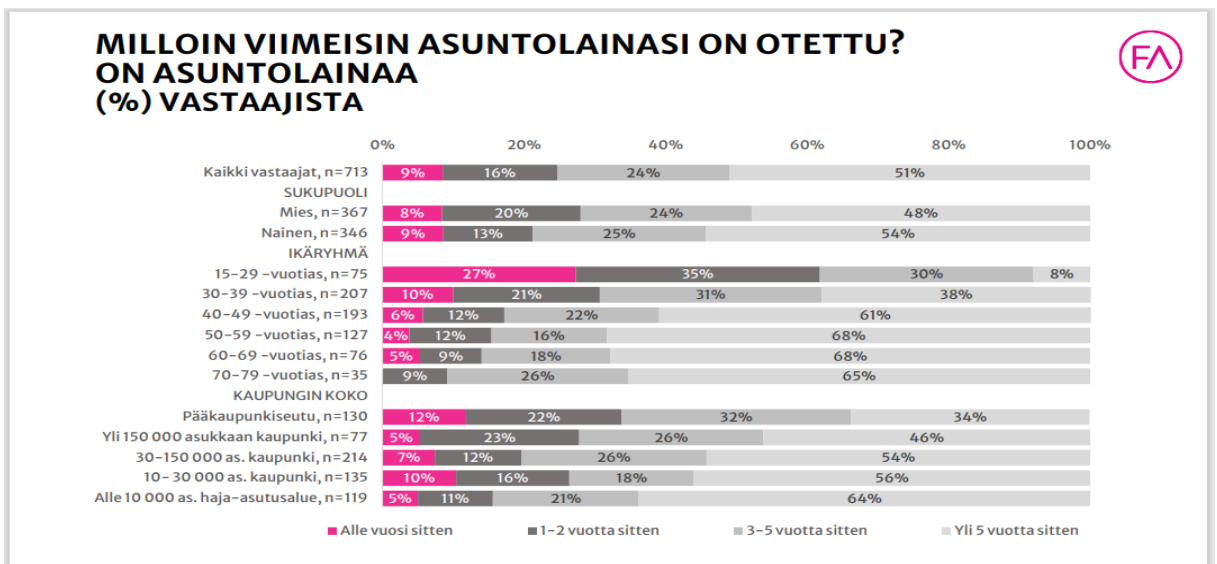
Kuvio 13d. Kenen nimissä asuntolaina on otettu 2023, taustaryhmittäin

Asuntolainaa ottaneista 9 prosenttia on ottanut viimeisimmän asuntolainan alle vuosi sitten, 16 prosenttia 1–2 vuotta sitten, 24 prosenttia 3–5 vuotta sitten ja 51 prosenttia yli 5 vuotta sitten.

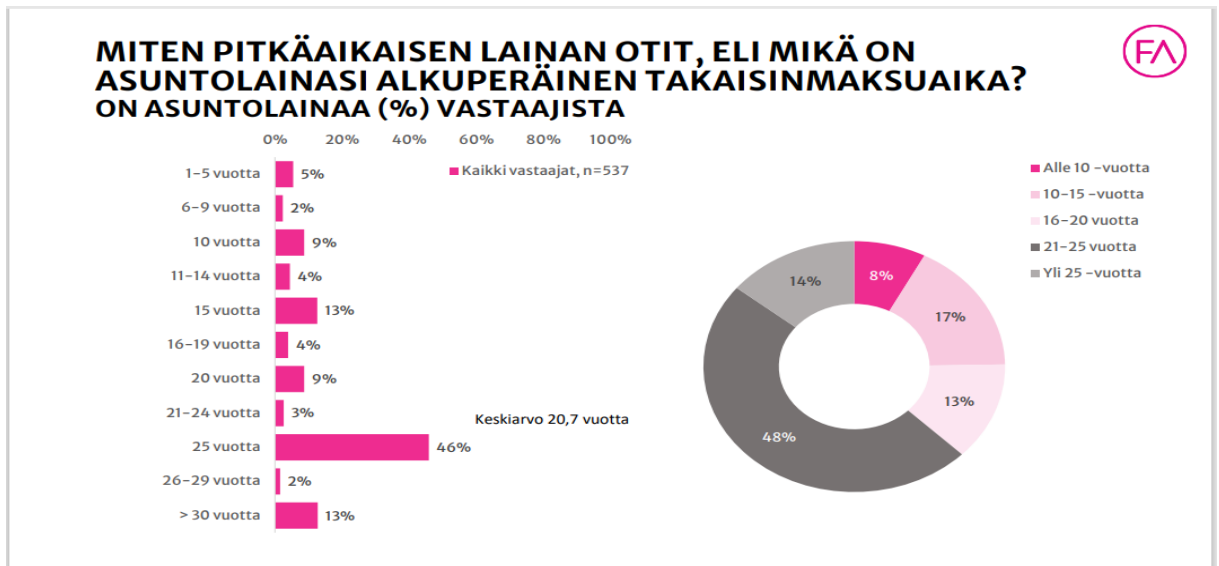
Alle 40-vuotiaissa viimeisin asuntolaina on otettu yleensä alle 5 vuotta sitten ja yli 40-vuotiaissa yli 5 vuotta sitten.

Kuvio 13e. Milloin viimeisin asuntolaina on otettu 2023, taustaryhmittäin

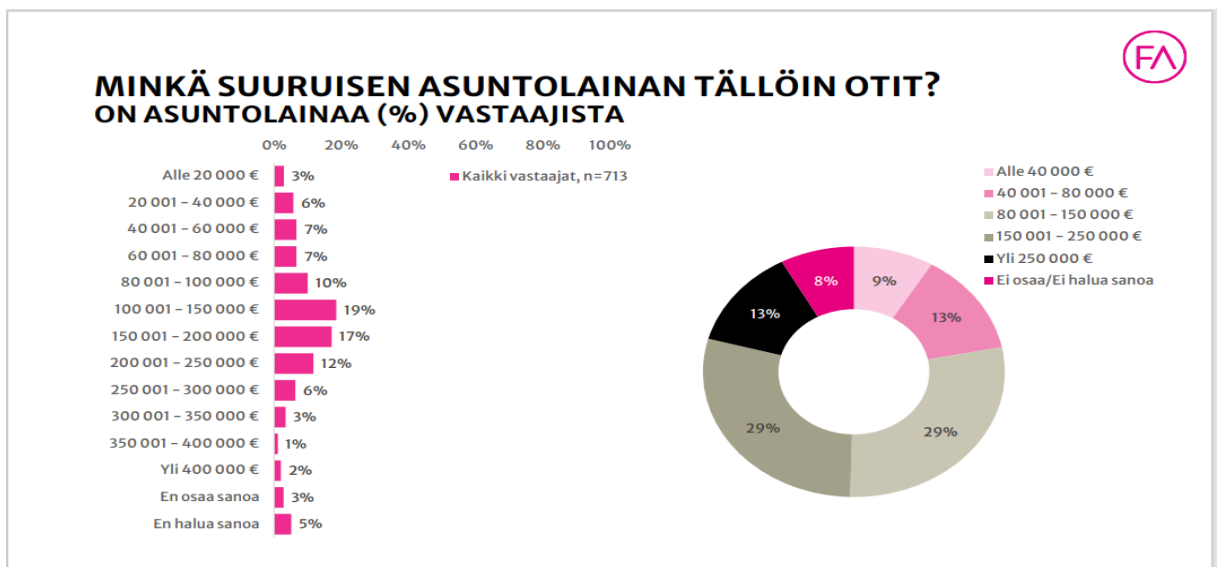
Asuntolainaa ottaneiden viimeisimmän asuntolainan takaisinmaksuaika on keskimäärin noin 21 vuotta.

Kuvio 13f. Viimeisimmän asuntolainan takaisinmaksuaika 2023

Asuntolainaa ottaneiden viimeisimmän asuntolainan keskikoko oli 50 prosentilla korkeintaan 150 000 euroa ja 42 prosentilla yli 150 000 euroa.

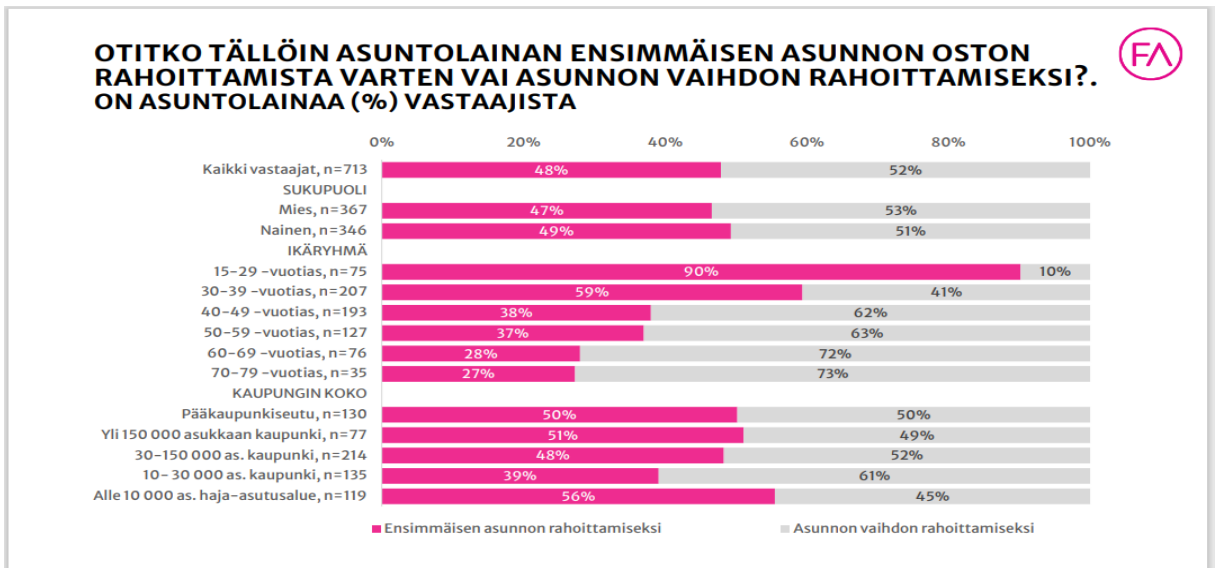
Kuvio 13g. Viimeisimmän asuntolainan keskikoko 2023

Asuntolainaa ottaneista 48 prosenttia on ottanut viimeisimmän asuntolainan ensimmäisen asuntonsa rahoittamiseksi ja 52 prosenttia asunnon vaihdon rahoittamiseksi.

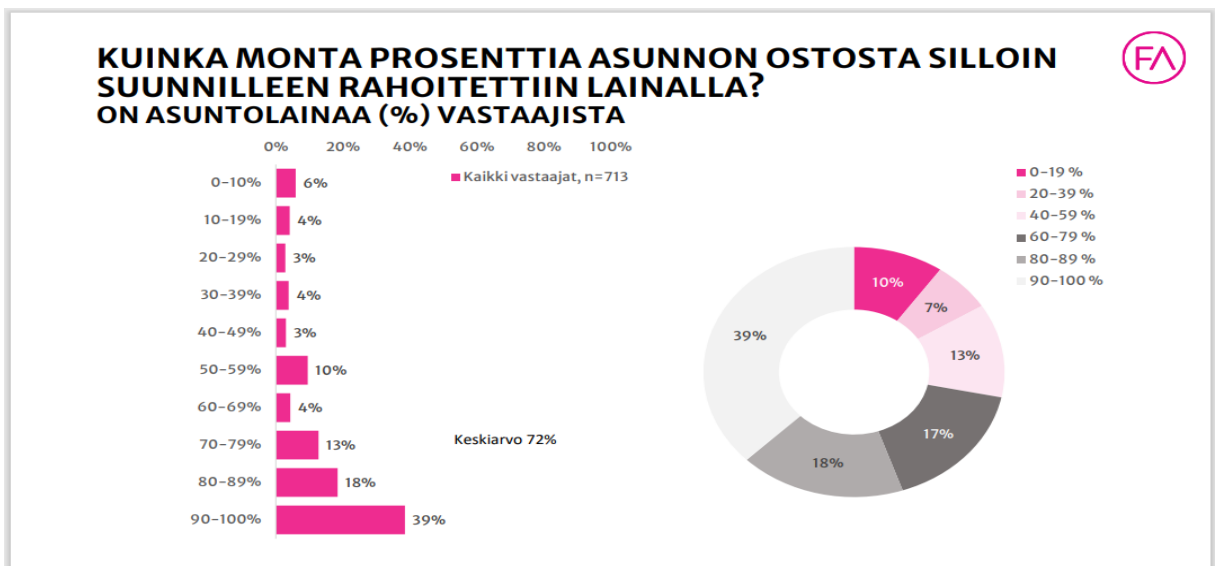
Alle 40-vuotiaissa viimeisin asuntolaina on otettu yleensä ensimmäisen asunnon rahoittamiseksi ja yli 40-vuotiaissa asunnon vaihdon rahoittamiseksi.

Kuvio 13h. Viimeisimmän asuntolainan kohde 2023

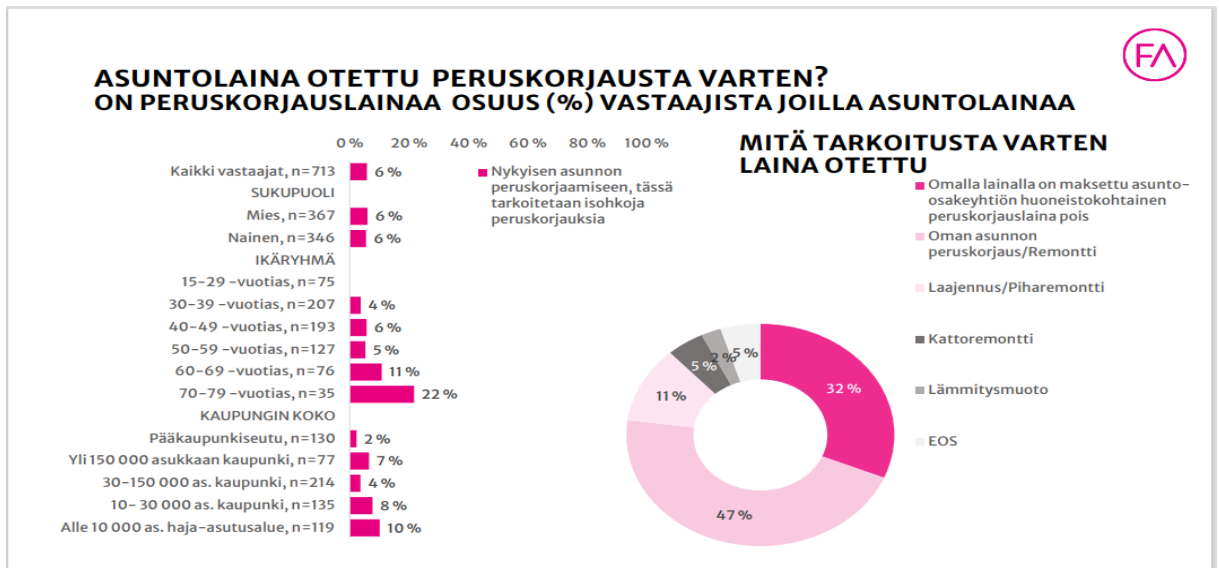
Asuntolainaa ottaneista rahoitti viimeisimmän asunnon ostosta keskimäärin 72 prosenttia lainalla.

Kuvio 13i. Kuinka suuri osuus viimeisimmän asunnon ostosta rahoitettiin lainalla 2023

Asuntolainaa ottaneista 6 prosenttia oli ottanut lainaa peruskorjausta varten. Keskimääräistä yleisempää tämä oli 60-79-vuotiaissa.

Kuvio 13j. Asuntolainaa peruskorjausta varten ottaneet 2023, taustaryhmittäin

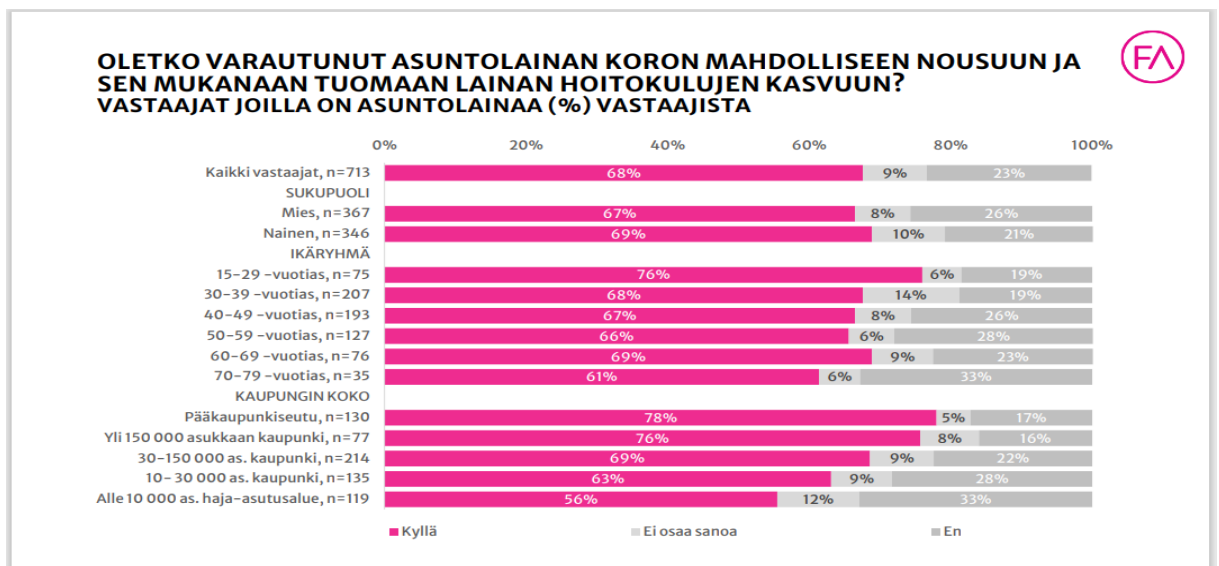

5.1.2

Asuntolainan koron nousuun varautuminen ja asuntolainaan liittyvät riskit

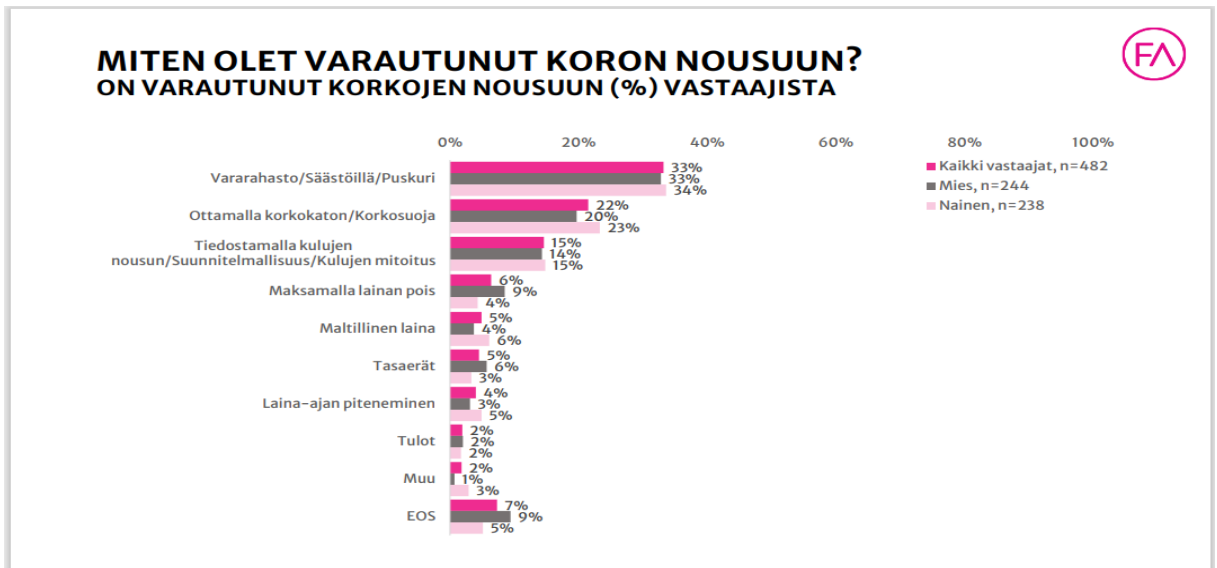
68 prosenttia asuntolainaa omaavista vastaajista on varautunut asuntolainan koron nousuun. Alle 30-vuotiaat ja pääkaupunkiseudulla tai yli 150 000 asukkaan kaupungeissa asuvat ovat hieman muita enemmän varautuneita.

Kuvio 14a. Asuntolainan koron nousuun varautuminen 2023, taustaryhmittäin

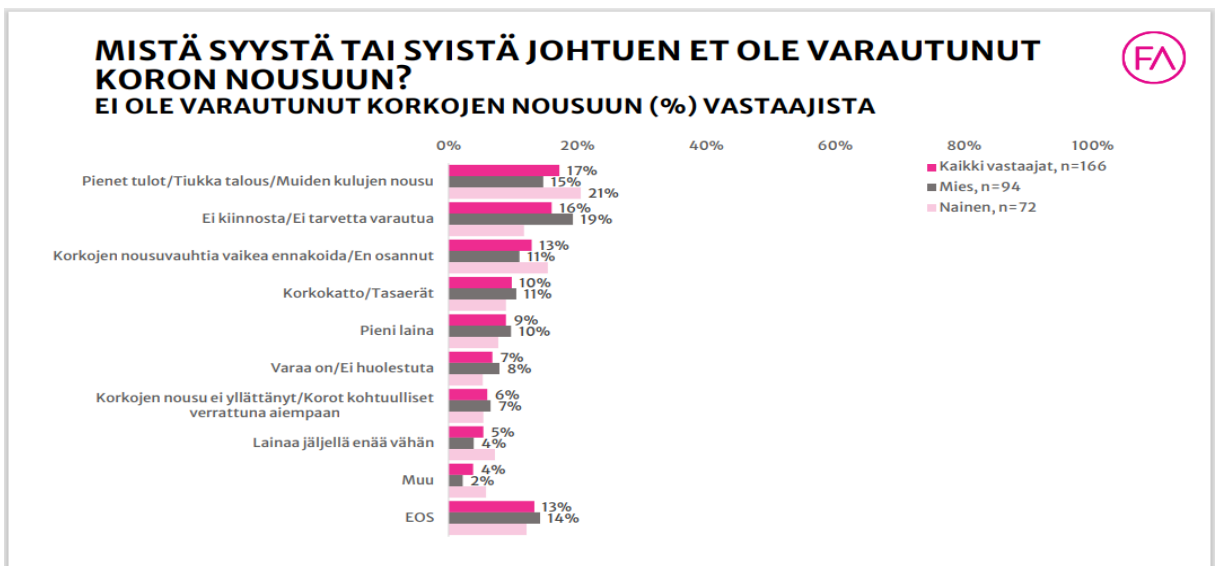
Yleisimmät keinot koron nousulta varautumiseen ovat vararahasto/säästöt/puskuri (33 %), korkokatto/korkosuoja (22 %) ja kulujen nousun tiedostaminen/suunnitelmallisuus/kulujen mitoitus (15 %).

Kuvio 14b. Asuntolainan koron nousuun varautumisen keinot 2023

23 prosenttia asuntolainaa omaavista vastaajista ei ole varautunut asuntolainan koron nousuun. Varautumattomuuteen on useita syitä kuten pienet tulot/tiukka talous, ei kiinnostusta tai tarvetta varautua ja korkojen nousuvauhdin vaikea ennakoitavuus.

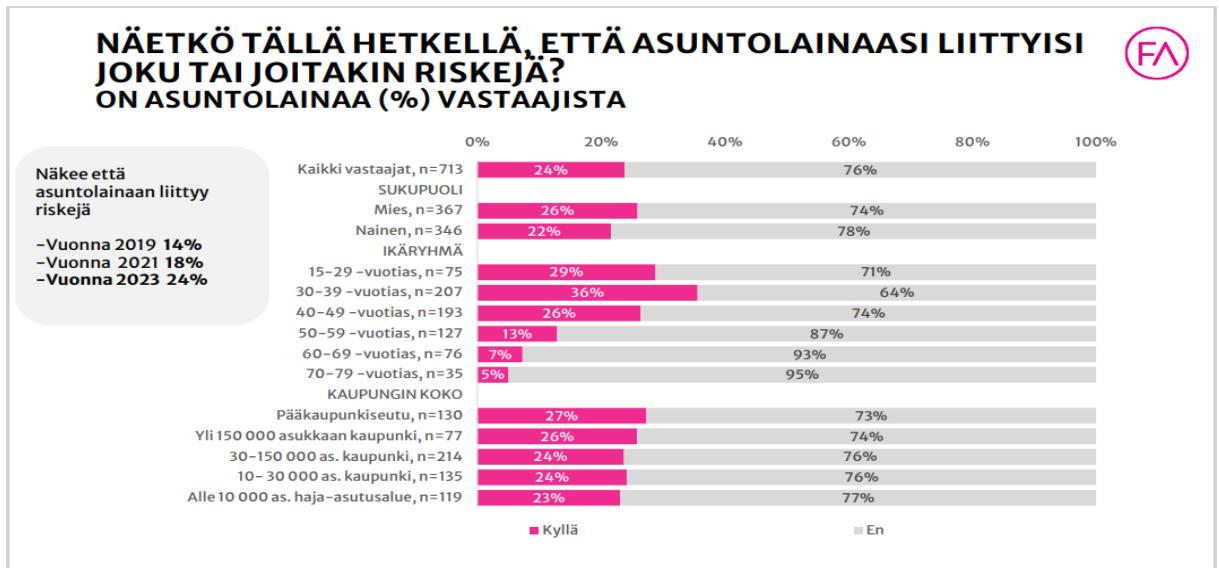
Kuvio 14c. Syyt olla varautumatta asuntolainan koron nousuun 2023

24 prosenttia asuntolainaa omaavista vastaajista näkee asuntolainansa liittyvän riskejä. Määrä on kasvussa, sillä 2021 18 prosenttia ja vuonna 2019 14 prosenttia näki asuntolainansa liittyvän riskejä.

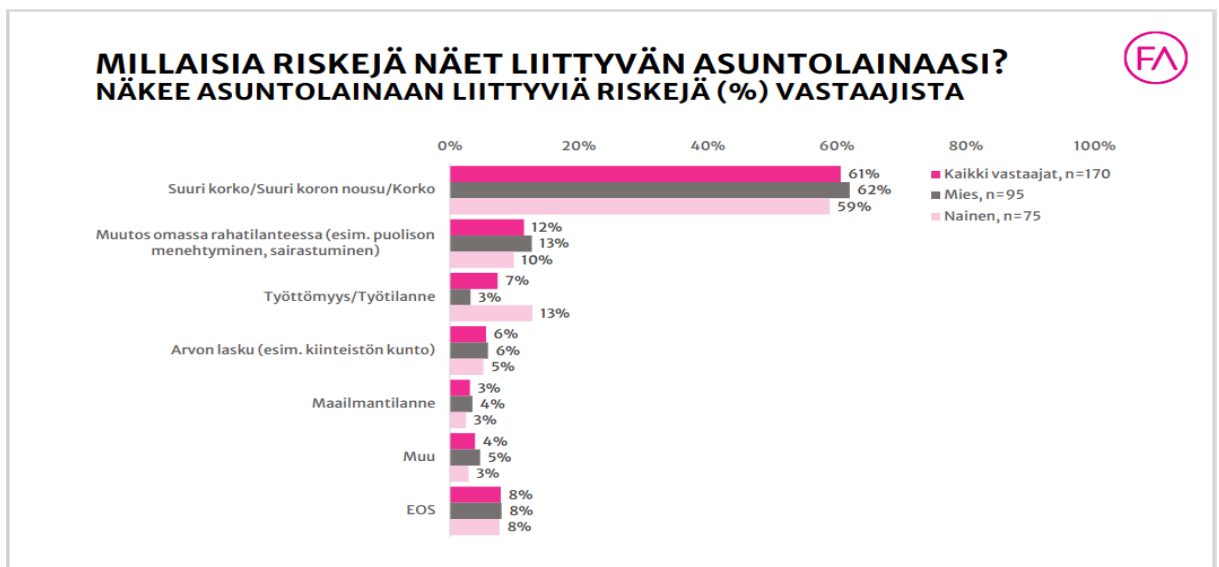
15–39-vuotiaat näkevät asuntolainansa liittyvän riskejä muita enemmän.

Kuvio 14d. Asuntolainaan liittyvät riskit 2023, taustaryhmittäin

Asuntolainansa liittyviä riskejä näkevien keskuudessa selvästi suurin huoli liittyy suureen korkoon/koron nousuun.

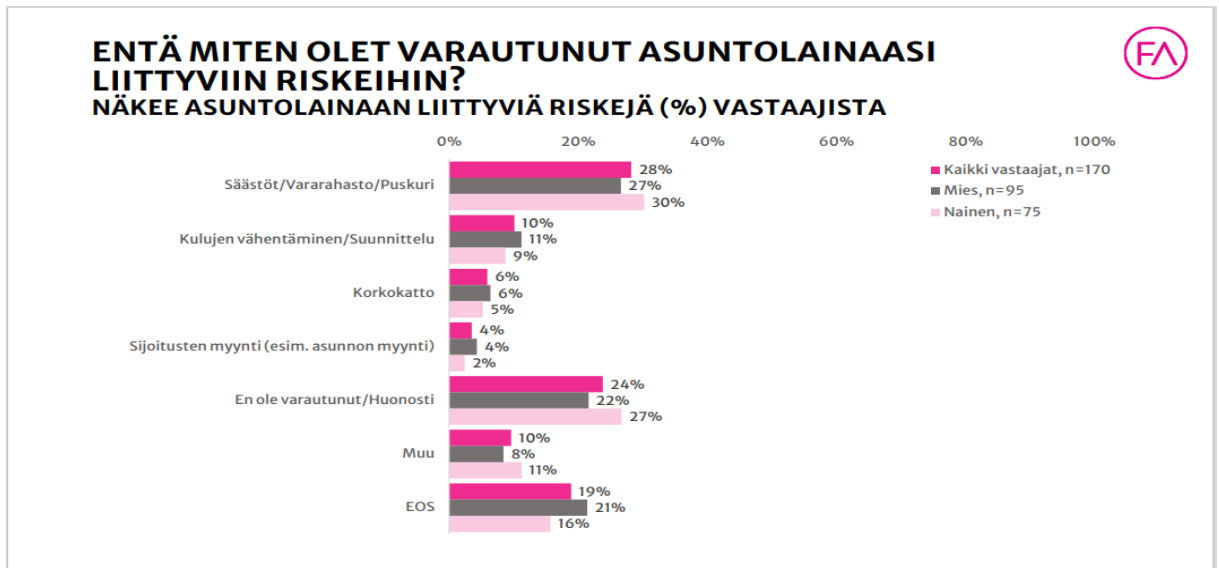
Kuvio 14e. Asuntolainaan liittyvät riskit 2023

24 prosenttia vastaajista, jotka näkevät asuntolainansa liittyviä riskejä ei ole varautunut riskeihin ollenkaan tai on varautunut vain huonosti.

Yleisimmät keinot asuntolainan riskeihin varautumiseen ovat säästöt/vararahasto/puskuri ja kulujen vähentäminen/suunnittelu.

Kuvio 14f. Asuntolainaan liittyviin riskeihin varautuminen 2023

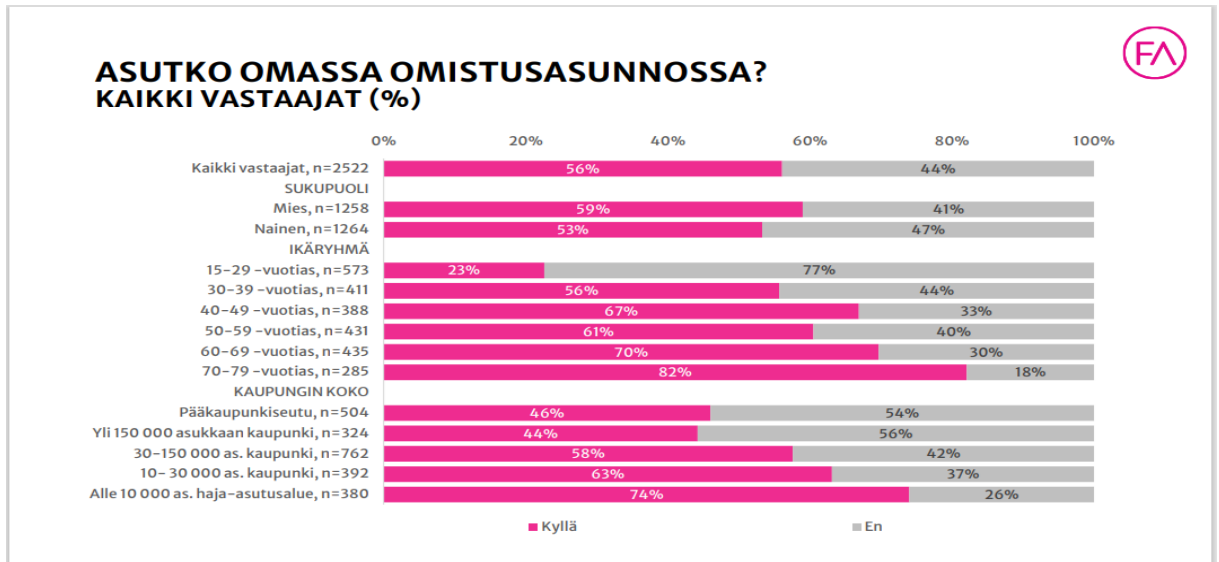

5.1.3

Taloyhtiölaina

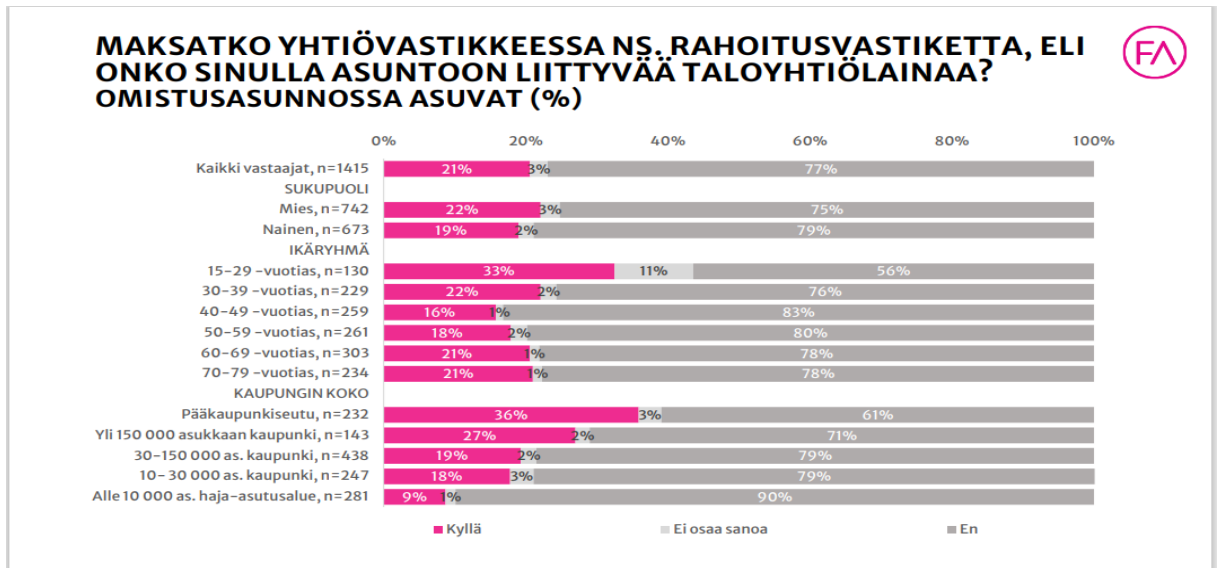
56 prosenttia vastaajista asuu omistusasunnossa. Omistusasunnossa asuminen korostuu yli 40-vuotiaissa, sekä pienissä kaupungeissa ja haja-asutusalueella asuvissa.

Kuvio 15a. Asunnon omistaminen 2023, taustaryhmittäin

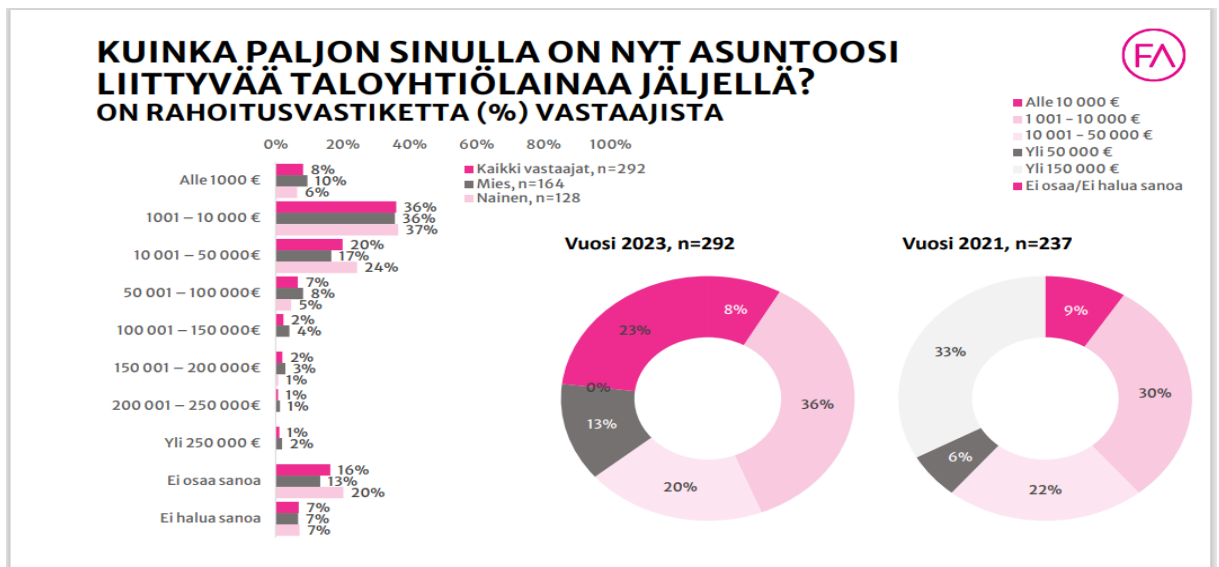
Omistusasunnossa asuvista 21 prosentilla on taloyhtiölainaa. Keskimääräistä useammin taloyhtiölainaa on 15-29-vuotiailla, sekä pääkaupunkiseudulla tai yli 150 000 asukkaan kaupungeissa asuvilla.

Kuvio 15b. Taloyhtiölainan maksaminen 2023, taustaryhmittäin

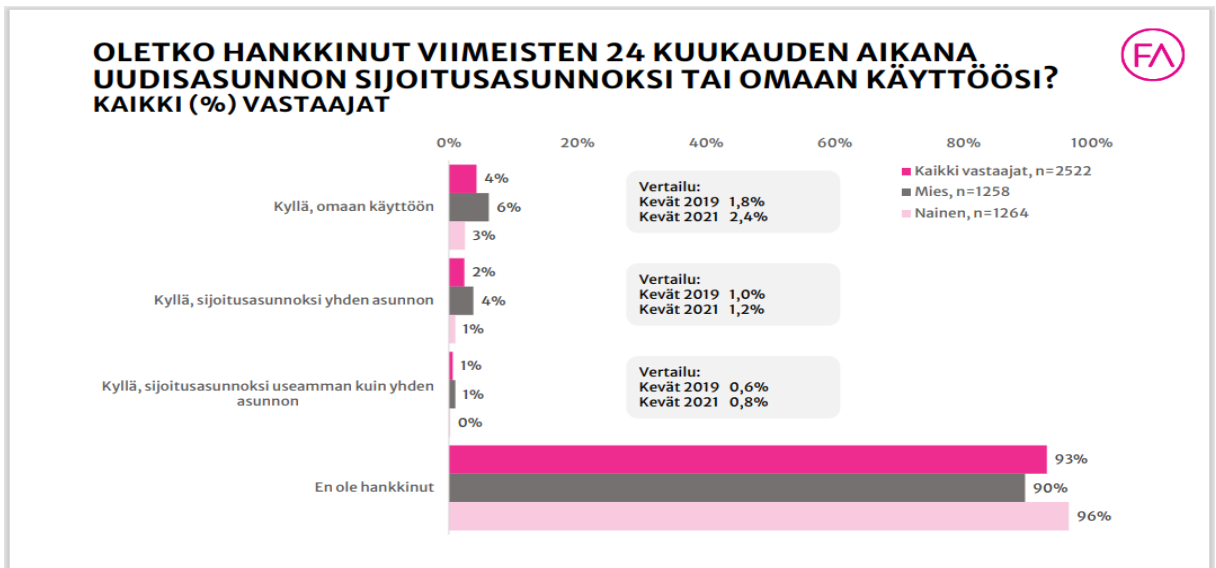
Taloyhtiölainaa omaavista 44 prosentilla on taloyhtiölainaa korkeintaan 10 000 euroa.

Kuvio 15c. Taloyhtiölainan määrä 2023

4 prosenttia vastaajista on hankkinut viimeisen 24 kuukauden aikana uudisasunnon omaan käyttöönsä ja 3 % sijoitusasunnoksi.

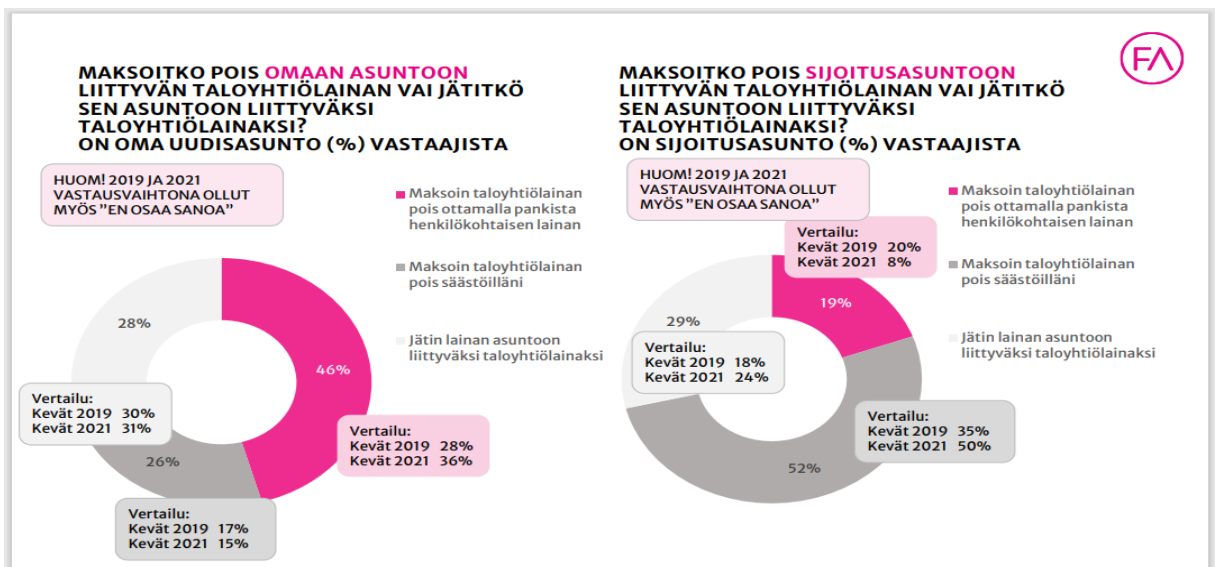
Kuvio 16a. Uudisasunnon hankkiminen viimeisen 24 kuukauden aikana 2023

46 prosenttia uudisasunnon omaan käyttöönsä hankkineista vastaajista maksoi yhtiölainan pois ottamalla pankista henkilökohtaisen lainan ja 26 prosenttia omilla säästöillä. Taloyhtiölainan maksaminen pois on pysynyt aikaisemmalla tasolla, mutta pankkilainan käyttäminen on kasvanut.

19 prosenttia uudisasunnon sijoituskäyttöön hankkineista vastaajista maksoi yhtiölainan pois ottamalla pankista henkilökohtaisen lainan ja 52 prosenttia omilla säästöillä. Taloyhtiölainan maksaminen pois on pysynyt aikaisemmalla tasolla, mutta pankkilainan käyttäminen on kasvanut.

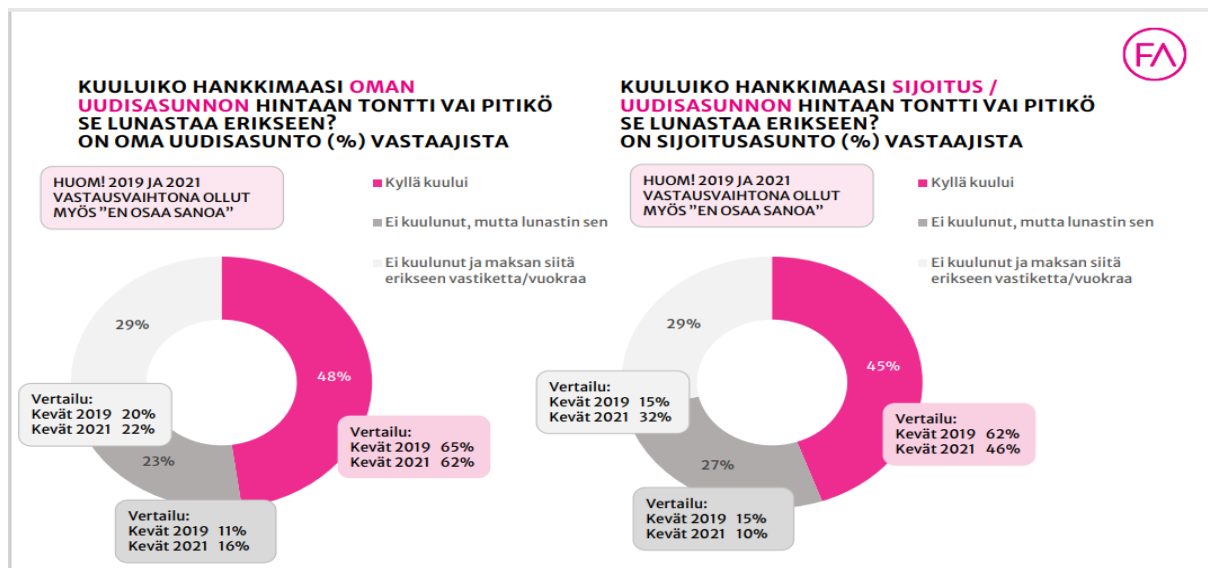
Kuvio 16b. Hankittuun uudisasuntoon liittyvän taloyhtiölainan maksaminen 2023

23 prosentilla uudisasunnon omaan käyttöönsä hankkineista hintaan ei kuulunut tonttia, mutta he lunastivat sen. Aikaisempaan verrattuna tontin lunastaminen on kasvanut.

27 prosentilla uudisasunnon sijoituskäyttöön hankkineista hintaan ei kuulunut tonttia, mutta he lunastivat sen. Aikaisempaan verrattuna tontin lunastaminen on kasvanut.

Kuvio 16c. Hankittuun uudisasuntoon liittyvän tontin lunastaminen 2023

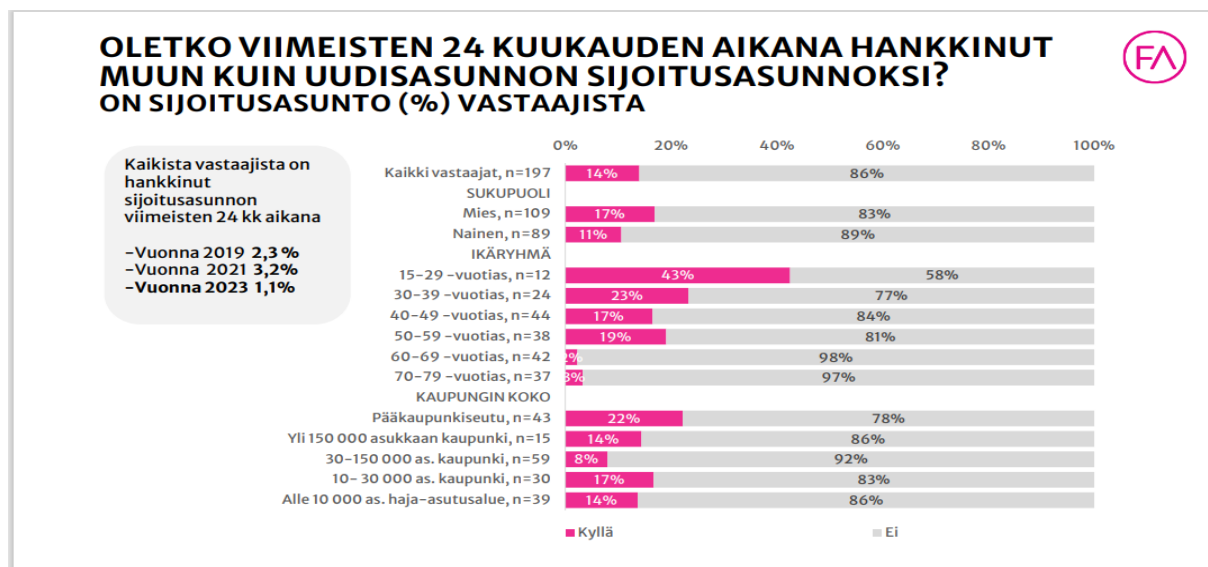

5.1.4

Sijoitusasuntoa varten otettu laina

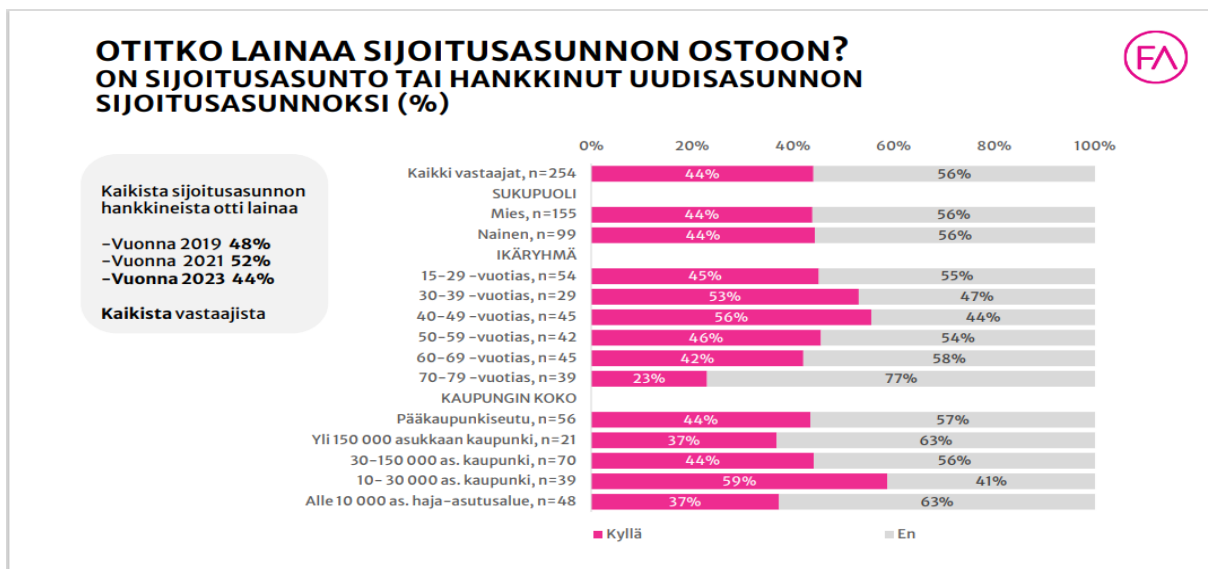
14 prosenttia sijoitusasunnon omistavista on hankkinut viimeisen 24 kuukauden aikana muun kuin uudiskohteen sijoitusasunnoksi.

Kuvio 17a. Sijoitusasunnon hankkiminen 2023, taustaryhmittäin

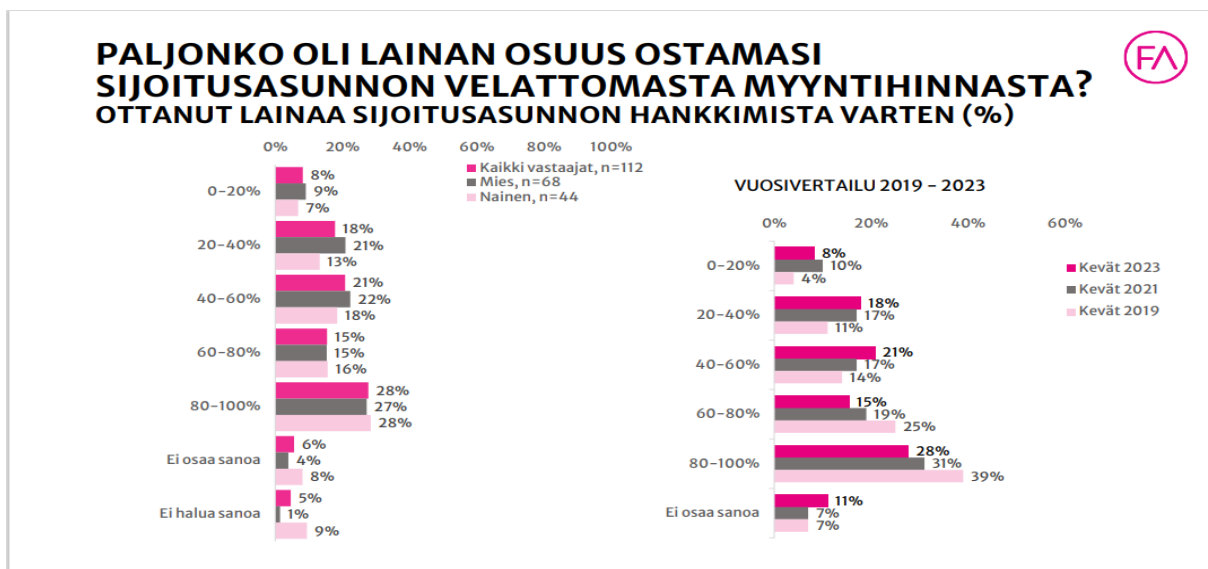
44 prosenttia sijoitusasunnon omistajista tai uudiskohteen sijoitusasunnoksi hankkineista on ottanut lainaa asunnon hankintaan.

Kuvio 17b. Sijoitusasunnon hankkimista varten otettu laina 2023, taustaryhmittäin

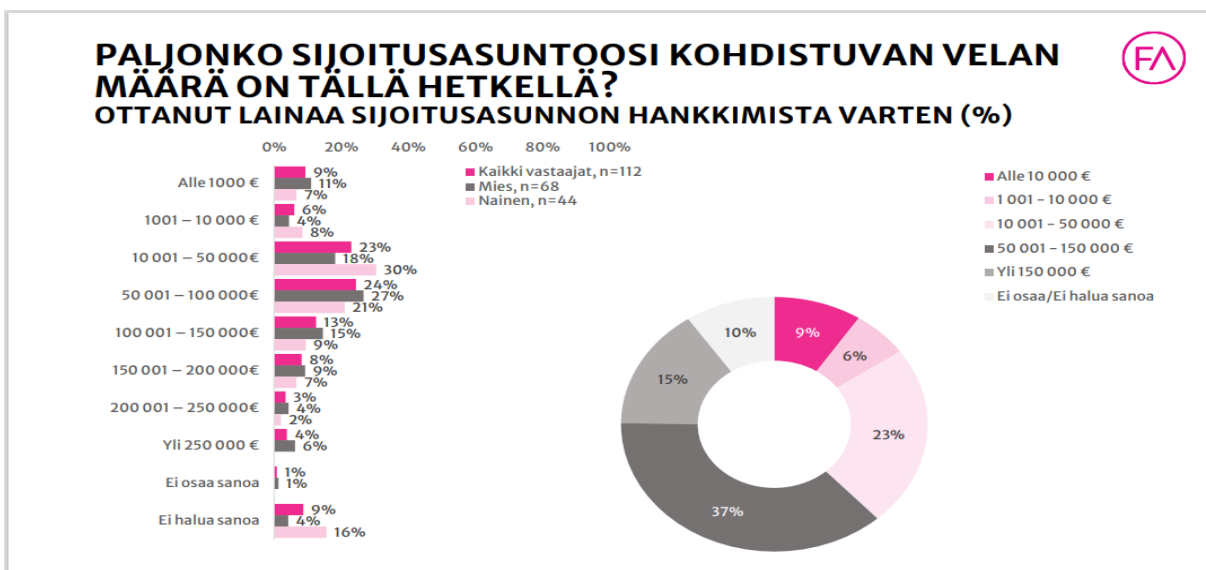
43 prosenttia sijoitusasunnon hankintaan lainaan ottaneista on ottanut lainaa yli 60 prosenttia asunnon velattomasta myyntihinnasta.

Kuvio 17c. Sijoitusasunnon hankkimista varten otettu laina 2023

52 prosentilla sijoitusasunnon hankintaan lainaan ottaneista on lainaa yli 50 000 euroa.

Kuvio 17d. Sijoitusasunnon hankkimista varten otetun lainan määrä 2023

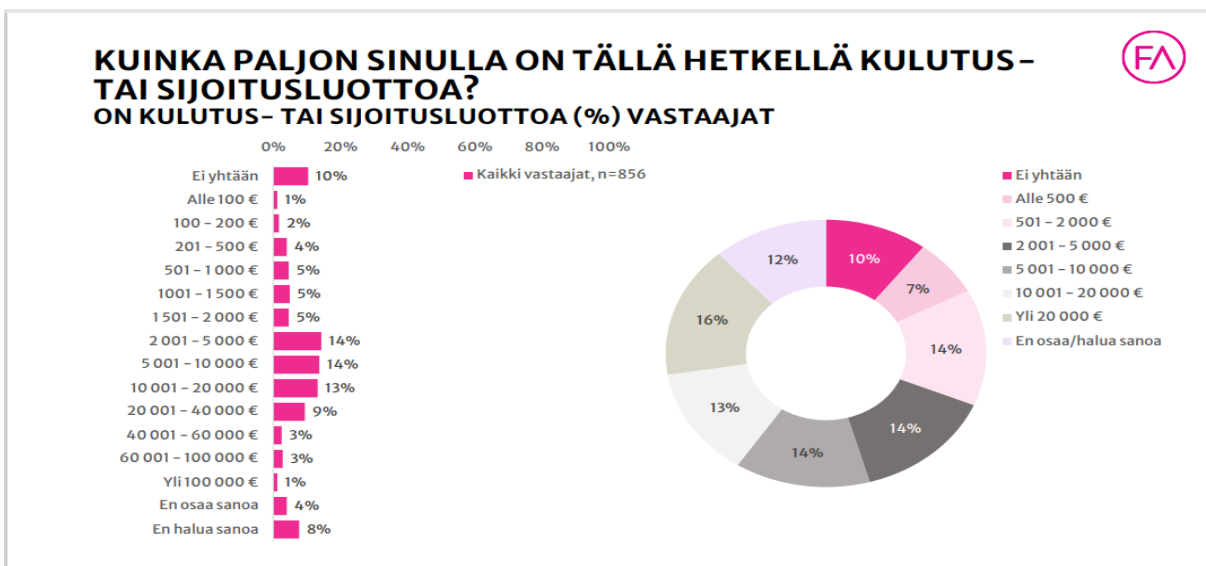

5.1.5

Kulutus- ja sijoitusluotot

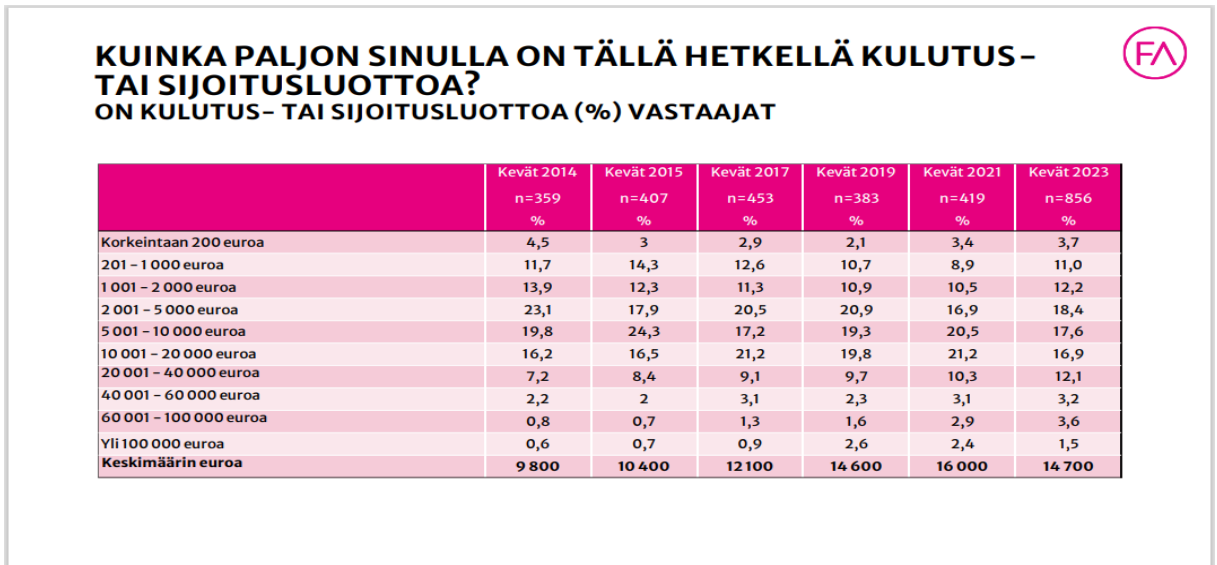
Kulutus- tai sijoitusluottoa on tällä hetkellä 34 prosentilla vastaajista. 46 prosentilla luoton määrä on korkeintaan 5000 euroa ja 43 prosentilla yli 5000 euroa.

Kuvio 18a. Kulutus- ja sijoitusluoton määrä 2023

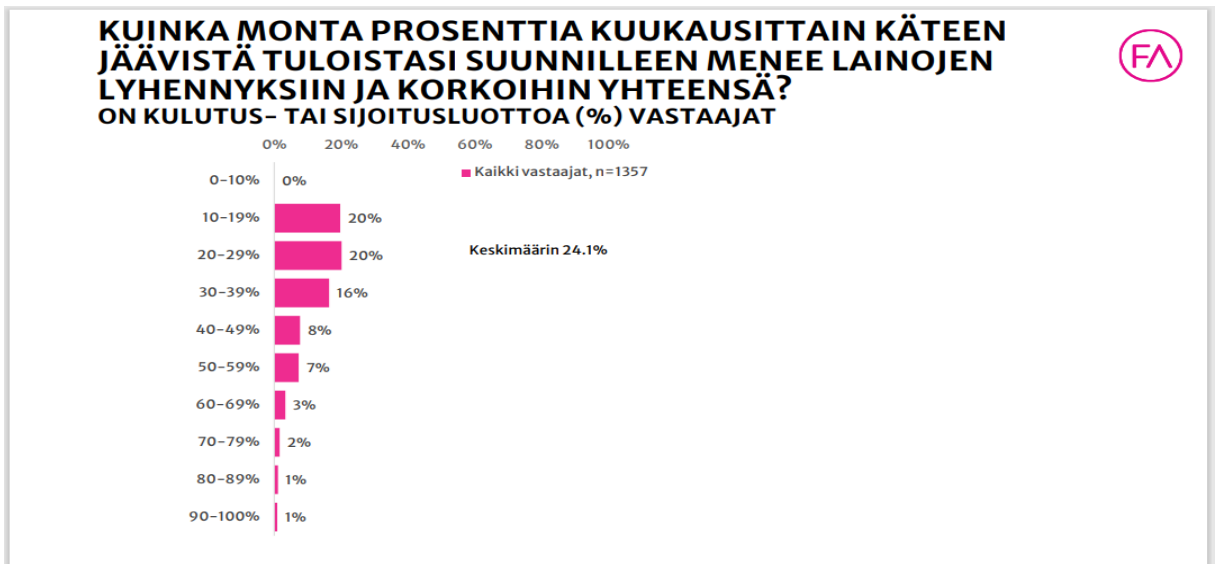
Kulutus- tai sijoitusluoton määrä on tällä hetkellä keskimäärin 14 700 euroa. Aikaisempaan verrattuna luoton määrä on laskenut, sillä 2021 luottoa oli keskimäärin 16 000 euroa.

Kuvio 18b. Kulutus- ja sijoitusluoton määrä, vuosivertailu

Kulutus- tai sijoitusluottojen hoitamiseen menee kuukausittain keskimäärin 24 prosenttia käteen jäävistä tuloista, mikä on hieman enemmän kuin 2021 (21 %).

Kuvio 18c. Kulutus- ja sijoitusluottoihin kuukaudessa menevä osuus nettotuloista 2023

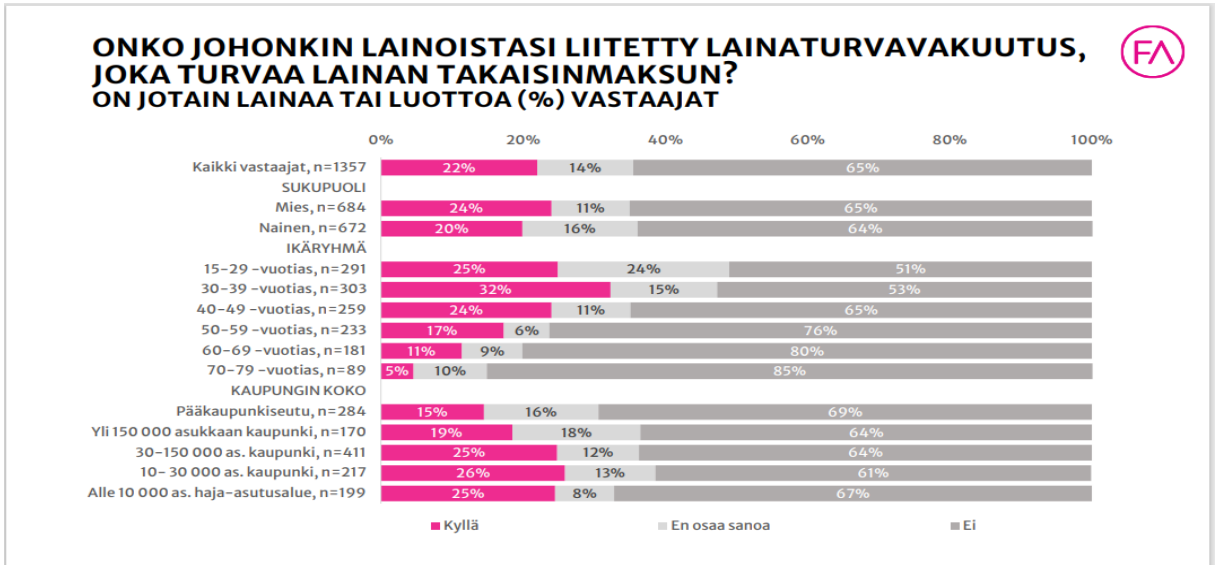

5.1.6 Lainaturvavakuutus

Lainaturvavakuutus on 22 prosentilla vastaajista, joilla on jotain lainaa tai luottoa. Lainaturvavakuutuksen osuus on hieman laskenut, sillä 2021 se oli 25 prosentilla.

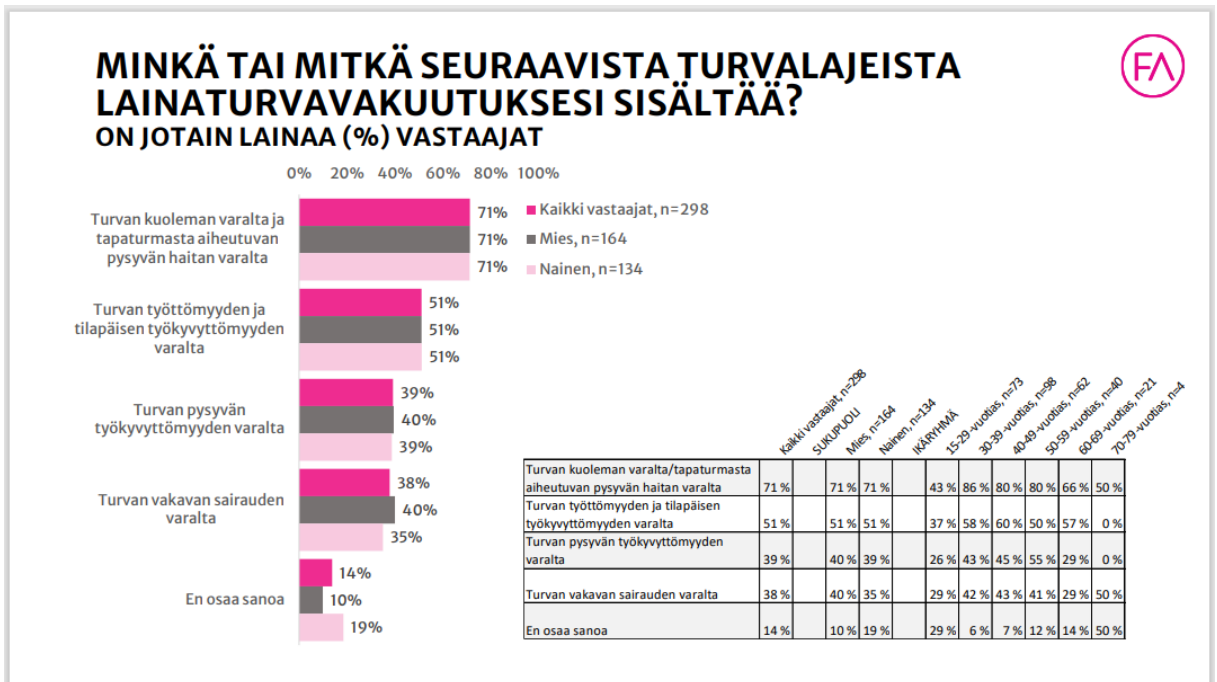
Lainaturvavakuutus on keskimääräistä yleisempää 30–39-vuotiailla (32 %).

Kuvio 19a. Lainaturvavakuutus 2023, taustaryhmittäin

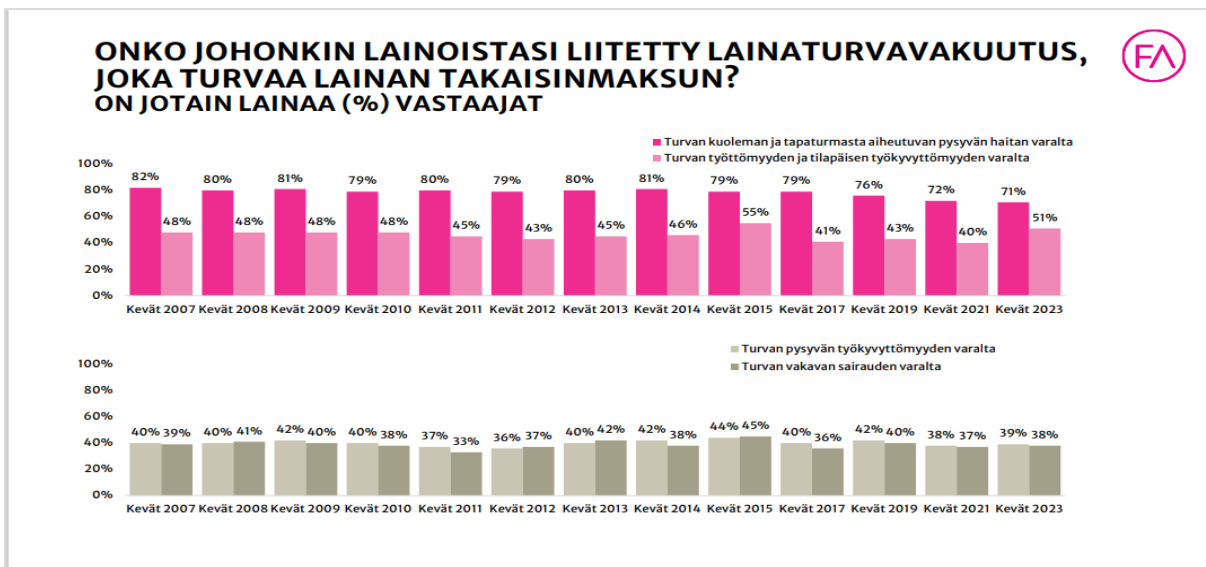
Lainaturvavakuutus kattaa 71 prosentilla turvan kuoleman ja tapaturmasta aiheutuvan pysyvän haitan varalta, 51 prosentilla turvan työttömyyden ja tilapäisen työttömyyden varalta, 39 prosentilla turvan pysyvän työkyvyttömyyden varalta ja 38 prosentilla turvan vakavan sairauden varalta.

Kuvio 19b. Lainaturvavakuutuksen kattavuus 2023

Aikaisempaan verrattuna lainaturvavakuutuksen kattavuudessa ei ole tapahtunut muita muutoksia kuin se, että kattavuus työttömyyden ja tilapäisen työttömyyden varalta on noussut 51 prosenttiin, kun se 2021 oli 40 prosenttia.

Kuvio 19c. Lainaturvavakuutuksen kattavuus, vuosivertailu

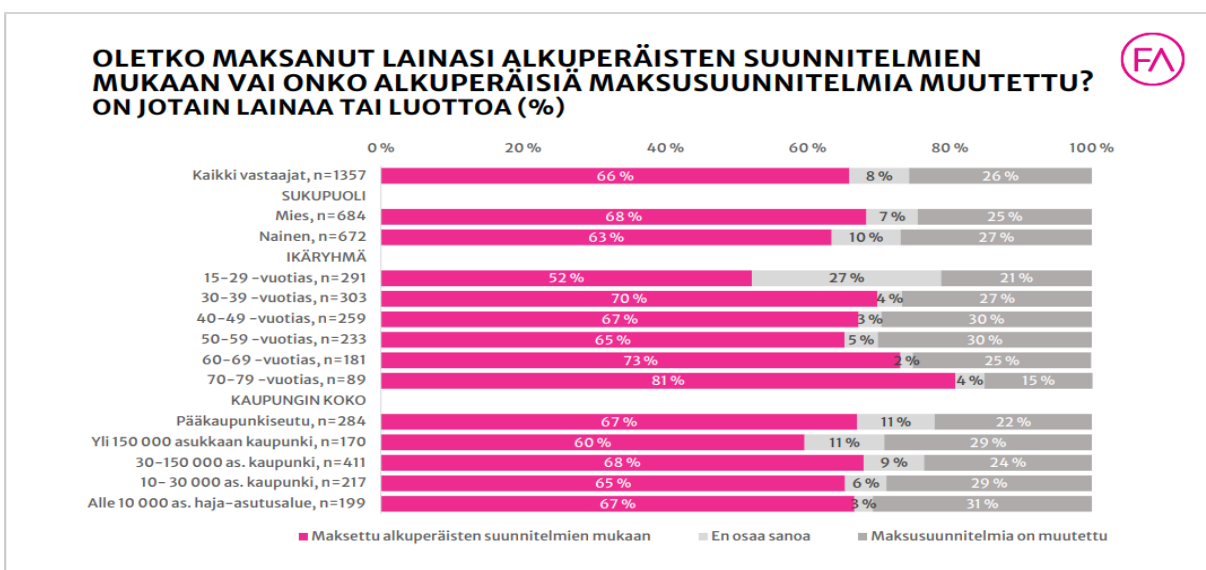

5.1.7

Lainan maksusuunnitelman noudattaminen

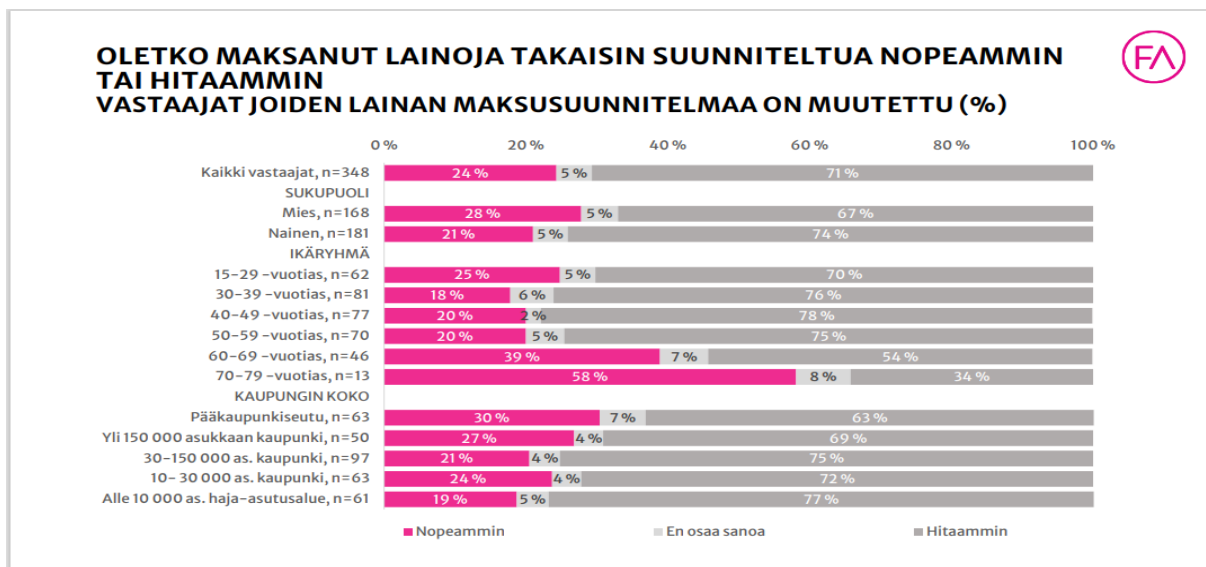
66 prosenttia jotain lainaa tai luottoa omaavista vastaajista on maksanut alkuperäisen maksusuunnitelman mukaan ja 26 prosenttia on muuttanut maksusuunnitelmaa.

Kuvio 20a. Lainanmaksusuunnitelman noudattaminen 2023, taustaryhmittäin

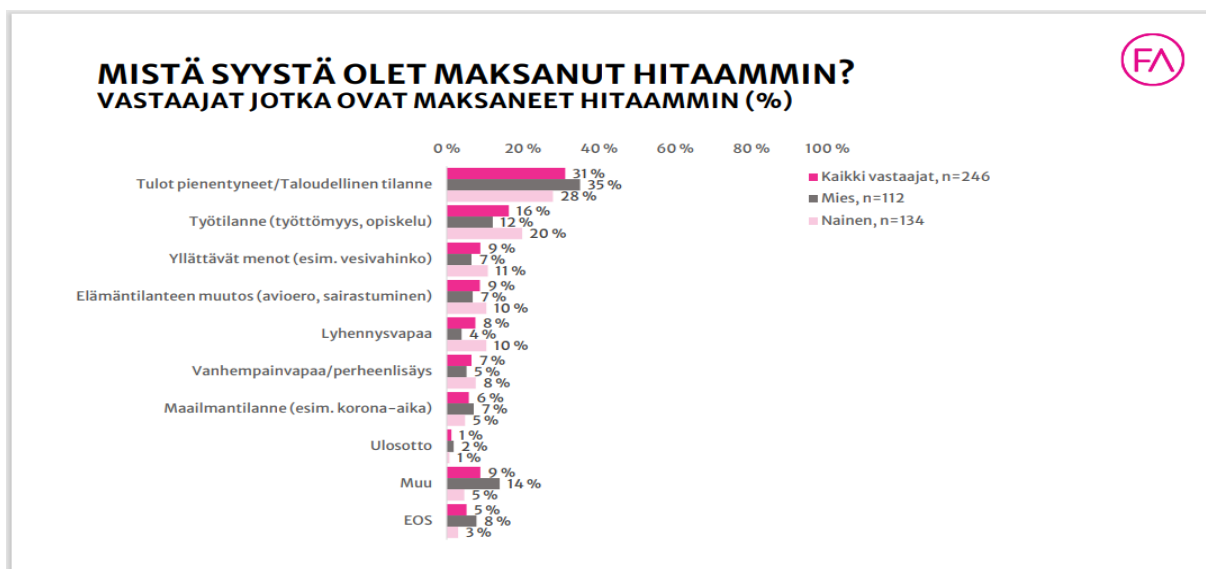
Lainanmaksusuunnitelmaansa muuttaneista 24 prosenttia on maksanut lainaansa suunniteltua nopeammin ja 71 prosenttia suunniteltua hitaammin.

Kuvio 20b. Lainanmaksusuunnitelman muutokset 2023, taustaryhmittäin

Lainansa suunniteltua hitaammin maksaneiden yleisimmät syyt ovat tulojen pienentymisen/taloudellinen tilanne (31 %), työtilanne (16 %), yllättävät menot (9 %) tai elämäntilanteen muutos (9 %).

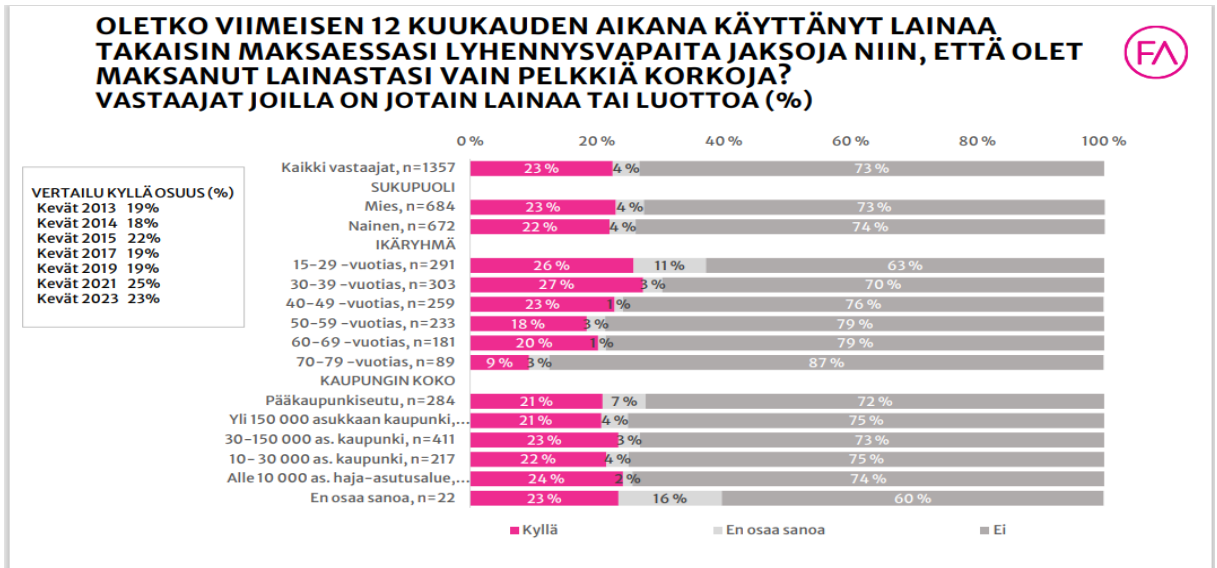
Kuvio 20c. Syyt lainan maksamiseen suunniteltua hitaammin 2023

5.1.8 Lyhennysvapaiden jaksojen käyttäminen

23 prosenttia jotain lainaa tai luottoa omaavista vastaajista on käyttänyt viimeisen 12 kuukauden aikana lyhennysvapaita jaksoja lainaa takaisin maksaessaan. Lyhennysvapaiden käyttö on pysynyt aikaisemmalla tasolla.

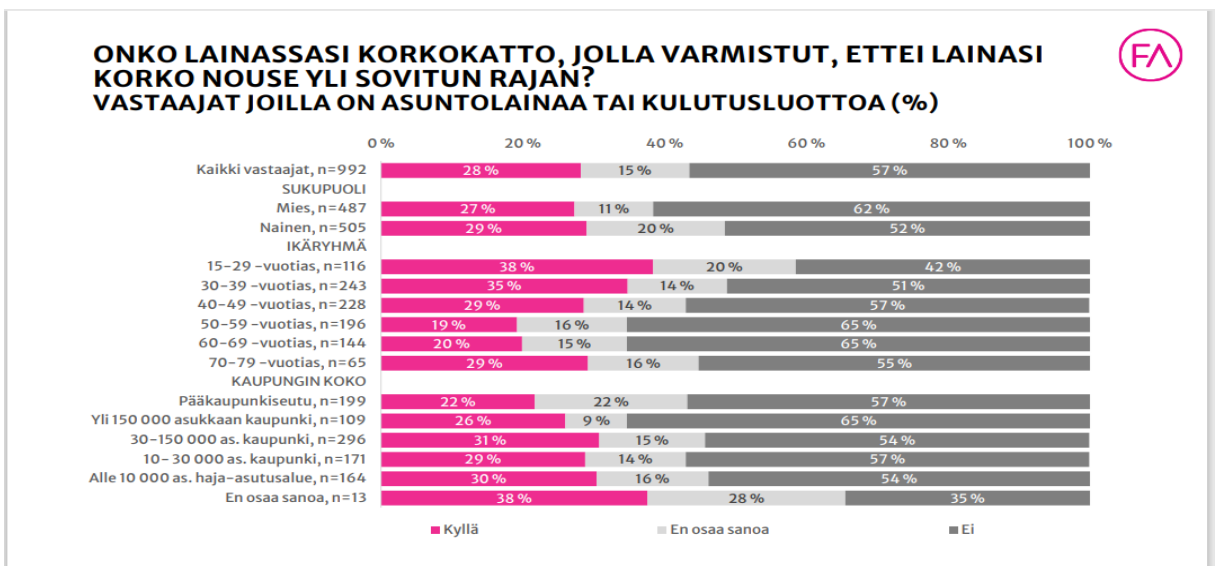
Kuvio 21. Lyhennysvapaiden jaksojen käyttäminen 2023, taustaryhmittäin

5.1.9 Korkokatto ja asuntolainan korkotyyppi

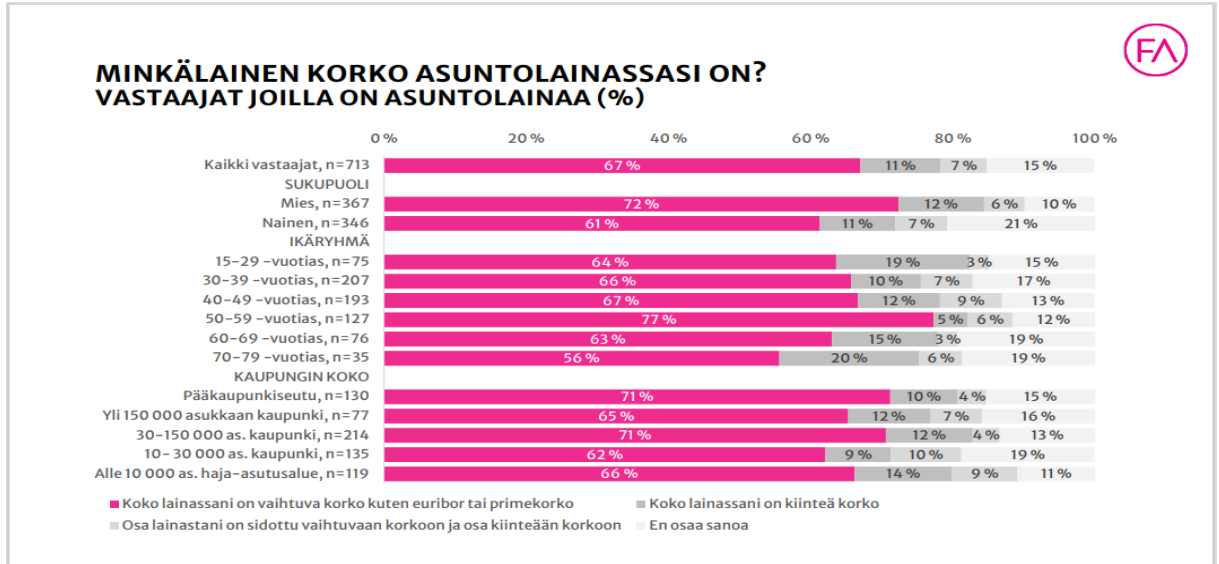
28 prosentilla jotain lainaa tai luottoa omaavista vastaajista on lainassaan korkokatto. Korkokaton käyttäminen on hieman noussut aikaisemmasta, sillä 2021 korkokatto oli 25 prosentilla. Korkokaton käyttäminen on keskimääräistä yleisempää alle 40-vuotiailla.

Kuvio 22a. Korkokaton käyttäminen 2023, taustaryhmittäin

67 prosentilla asuntolainaa omaavista vastaajista on lainassaan vaihtuva korko 11 prosentilla kiinteä korko ja 7 prosentilla näiden yhdistelmä. Aikaisempaan verrattuna korkotyyppien jakaumassa ei ole tapahtunut suuria muutoksia.

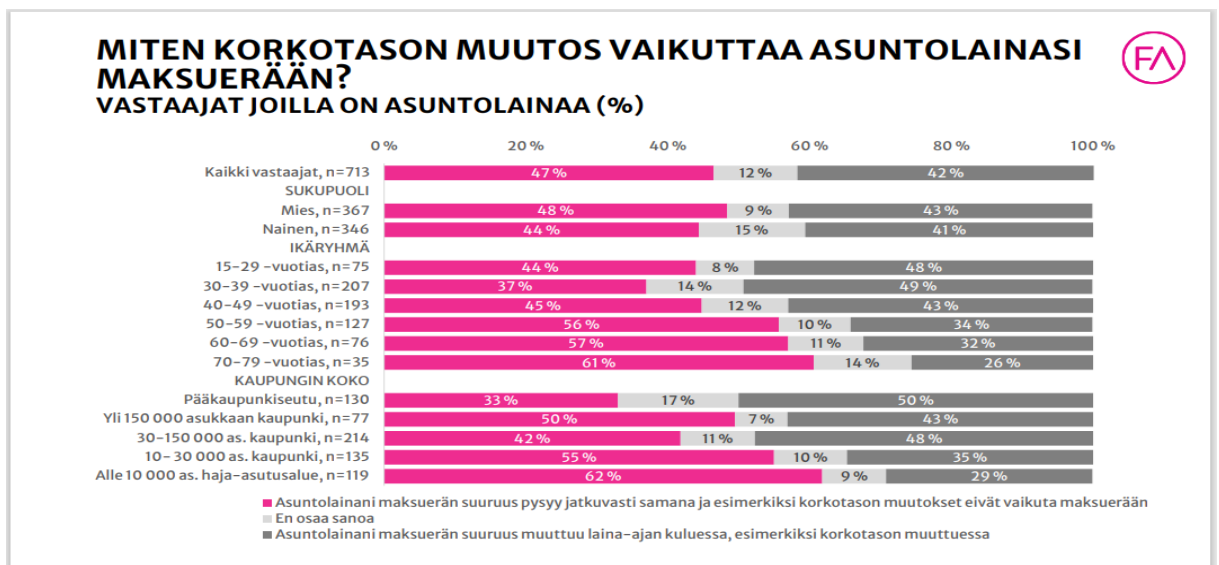
Kuvio 22b. Asuntolainan korkotyyppi 2023, taustaryhmittäin

47 prosentilla asuntolainaa omaavista vastaajista korkotason muutokset eivät vaikuta maksuerän suuruuteen, kun taas 42 prosentilla maksuerän suuruus muuttuu korkotason muuttuessa. Vuoteen 2021 verrattuna niiden vastaajien osuus, joiden maksuerän suuruus muuttuu, on kasvanut hieman.

Maksuerän suuruus pysyy samana keskimääräistä yleisemmin yli 50-vuotiailla, sekä alle 30 000 asukkaan kaupungeissa tai haja-asutusalueilla asuvilla. Maksuerän suuruus muuttuu keskimääräistä useammin alle 40-vuotiailla ja pääkaupunkiseudulla asuvilla.

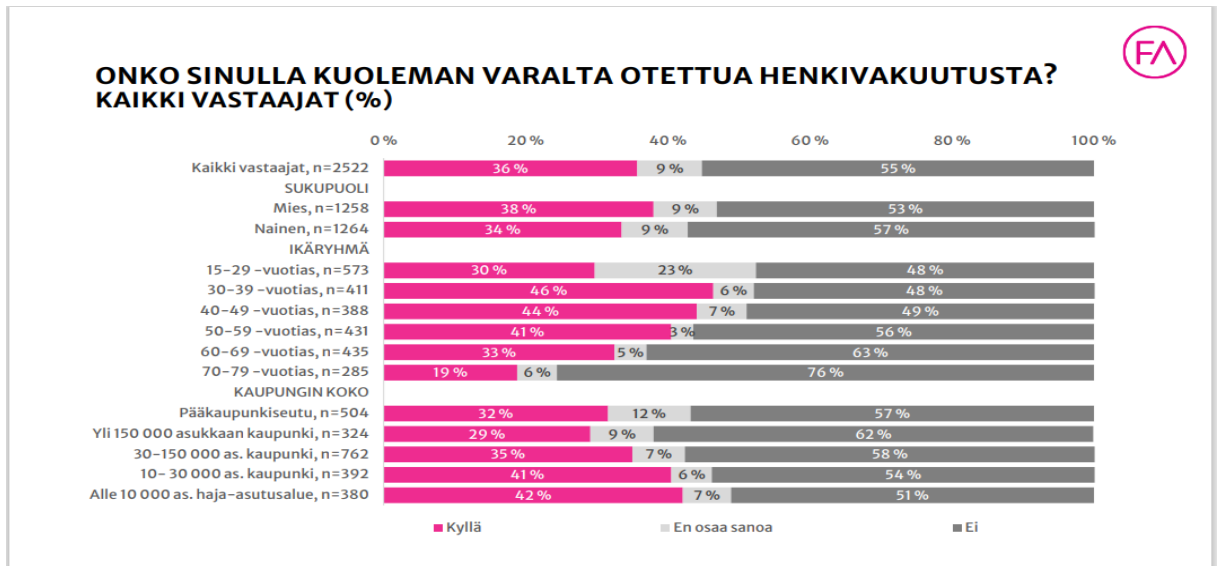
Kuvio 22c. Korkotason muutoksen vaikutus asuntolainan maksuerään, taustaryhmittäin

5.1.10 Henkivakuutus

36 prosentilla vastaajista on kuoleman varalta otettu henkivakuutus. Henkivakuutuksen ottaminen on keskimääräistä yleisempää 30–59-vuotiailla.

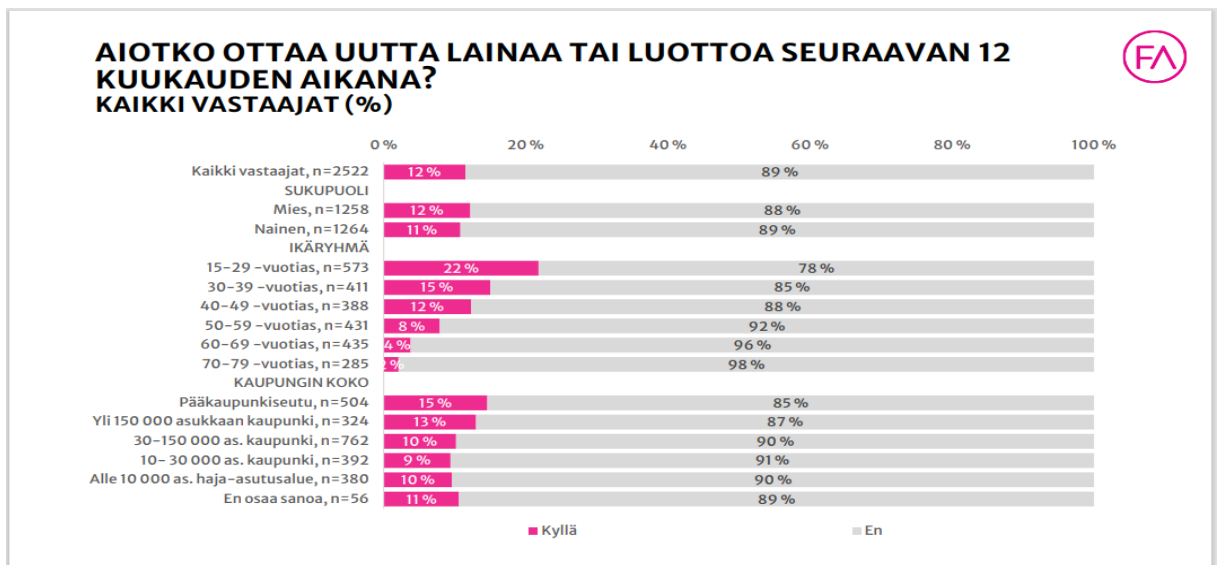
Kuvio 23. Henkivakuutuksen ottaminen 2023, taustaryhmittäin

5.1.11 Lainanottoaikeet ja lainan hakeminen

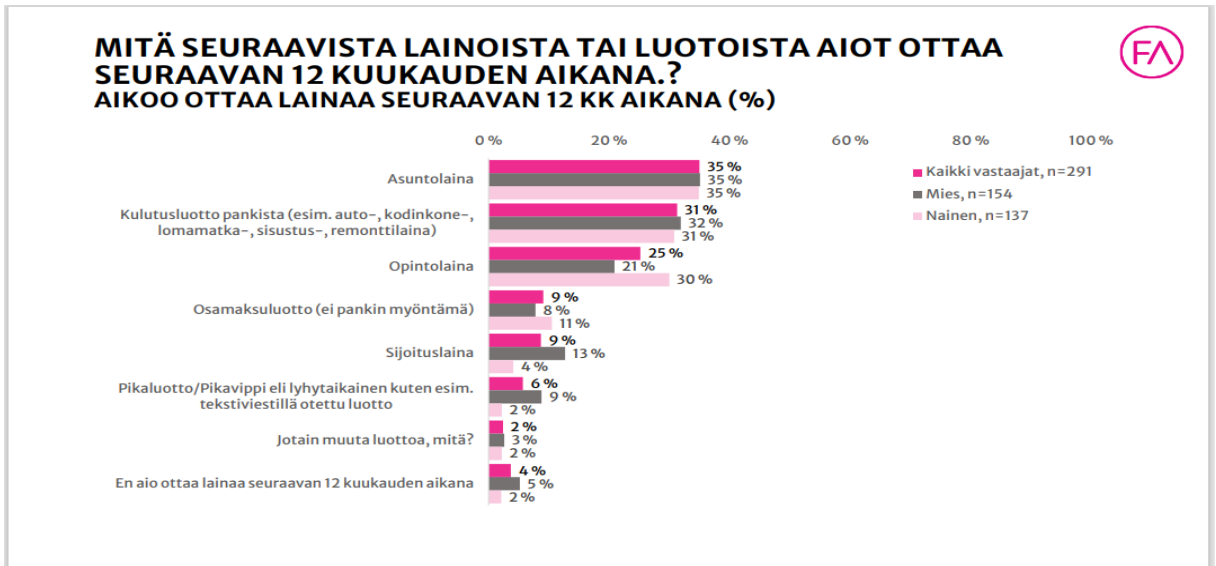
12 prosenttia vastaajista aikoo ottaa uutta lainaa tai luottoa seuraavan 12 kuukauden aikana. Uuden lainan tai luoton otto on hieman suurempi kuin vuonna 2021 (10 %). Uuden lainan tai luoton otto on keskimääräistä yleisempää alle 30-vuotiailla.

Kuvio 24a. Lainanottoaikeet 2023, taustaryhmittäin

Uuden lainan tai luoton ottamista seuraavan 12 kuukauden aikana suunnittelevista aikoo ottaa asuntolainaa 35 prosenttia, kulutusluottoa pankista 31 prosenttia, opintolainaa 25 prosenttia, muun kuin pankin myöntämää osamaksuluottoa 9 prosenttia, sijoituslainaa 9 prosenttia ja pikaluottoa/pikavippiä 6 prosenttia.

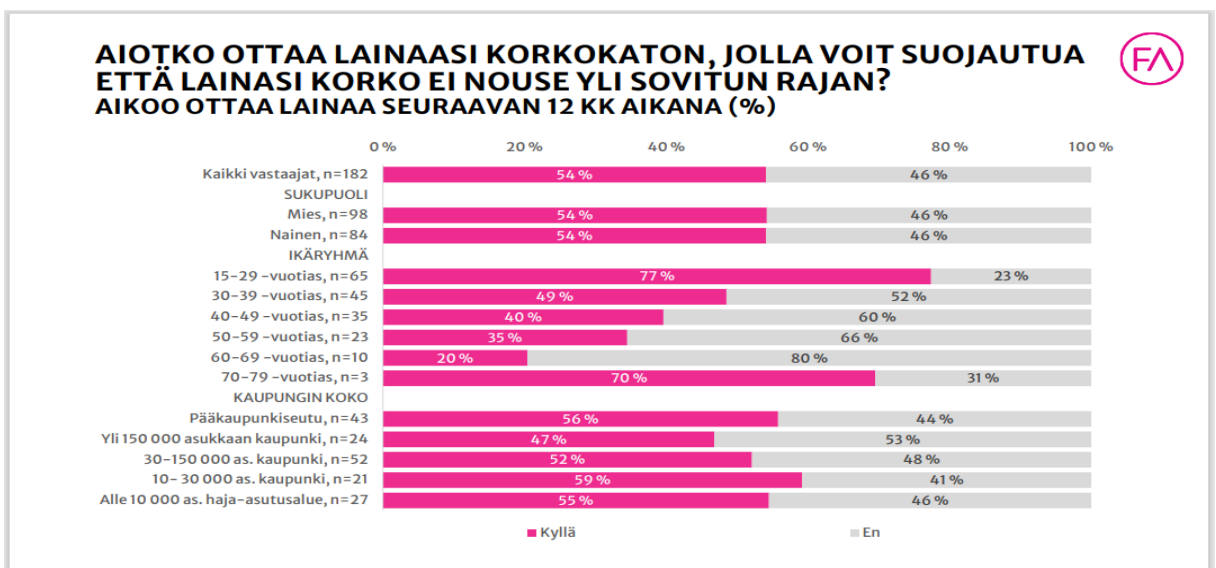
Kuvio 24b. Minkä tyyppistä lainaa aikoo ottaa 2023

54 prosenttia uuden lainan ottamista seuraavan 12 kuukauden aikana suunnittelevista aikoo ottaa lainalleen korkokaton.

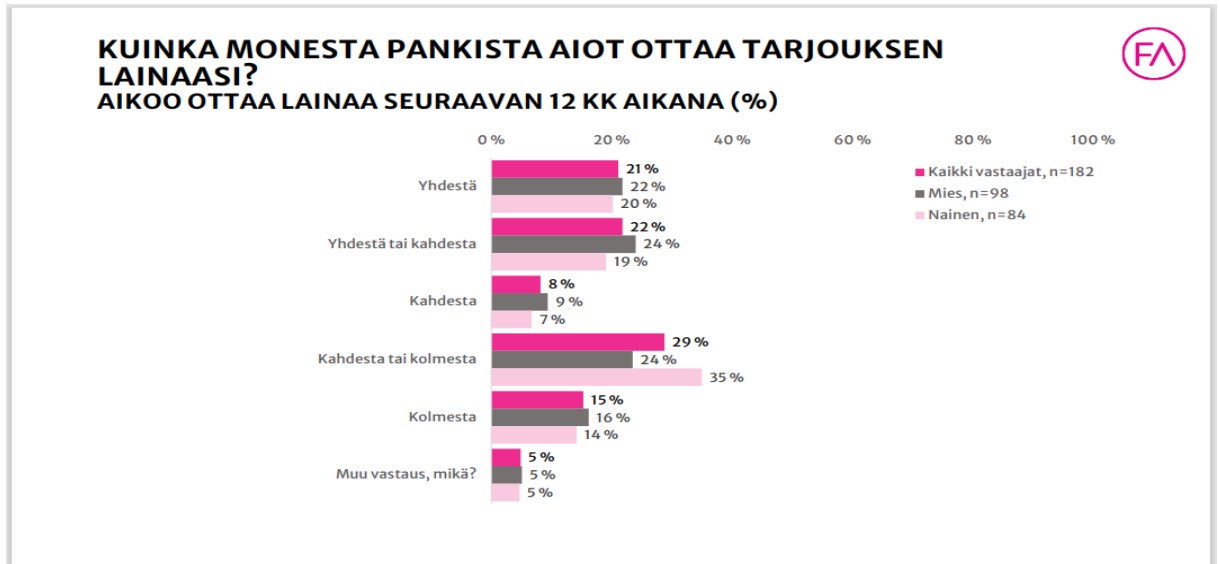
Alle 30-vuotiaat aikovat ottaa korkokaton keskimääräistä useammin.

Kuvio 24c. Korkokaton käyttäminen tulevassa lainassa 2023, taustaryhmittäin

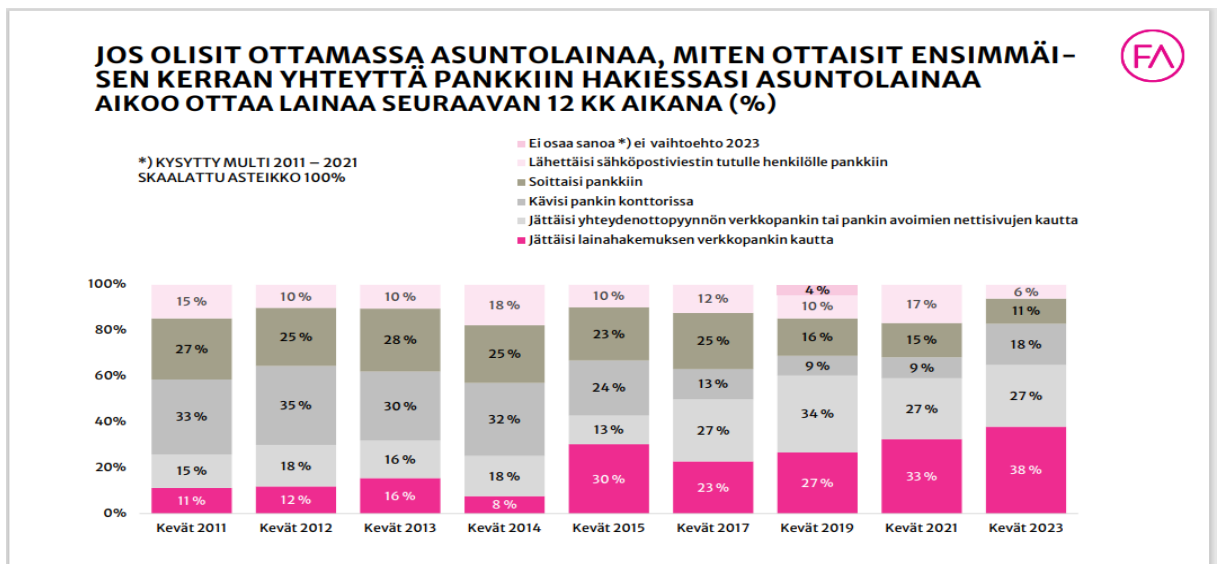
21 prosenttia uuden lainan ottamista seuraavan 12 kuukauden aikana suunnittelevista ottaisi lainatarjouksen vain yhdestä pankista ja 79 prosenttia useammasta pankista.

Kuvio 25. Lainatarjouksen ottaminen 2023

Lainan ottamista seuraavan 12 kuukauden aikana suunnittelevien suosituimmat tavot ottaa pankkiin ensimmäisen kerran yhteyttä ovat verkkopankin kautta (38 %), pankin tai verkkopankin avoimien verkkosivujen kautta (27 %) tai käymällä pankin konttorissa (18 %).

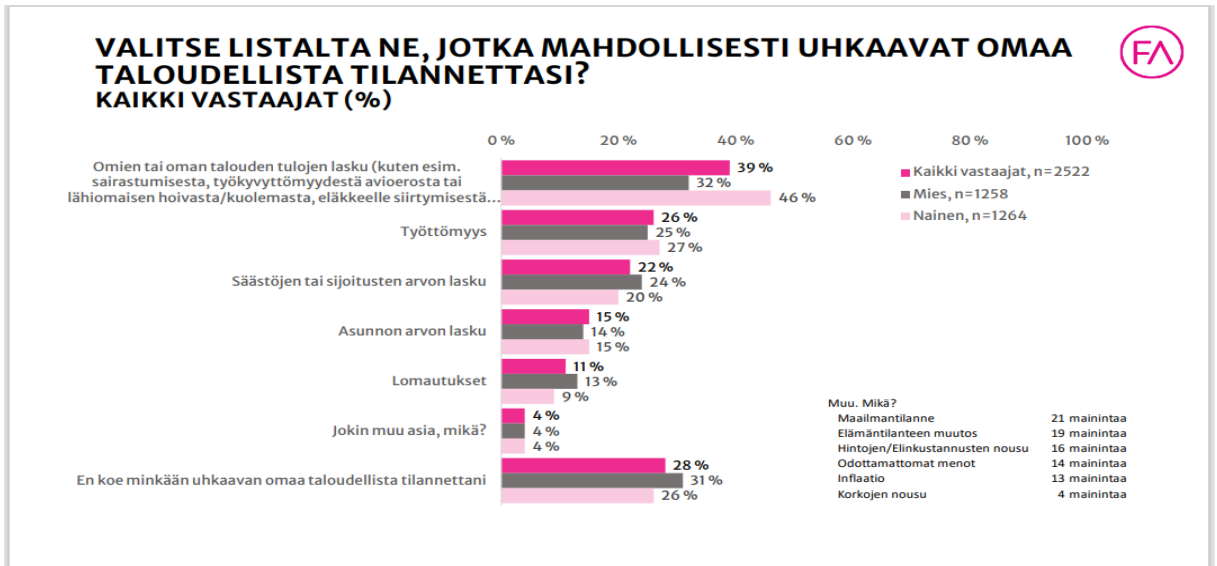
Kuvio 26. Yhteydenottotapa pankkiin, vuosivertailu

5.1.12 Talouden riskitekijät

Yleisempiä omaa taloutta uhkaavia asioita ovat omien tai oman talouden tulojen lasku (39 %), työttömyys (26 %), säästöjen tai sijoitusten arvon lasku (22 %), asunnon arvon lasku (15 %) ja lomautukset (11 %).

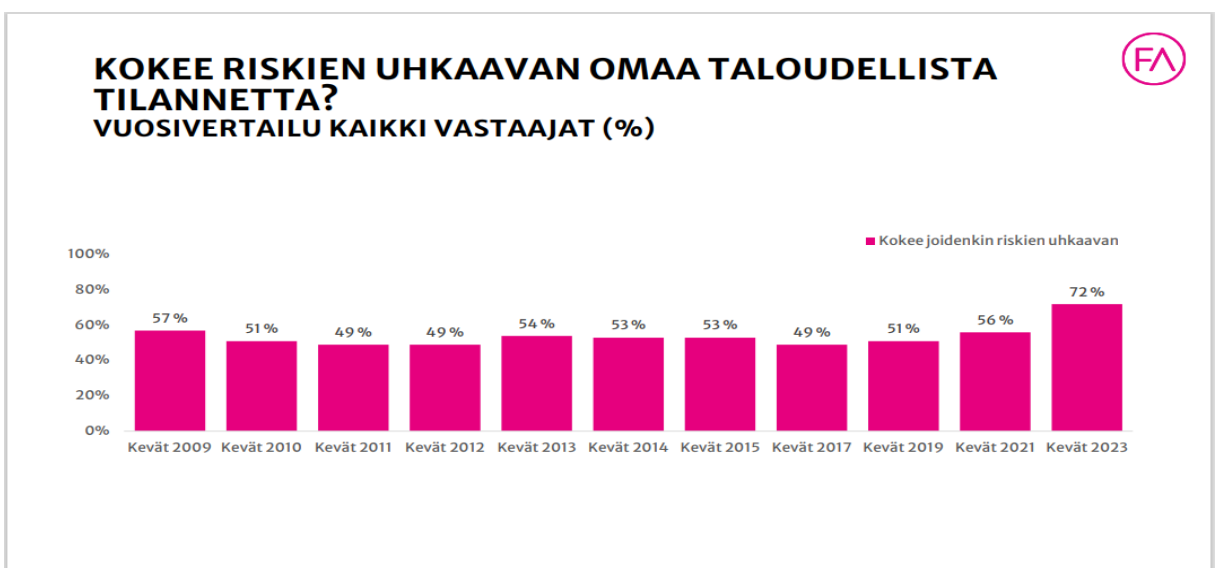
Kuvio 27a. Omaa taloutta mahdollisesti uhkaavat asiat 2023

72 prosenttia vastaajista kokee jonkin asian uhkaavan omaa taloudellista tilannetta, mikä on vuoteen 2021 (56 %) verrattuna selvästi enemmän.

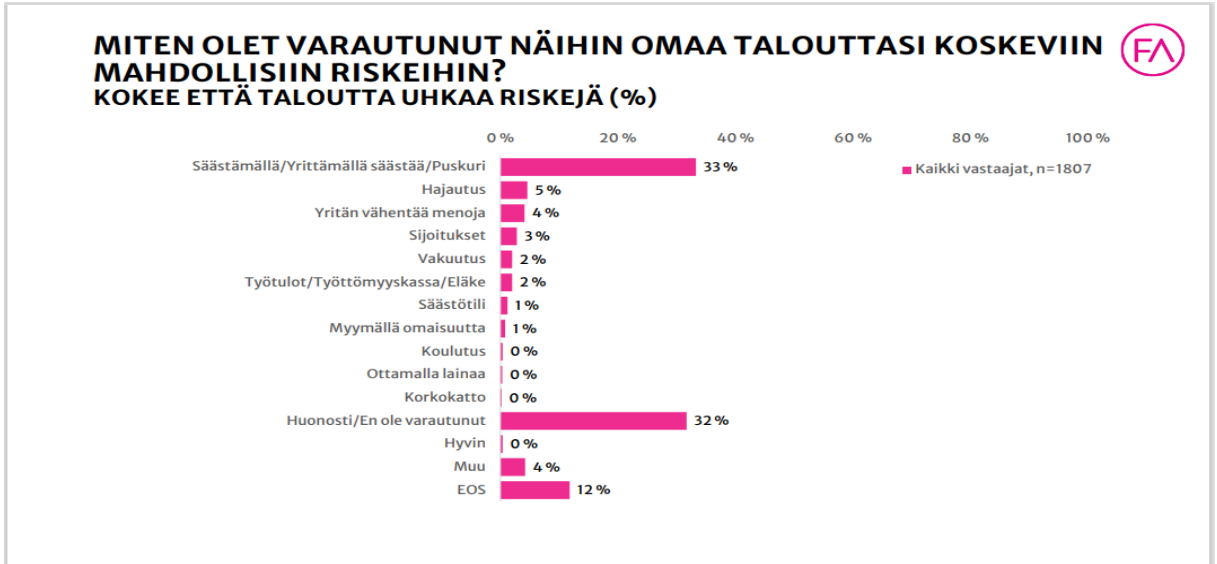
Yksittäisistä asioista ovat aikaisemmasta nousseet työttömyyden, säästöjen/sijoitusten arvon laskun ja asunnon arvon laskun uhat.

Kuvio 27b. Omaa taloutta mahdollisesti uhkaavat asiat, vuosivertailu

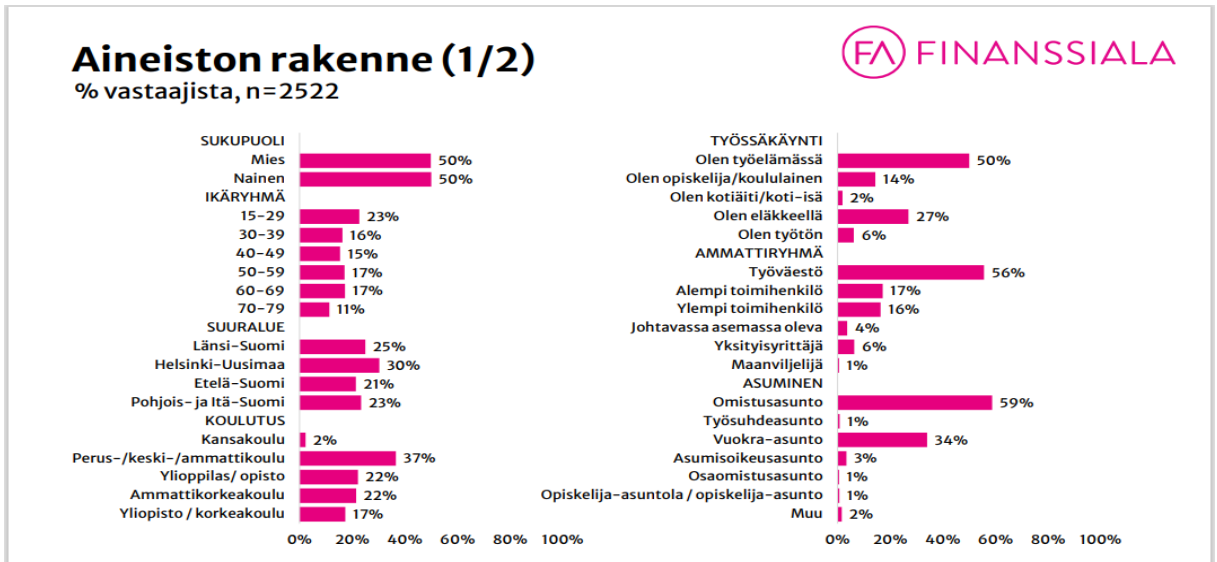

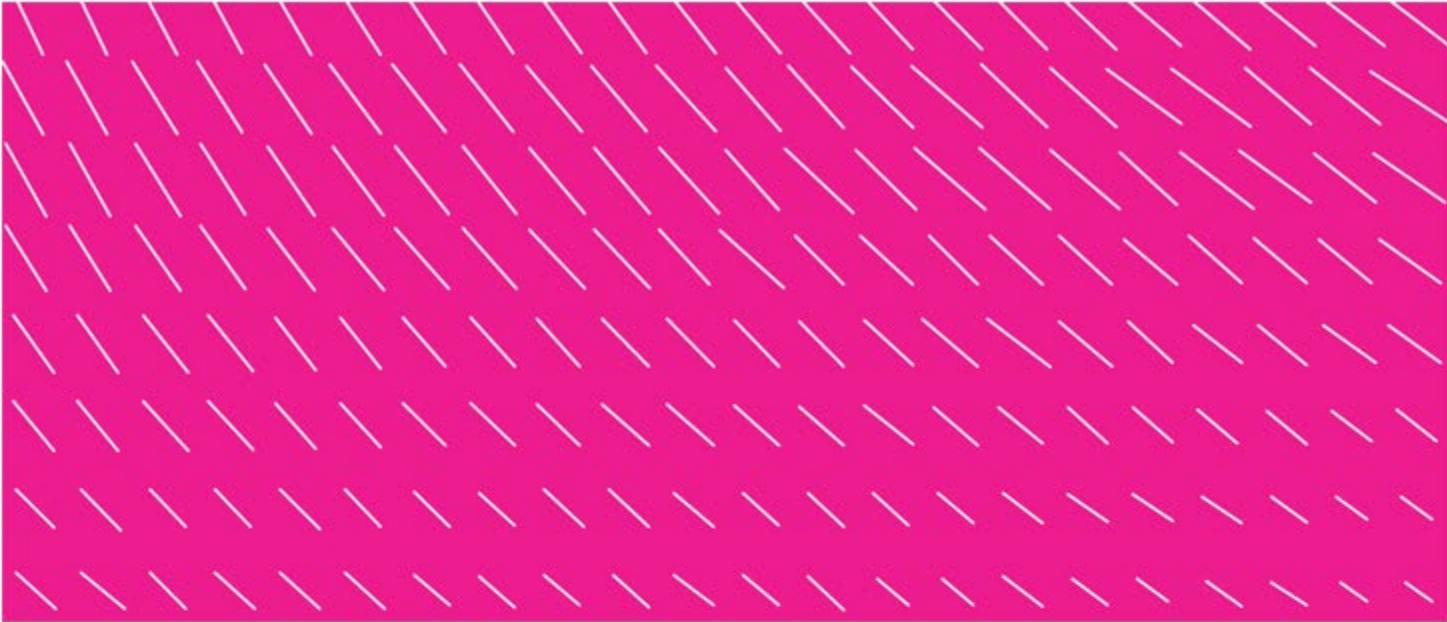
33 prosenttia vastaajista, jotka kokevat jonkin asian uhkaavan talouttaan kertoo varautuneensa mahdollisiin riskeihin säästämällä/puskurilla. 33 prosenttia kertoo varautuneensa huonosti tai ei ollenkaan.

Kuvio 27c. Omaa taloutta koskeviin uhkiin varautuminen 2023

6 Tutkimuksen vastaajajakauma

Finanssiala ry
Itämerenkatu 11-13
00180 Helsinki
www.finanssiala.fi

